

I | 12 | SEŠIT 22

FORUM

ČASOPIS
UNIVERZITY
KARLOVY
V PRAZE

UNIVERZITA KARLOVA
V PRAZE

UNIVERZITA KARLOVA a sport

Vybrané publikace Nakladatelství Karolinum

Hašek, Jaroslav: **VELITELEM MĚSTA BUGULMY**

Praha, Karolinum 2011, vázaná, 200 str., 1. vydání, cena: 290 Kč

V roce 1921, několik měsíců předtím, než Jaroslav Hašek začne psát *Osudy dobrého vojáka Švejka*, popisuje v cyklu *Velitelem města Bugulmy* své životní zkušenosti s revolučním Ruskem. Obdobně, jak se v e svých po vídkách vysmíval předválečné c. a k. monarchii, zachycuje bývalý rudý komisař bolševickou revoluci. Před čtenářem se tak odehrává úsměvný příběh, v němž v zapomenutém ta tarském městečku Bugulmě vystupují so většky velitel tverského revolučního pluku, opilec Jerochymov, a velitel města, tovaryš Gašek. Skrze humor a nadsázku Hašek ukazuje jednak fana tismus revoluční doby, kdy se v nešťastném roce 1918 náhle vše „vymklo z kloubů“, a jednak hlo upost či pr ostou li dskou neji stotu no vých vládců. Autobiografický cyklus *Velitelem města Bugulmy* je doplněn i o další Haškovy povídky z té doby.

Urbańczyk, Przemysław (ed.)

„NESLOVANÉ“ O POČÁTKÁCH SLOVANŮ

Praha, Karolinum 2012, brožovaná, 138 str.,

1. vydání, cena: 150 Kč

Jak vlastně došlo k tomu, že se polovina Evropy stala v relativně krátkém období mezi 6. a 9. stoletím „slovanskou“? Kým oni Slované vlastně byli a kde se vzali? Středověké evropské historikové a archeologové obvykle na cházejí poměrně jednoduchou odpověď v jejich příchodu z oblasti východního Polska a západní Ukrajiny. Už jen upozornění na omezený populační potenciál tohoto regionu, jehož obyvatelé rozhodně nemohli v krátkém čase zaplavit podstatnou část Evropy, však dává tušit, že tradiční výklad je přinejmenším zjednodušující. Těmito otázkami se zabývají i renomovaní učenci v zahraničí, kteří nezřídka při nášej odlišný pohled ukotvený v kulturně-antropologickém rámci. Varšavský profesor Przemysław Urbańczyk požádal čtyři z nich o krátkou rekapitulaci jejich pohledu. Výsledkem je ta to knížka, která jako celek nepřináší definitivní odpověď, ale vybízí k novému, svobodnému uvažování.

Štěpánová, Irena

NEWTON – POSLEDNÍ MÁG STAROVĚKU

Praha, Karolinum 2012, brožovaná, 192 str.,

1. vydání, cena: 210 Kč

V roce 1936, kdy byla v aukci v Sotheby's vydražena převážná část Newtonových nikdy nevydaných rukopisů, se ukázalo, že spisy z oblasti fyziky a matematiky, dosud považované za základ moderní vědy, tvoří vlastně jen malý zlomek toho, co Newton za svého života napsal. Naprostá většina jeho díla se zabírala teologií a alchymii. Newtonovou celoživotní intencí bylo totiž zkoumat Boha, a to ve dvou základních aspektech: v oblasti Božího slova (Bible) a Božího díla (stv ořený svět). Sám sebe Newton pokládal za kněze-vědce, za pouhého obnovitele pozapomenuté starověké moudrosti, *prisca sapientia*. Podle Isaaca Newtona je to Bůh sám, který se zjevuje ve všem a který v konkrétních jevech toho to světa nabývá vždy jen určité formy. Dnot ze všech hodnot možných, skrytých v jeho duchovní dimenzi. Toto pojetí Boha však nevychází z křesťanství, ale ze sta roegyptského k osmoteismu, zprostředkovaného spíše hermetického korpusu.

se za obírala teologií a alchymii. Newtonovou celoživotní intencí bylo totiž zkoumat Boha, a to ve dvou základních aspektech: v oblasti Božího slova (Bible) a Božího díla (stv ořený svět). Sám sebe Newton pokládal za kněze-vědce, za pouhého obnovitele pozapomenuté starověké moudrosti, *prisca sapientia*. Podle Isaaca Newtona je to Bůh sám, který se zjevuje ve všem a který v konkrétních jevech toho to světa nabývá vždy jen určité formy. Dnot ze všech hodnot možných, skrytých v jeho duchovní dimenzi. Toto pojetí Boha však nevychází z křesťanství, ale ze sta roegyptského k osmoteismu, zprostředkovaného spíše hermetického korpusu.

Baláž, Peter, a kol.

ODBĚRY ORGÁNŮ K TRANSPLANTACÍM

Praha, Karolinum 2012, vázaná, 260 str.,

1. vydání, cena: 300 Kč

Knihou je první ucelenou publikací v České i Slovenské republice, která se zabývá odběry orgánů a tkání pro účely transplantace. Tvoří ji dva set samostatných kapitol, probírajících postupně celou problematiku odběrů: od právních norem potřebných pro diagnostiku potvrzení smrti dárce orgánů přes detailně popsanou péči o dárce a samotné technické provedení odběru až po přípravu odebraných orgánů a tkání k transplantaci. Publikace je bohatě ilustrována přehlednými schematickými náčrtky s detailními popisy jednotlivých fází odběrů; nechybí ani popisy jednání s příbuznými dárce orgánů a detailní rozbor psychologických aspektů této choulostivé komunikace.

Schmidová, Herta

STRUKTURY A FUNKCE. VÝBOR ZE STUDIÍ

1989-2009

Praha, Karolinum 2011, brožovaná, 424 str.,

1. vydání, cena: 450 Kč

Profesorka Herta Schmidová, působící donedávna v Ústavu slavistiky při Filozofické fakultě univerzity v Postupimi, patří k vzácným odborníkům, kteří ve své vědecké práci věnovali pozornost nejen významným zjevům českého písemnictví v impozantním rozsahu od renesance až po současnost (Jan Amos Komenský, Jaroslav Vrchlický, Karel Čapek, Václav Haavel), nýbrž přispěli také k rehabilitaci a k novému pohledu na odkaz Pražské strukturalistické školy. Východiskem pro koncepci výboru se staly především autorčiny studie věnované názorům čelného reprezentanta Pražské strukturalistické školy Jana Mukařovského, které Herta Schmidová zajímavým způsobem rozvíjí a domyšlí, dále poetické analýzy děl významných českých autorů počínaje Komenským až ke Karlu Čapkovi a konečně rozbory poetiky a sémantiky dramatické tvorby Václava Havla, nazírané prizmatem strukturalního přístupu.

Kučera, Martin

TÁZÁNÍ PO DĚJINNÉM

Praha, Karolinum 2012, brožovaná, 240 str.,

1. vydání, cena: 290 Kč

Publikace se zabývá teoretickými problémy historické vědy a je určena každému, kdo se zajímá o gnozeologické, ontologické, axiologické i etické aspekty historického bádání. Svou metodou sama charakterizuje jak o dialektickou hermeneutiku.

Knihu tvoří deset kapitol. První čtyři texty zahrnují heideggerovské souborné tázání po smyslu, v našem případě historie (čas, prostor, kultura, dialog). Následující dva prodlévají u faktografického jsoucna dějin (antisemitismus, husitská tradice). Závěrečná čtvrtice formuluje meta teoretické otázky, jako jsou historická sémantika, modelování, historická psychologie, historická etika. Z tohoto desatera byly čtyři etudy (Hledání historického, Kultura jako kategorie dialektické hermeneutiky, Skica dějin antisemitismu, Zamyšlení nad husitskou tradicí v legiích a hermeneutickým výkladem „tradice“) již v kratší podobě publikovány. Šest dalších etud otiskujeme poprvé.

Kraus, Jiří

RÉTORIKA V EVROPSKÉ KULTUŘE I VE SVĚTĚ

Praha, Karolinum 2011, brožovaná, 250 str.,

1. vydání, cena: 270 Kč

Knihou *Rétorika v evropské kultuře i ve světě* vymezuje postavení rétoriky v systému kultury a vzdělanosti od starověku po dnešek. Zkoumá pokles jejího významu v období racionalismu a osvícenství, uvádí příčiny, v jejichž důsledku byla rétorice (redukovaná na so ustavu řečnických triků)

přisuzovány negativní konotace, a vysvětluje, proč si rétorika ve 20. století dokázala své pozice znovu vydobýt. Dokládá, že prestiž rétoriky prudce klesá, když je redukována na recept k rafinovanému klamání publika, a naopak stoupá, když se chápe jako vědecká disciplína, která se vydává napříč humanitními obory – filozofií, logikou, sémiotikou, literární vědou, lingvistikou, naukou o médiích apod. V tomto pojetí rétorika usiluje o všestranné poznávání a kultivování řečového projevu, mluveného i psaného, a to nejen jeho produkce, ale i recepce a interpretace. V takové renesanci zájmu se rétorika jeví ne jako pouhý návod k řečové dovednosti, ale jako komplexní teoretický obor zkoumající chování člověka ve společenské komunikaci.

Tématem minulého čísla FORA byla Univerzita Karlova a studenti se speciálními potřebami.

Elektronickou podobu čísla ve formátu PDF najdete na adrese <http://forum.cuni.cz>

Forum 1/2012, sešit č. 22,
Časopis Univerzity Karlovy v Praze

Vydává: UK
Redakce: Ovocný trh 3, 116 36 Praha 1,
Odbor vnějších vztahů

Redakci řídí:
doc. M. Šobr, prorektor pro vnější vztahy

Odpovědní redaktoři:
V. Hájek, K. Hamanová, K. Kadlecová,
J. Kocourek, J. Švelch, V. Veselá

Telefon: 224 491 248, fax: 224 491 309,
e-mail: forum@cuni.cz

Grafická úprava:
Carex, s. r. o.

Nevyžádané rukopisy se nevracejí.
Redakce si vyhrazuje právo na úpravu
autorských příspěvků a jejich krácení.

Forum UK je rozšiřováno zdarma
na akademické půdě. Vychází čtvrtletně.

Za obsah článku plně zodpovídá jeho autor.
Stanoviska obsažená v textu
nemusejí vyjadřovat názor redakce.

Váše ohlasy, připomínky a tipy na další
náměty pro Forum uvítáme na adrese
redakce.forum@cuni.cz.

Toto číslo vyšlo v březnu 2012.
Registrace MK ČR 72 79.
Tisková verze: ISSN 1211-1724.

Vážené čtenářky, vážení čtenáři FORA,

v tomto čísle našeho časopisu se věnujeme sportu ve spojení s Univerzitou Karlovou. Nejen proto, že před pár týdny začalo jaro, které láká k protažení zimou zlenivělého těla, ale i proto, že sport k akademickému životu neodmyslitelně patří a na sportovní úspěchy našich studentů můžeme být hrdí.

Ve sportu však nejde jen o potlesk a medaile, jak je zřejmé z dávného rčení „mens sana in corpore sano“ čili „ve zdravém těle zdravý duch“. Sport také „nabízí řadu možností, jak se socializovat, integrovat do kolektivu a navazovat nové přátelství“, říká psycholog sportu profesor Pavel Slepíčka v rozhovoru na straně 18 tohoto čísla, „pod emočním tlakem nás nutí používat normy a respektovat pravidla, nabízí psychickou relaxaci a redukuje stres, odvádí myšlenky třeba od studijních povinností, je prostředkem katarze a společensky akceptovanou, ba preferovanou náplní volného času.“ Život studentů UK (a jistě i jejich zaměstnanců), jak na sebe v anketě na straně 34 prozradili, je plný možností pokračování ve sportech, které si na univerzitu přinesli, i příležitostí vyzkoušet sporty nové. A co je zvláštní – náš drobný náhodný vzorek sedmnácti studentů, z každé fakulty UK po jednom, počtem deseti ku sedmi hlasům vyjádřil sympatie znovuzavedení povinné výuky tělesné výchovy na vysokých školách. To nejspíš velmi potěší vyučující z fakulty tělesné výchovy a sportu i zaměstnance jednotlivých kateder a ústavů tělesné výchovy na UK, kteří toto číslo FORA neúna vně zásobili články, informacemi i podněty, za což jim tímto upřímně děkuji. Sport na Univerzitě Karlově je především radostí z pohybu a zdravého soutěžení. Na naší univerzitě není kvalifikace pro reprezentaci školy, byť v mediálně sebevzděčnějším sportu, tak důležitým předpokladem ke studiu, jak vidáme na některých zahraničních univerzitách především v USA (život sportovců na univerzitách v USA ve svém textu na stranách 31–33 z vlastní zkušenosti popisuje naše někdejší špičková tenistka

Monika Mertová, za svobodna Maštaliřová). Přesto na UK studuje celá řada vrcholových sportovců, jimž se snažíme umožnit souběh studia s náročným tréninkem; ovšem nikoli za cenu ústupu od standardních studijních nároků. Nevíte-li, jak se sportem uprostřed semestru honem začít, nabízíme vám (na stranách 28–30) přehled sportovních svátků, které každoročně lákají stovky a v případě Českých akademických her dokonce tisíce studentů. Letos již máme za sebou tradiční Motolskou míli a první turnaj univerzity v lední hokeji, ve kterém jsme slavně zvítězili nad VŠE, téměř za dveřmi je tradiční Rektorský sportovní den, čekají nás již zmíněné ČAH a veslařský souboj s názvem Univerzitní osmy. A nezapomínáme ani na handicapované studenty, jak zjistíte z nabídky Centra sportovních aktivit zdravotně postižených studentů UK. Já osobně bych vás chtěl na závěr svého úvodního slova vyzvat k účasti na jarním Univerzitním maratónu, jenž se opět koná pod patronátem UK. Během o pohár rektora Univerzity Karlovy společně oslavíme sport jakožto zábavný a zdravý prvek v našich životech i 25. výročí vzniku studentského programu Erasmus. Uvidíme se na startu!

Váš

prof. RNDr. Václav Hampl, DrSc.
rektor Univerzity Karlovy v Praze

TITULNÍ STRANA | ON THE COVER

STALO SE | NEWS

4

VĚDA PRO PRAXI | RESEARCH IN PRACTICE

Po práci na stadion

10

Researchers Need to Stay Fit, Too

TÉMA: SPORT NA UK | SPORTS AT CHARLES UNIVERSITY

Marek Waic, Jiří Drnek:

12

Sport českých akademiků v proměnách času

History of Academic Sports in the Czech Republic

Vrcholoví sportovci na fakultách UK

16

Top Athletes at Charles University Today

ROZHOVOR | INTERVIEW

Sport je dobrý pro všechny

18

Sportem ku zdraví na fakultách UK
When Faculties Do Exercise

20

Účelová zařízení UK: Sport pro studenty
za hranicemi měst

26

**Beyond the City Limits: Charles University's
Off-Site Sports Facilities**

Kde letos provětrat krovky?

28

**Breaths of Fresh Air: This Year's Large Sports
Events at Charles University**

Monika Mertová:

31

Život sportovců na univerzitách v USA

Being an Academic Athlete in the USA

ANKETA | POLL

Má povinný tělocvik na VŠ smysl? A sport samotný?

34

**The Meaning of Compulsory Physical Education
at Universities, and of Sports in General**

FOTOREPORTÁŽ: TÝDEN NEKLIDU | PICTURE STORY: WEEK OF UNREST

Libor Nenutil: 38
Tluče akademik, tluče na buben
Beating the Drum: Academics Make Themselves Heard

JUBILEUM: 150 LET SOKOLA | ANNIVERSARY: 150 Years of the Sokol Sports Movement

Jiří Přenosil: 44
Z historie sokolského hnutí
A Short History of the Sokol Movement

Jiří Přenosil: 48
Osobnost a odkaz Miroslava Tyrše
Life and Legacy of Miroslav Tyrš, the Founder of Sokol

Sokol ve dnech svých 150. narozenin 51

UDÁLOST: XXX. LETNÍ OLYMPIJSKÉ HRY V LONDÝNĚ 2012 | EVENT: THE 30th SUMMER OLYMPICS

František Kolář: 52
Volá Londýn!
London Calling

František Kolář: 56
Olympionici v historii i současnosti FTVS UK
Olympic Athletes at the Faculty Then and Now

KVÍZ | QUIZ

Sportem ku zdraví, co svět světem stojí 60
Sports: Making People Move Since the Dawn of Civilization

STUDENTI NA CESTÁCH | OUR STUDENTS ABROAD

Kristýna Hoblová: 62
Podzim v Shakespearově zemi
Autumn in the Land of Shakespeare

Marián Hajnal: 65
Slovenské sólo vo Fínsku
A Slovakian Solo in Finland

Michaela Fedrová: 68
C'est la vie parisienne
C'est la vie parisienne

AS UK | ACADEMIC SENATE 71
Daniel Feranc:
Zasedání akademického senátu UK
Meeting of the Academic Senate

27. února – 2. března 2012

Hlavní zpráva: TÝDEN NEKLIDU

Za svobodné vysoké školy

Protest akademické obce veřejných VŠ i celé zákoně reprezentace českých VŠ proti návrhu nového zákona o vysokých školách a souvisejícího zákona o finanční pomoci studentům vyvrcholil v týdnu od 27. února 2012 mediálně hojně sledovaným Týdnem neklidu. Na výzvu UK k zapojení do informativních a protestních akcí zareagovaly prakticky všechny veřejné vysoké školy v ČR, jejichž studenti připravili vlnu protestů zejména proti školnému a změnám v pravomocích samospráv.

Týden neklidu se neomezil „jen“ na klasičké přednášky, kulaté stoly, semináře a diskusní večery. Po celé ČR (Brno, Ostrava, Plzeň, Hradec Králové, České Budějovice – celkem dvanáct univerzitních měst) se konala i divadelní představení, koncerty, výstavy, happeningy a kulturní performance. Dne 28. února proběhl za účasti asi 10 000 lidí pokojný protestní pochod centrem Prahy k Úřadu vlády ČR.

Fotoreportáž Vladimíra Šiguta z akcí Týdne neklidu a články o událostech najdete na str. 38–43.

3. listopadu 2011

Výstavba centra BIOCEV schválena

Evropská komise schválila dotaci z evropských fondů ve výši 2,3 miliardy Kč na výstavbu biomedicínského a biotechnologického centra BIOCEV, které do roku 2015 vyroste ve Vestci u Prahy a soustředí odborníky Akademie věd ČR a Univerzity Karlovy v Praze.

5. listopadu 2011

Cenu ministra získal prof. MUDr. Jiří Zeman, DrSc., z I. LF UK

Cenu ministra školství, mládeže a tělovýchovy za mimořádné výsledky výzkumu, experimentálního vývoje a inovací za rok 2011 převzal prof. MUDr. Jiří Zeman, DrSc., z I. lékařské fakulty UK. Laudatio pronesl prof. PhDr. Ivan Jakubec, CSc., prorektor pro doktorské studium a akademické kvalifikace.

10.–12. listopadu 2011

UK hostila mezinárodní setkání 22 univerzit

Páté výroční setkání Mezinárodního fóra veřejných univerzit / International Forum of Public Universities (IFPU) / Forum international des universités publiques (FIUP) se konalo na UK. Hlavním posláním organizace, která sdružuje 22 veřejných univerzit v Evropě, Asii, Africe a v Severní a Jižní Americe, je spolupráce v oblasti doktorského a vědeckého výzkumu.

12. listopadu 2011

UK pořádala Informační den

UK má akreditováno více než 300 studijních programů s 566 studijními obory, takže bylo z čeho vybrat. Po celý den byl pro návštěvníky připraven doprovodný program plný užitečných informací. Otevřena byla botanická zahrada, Chlupáčovo muzeum a Centrum vizuální historie Malach.

14. listopadu 2011

Pedagogická fakulta oslavila 65. výročí svého založení

Významné jubileum si připomněla Pedagogická fakulta UK. U příležitosti 65. výročí svého vzniku uspořádala slavnostní koncert ve Velké aule Karolina. „V současné době chystaných školských reformů musí být naše pedagogická fakulta připravena flexibilně a profesionálně reagovat na všechno, co mohou přinést. Například vyrovnat se se zvýšeným akcentem na prostupnost při uplatňování učitelů či přijmout odpovídající opatření v oblasti celoživotního vzdělávání,“ uvedl ve svém projevu rektor UK prof. Václav Hampl; dále vyzdvihl především posledních pět let dynamického rozvoje fakulty.

15. listopadu 2011

Slavnostní shromáždění při příležitosti státního svátku

17. listopadu

Univerzita Karlova v Praze a Nadání Josefa, Marie

a Zdeňky Hlávkových pořádaly slavnostní koncert u příležitosti 17. listopadu, Mezinárodního dne studentstva a Dne boje za svobodu a demokracii. Projevy přednesl předseda správní rady Nadání prof. JUDr. Václav Pavlíček, CSc., rektor UK prof. RNDr. Václav Hampl, DrSc., a za studenty vystoupil Mitchell Young z Fakulty sociálních věd UK.

16. listopadu 2011

Hluk stojí Prahu 2,5 miliardy korun ročně – a bude dál narůstat

Centrum pro otázky životního prostředí UK pořádalo konferenci *Externí náklady dopravy: oceňování cestovního času a hluku z dopravy*. Sympozion představilo nejnovější poznatky v oblasti ekonomického hodnocení negativních dopadů dopravy. Polovina obyvatelstva Prahy je dnes vystavena hluku a 80 % Pražanů snáší celodenně hluk 45 decibelů. Predikce do roku 2030 navíc ukazuje, že hluk v hlavním městě bude narůstat.

21. listopadu 2011

27. ročník Memoriálu dr. Miroslava Bubníka

Memoriál dr. Miroslava Bubníka o pohár 17. listopadu v plaveckých štafetách se konal pod záštitou děkana Přírodovědecké fakulty UK prof. RNDr. Bohuslava Gaše, CSc. Závodů pořádala Katedra tělesné výchovy PŘF UK.

22.–24. listopadu 2011

Oslavy 800. výročí narození sv. Anežky České

Mezinárodní konference uspořádaná u příležitosti osmistého výročí narození sv. Anežky České byla slavnostně zahájena v kostele sv. Vojtěcha při Kato­lické teologické fakultě UK. Během třídenního maratonu přednášek vystoupilo na třicet odborníků převážně z českého akademického prostředí, ale i z Rakouska, Maďarska, Německa či Polska. Konfe-

rence vyvrcholila 24. listopadu v Anežském klášteře vernisáží výstavy *Svatá Anežka Česká – princezna a řeholnice*.

23. listopadu 2011

Konference Sport a sociální stratifikace

Konferenci *Sport a sociální stratifikace* pořádala Fakulta tělesné výchovy a sportu UK.

24. listopadu 2011

Ministr Dobeš ocenil studentky UK

Dvě absolventky UK převzaly z rukou ministra školství Cenu ministra pro vynikající studenty a absolventy. RNDr. Barbaru Eignerovou, Ph.D., a Mgr. Danielu Burskou Fornůskovou, Ph.D., ministr ocenil za jejich mimořádný vědecký přínos.

30. listopadu 2011

Zlaté pamětní medaile obdrželi spisovatelé Ivan Klíma a Jiří Stránský

Na základě návrhu děkana Filozofické fakulty UK Michala Stehlíka udělil rektor UK Václav Hampl zlatou pamětní medaili Ivanu Klímovi a Jiřímu Stránskému. Oba spisovatelé toto nejvyšší univerzitní

ocenění získali za dlouhodobou práci v čele českého PEN klubu a současně za trvalé zastávání a prosazování principů svobody a demokracie. Slavnostní předání se uskutečnilo v reprezentačních prostorách Karolina.

Tisková konference pěti pražských VŠ

Zástupci pěti pražských vysokých škol se sešli na společné tiskové konferenci u příležitosti Dne vědy, aby vyjádřili svá stanoviska k tématům souvisejícím s přípravou nového vysokoškolského zákona. Jednalo se zejména o podporu mladých vědeckých pracovníků, problematiku výzkumných univerzit a výzkumných fakult a tok financí vysokým školám v pražském regionu.

1. prosince 2011

Mezinárodní seminář Plavecká lokomoce a zatěžování ve vodě

Katedra plaveckých sportů FTVS UK pořádala VI. mezinárodní odborný vědecký seminář *Plavecká lokomoce a zatěžování ve vodě*.

2. prosince 2011

Den vědy

Den vědy na pražských vysokých školách (opět se konal na Vysoké škole ekonomické v Praze) byl již popáté plný přednášek, během nichž se návštěvníci z řad studentů a široké veřejnosti dozvěděli například, co prozradí růst zemědělských plodin archeologovi, co jsou ve skutečnosti lihoviny, jaké jsou možnosti prognóz u extrémních meteorologických jevů či jak se vytvářejí mezinárodní účetní standardy. Posluchači se seznámili s novými obzory ve výzkumu a léčbě pomocí kmenových buněk či s problematikou hormonálního znečištění životního prostředí. Přednášky doprovodil bohatý program v expozicích jednotlivých vysokých škol.

Cenu adiktologie dostal Kamil Kalina, inovátor protidrogové politiky v ČR

V pražském kině Atlas byla v rámci odborné konference *Nové drogy – prevence, léčba, regulace* předána Cena adiktologie za celoživotní přínos oboru, který se zabývá závislostním chováním a rizikovým prostředím v souvislosti s užíváním návykových látek. Cenu získal doc. MUDr. et PhDr. Kamil Kalina, CSc., z I. LF UK, jenž se v průběhu své profesní kariéry podílel na zavádění celé řady inovativních postupů a přístupů v oblasti léčby závislosti.

8. prosince 2011

Pět Cen profesora Matějčka uděleno

Nadace prof. Matějčka udělila už popatnácté ceny za nejlepší diplomové práce z dětské a vývojové psychologie, obhájené v posledním roce na Katedře psychologie FF UK. Slavnostní setkání proběhlo v rámci česko-francouzsko-kanadské konference zaměřené na součinnost rodičů, učitelů a malého školáka při přípravě na školu. Letošní udílení cen bylo výjimečné půlkulatým výročím Nadace prof. Matějčka. Světově uznávaný dětský psycholog prof. PhDr. Zdeněk Matějček, CSc., složil základní nadační jmění ve výši čtvrt milionu Kč 11. listopadu 1996, tedy přesně před patnácti lety. Vysoká kvalita nominovaných diplomových prací letos přiměla radu nadace ocenit pět studentek. Obvykle se udílejí ceny tři.

11. prosince 2011

Kulatý stůl za přítomnosti Jeho Svatosti dalajlamy

Na pozvání Václava Havla a Nadace Forum 2000 zavítal do Prahy nejvyšší duchovní představitel Tibetu, Jeho Svatost dalajlama. Ve velké aule FF UK proběhl kulatý stůl *Demokracie a lidská práva v jihovýchodní Asii: Rok od prázdné židle v Oslu*, který připomněl roční výročí udělení Nobelovy ceny míru přednímu čínskému disidentovi Liuo Siao-poovi.

22. prosince 2011**UK uctila památku prezidenta Václava Havla**

UK uspořádala vzpomínkové shromáždění k uctění památky prezidenta Václava Havla. Pietní setkání se konalo ve Velké aule Karolina. Osobnost bývalého českého prezidenta a čestného doktora UK připomněl emeritní rektor UK Radim Palouš, rektor UK Václav Hampl, bratr zesnulého prezidenta Ivan Havel či profesoři Jan Sokol a Miloslav Petrusek, rektor AMU Ivo Mathé nebo Vlastimil Ježek, člen stávkového výboru FF UK. Václav Havel zemřel 18. prosince 2011, UK posléze vydala sborník s pronesenými vzpomínkami a projevy.

9. ledna 2012**Studenti závodili na akademickém mistrovství v halové atletice**

V přetlakové hale na pražském Strahově poměřili své síly studenti vysokých škol při šampionátu v halové atletice. Závody pořádala FTVS UK spolu s Českou asociací univerzitního sportu.

11. ledna 2012**Oslavy šedesátí let existence MFF**

Slavnostním shromážděním zahájila oslavy šedesátí let své existence jedna z nejmladších, ale výzkumnými a pedagogickými výsledky jedna z nejvýkonnějších fakult UK – ma tematicko-fyzikální fakulta.

16. ledna 2012**UK spustila multimediální webový projekt**

Jan Palach, Ryszard Siwiec nebo Sándor Bauer. To jsou jen někteří z těch, kdo obětovali život za svou vlast či přesvědčení. Příběhy těchto i dalších živých pochodní představuje multimediální projekt Univerzity Karlovy. Internetové stránky www.janpalach.cz byly spuštěny právě v den 43. výročí sebeupálení Jana Palacha.

Otevření výstavy Jan Palach '69 na FF UK

V rámci vzpomínkového dne děkan FF UK doc. PhDr. Michal Stehlík, Ph.D., spolu s ředitelem Ústavu pro studium totalitních režimů Mgr. Danielem Hermanem slavnostně zahájili výstavu Jan Palach '69. Expozice zpřístupněná v prostorách knihovny FF UK nás na dva ceti výstavních panelech seznámila s životem Jana Palacha a jeho dobou.

19. ledna 2012**Studenti si připomněli výročí úmrtí Jana Palacha happeningem**

Že osobnost Jana Palacha není jen vyprázdněným symbolem, ukázali studenti UK během happeningu, který se uskutečnil v knihovně FF UK. Knihovna od října loňského roku nese právě jméno Jana Palacha. Na programu bylo vystoupení mladých básníků, diskuse s Janem Stránským a Ivanem Klímou či noční vystoupení písničkářů a performerů. Vzpomínalo se také na bývalého prezidenta Václava Havla.

UK kritizuje návrhy zákona o VŠ a zákona o finanční pomoci studentům

Rektor UK prof. Václav Hampl a předseda Akademického senátu UK prof. Jan Hála svolali na 19. ledna 2012 do Collegia Maxima Právnické fakulty UK informační shromáždění zástupců akademické obce UK k věcným záměrům zákonů o vysokých školách a o finanční pomoci studentům. Tomu předcházela studentský happening, na kterém posluchači UK symbolicky vyhodili z oken 90 melounů (příprava předloženého záměru vysokoškolského zákona stála 90 milionů). Na shromáždění byla drtivou většinou přijata kritická *Rezoluce členů akademické obce Univerzity Karlovy v Praze*, jež mimo jiné říká: „My, členové akademické obce Univerzity Karlovy, konstatujeme, že návrhy věcných záměrů zákona o vysokých školách a zákona o finanční pomoci studentům byly připravovány v neadekvátním spěchu a nesplňují ani základní požadavky kladené na dokumenty tohoto druhu. Oběma materiálům chybí přesvědčivá východiska, jakož i pádné argumenty pro nezbytnost kompletního nahrazení stávající úpravy. Navržené záměry by v kombinaci s úrovní politické

kultury v naší zemi vedly k likvidaci samosprávného charakteru veřejných vysokých škol, k omezení jejich nezávislosti a k podřízení politickým a komerčním zájmům. (...) Důrazně varujeme vládu České republiky před přijetím těchto nekvalitních a nebezpečných návrhů. Českému vysokému školství jinak hrozí nenávratné poškození.“

24.–25. ledna 2012

Univerzitu Karlovu na Gaudeamu reprezentovali studenti

UK se tradičně účastnila evropského veletrhu pomaturitního a celoživotního vzdělávání *Gaudeamus*. I tentokrát univerzita světila prezentace do rukou svých současných studentů. Největší česká univerzita se veletrhu účastnila v plné síle – zastoupilo ji všech jejích 17 fakult.

26. ledna 2012

Studenti a absolventi převzali Cenu rektora UK

Sedm studentů a absolventů UK převzalo v Malé aule Karolina Cenu rektora. Zvláštní vyznamenání se uděluje jednou ročně nejlepším studentům bakalářských a magisterských studijních programů, kteří dosáhli mimořádných výsledků ve vědecké, výzkumné, sportovní nebo kulturní činnosti.

1. února 2012

Prezident jmenoval 21 nových profesorů z UK

Na návrh vědeckých a uměleckých rad vysokých škol jmenoval prezident Václav Klaus celkem 78 nových profesorů. Nejvíce nových profesorů, sedm žen a čtrnáct mužů, je opět z UK.

13.–17. února 2012

UK pořádala virtuální Informační týden

V týdnu od 13. do 17. února 2012 pořádala UK virtuální Informační týden, jehož záměrem je usnadnit domácím i zahraničním zájemcům o studium orientaci v nabídce studia i podmínkách přijímacího řízení. Univerzita připravila internetový informační rozcestník na adrese www.infotyden.cuni.cz.

16.–17. února 2012

Dva dny s didaktikou matematiky

Katedra matematiky a didaktiky matematiky PedF UK v Praze spolu se Společností učitelů matematiky JČMF pořádala již 16. ročník konference *Dva dny s didaktikou matematiky*. Obdobně jako v předchozích ročnících byla konference zaměřena na prezentaci osobních zkušeností učitelů s vyučováním matematice a výsledků práce z různých oblastí didaktiky matematiky.

Srovnání veřejných vysokých škol v ČR 2012

Středisko vzdělávací politiky PedF UK dokončilo novou studii s názvem *Funkce a profily veřejných vysokých škol v ČR 2012*. Již podruhé se tak SVP PedF UK inspirovalo mezinárodními a zahraničními projekty a vytvořilo profily 26 českých veřejných vysokých škol a 138 jejich fakult.

Vznikne Laboratoř behaviorálních a lingvistických studií (LABELS)

FF UK a Psychologický ústav AV ČR uzavřely smlouvu o založení společného pracoviště, Laboratoře behaviorálních a lingvistických studií (LABELS). K vybavení laboratoře patří zařízení na sledování očních pohybů (eye-tracker), počítače a programové vybavení pro přesné měření rychlosti reakcí a audiovizuální záznamová zařízení.

20. února 2012

Centrum židovských studií nabízí přednášky, letní školy a stáže

V polovině ledna bylo na FF UK založeno Centrum židovských studií, jehož cílem je vytvořit interdisciplinární platformu zaměřenou především na studium a zkoumání židovské literatury, historie, filozofie, náboženství, jazyka, umění a kultury.

Iberoamerická cena: 3. místo a pět čestných uznání UK

První místo v soutěži, jež mezi českými vysokoškoly podporuje výzkum a poznávání Latinské Ameriky a Iberského poloostrova, letos obdrželi současně dva studenti z brněnské Masarykovy univerzity. Mezi ostatními laureáty Iberoamerické ceny však již dominovali zástupci UK – šest z dvanácti o ceněných studuje právě Univerzitu Karlovu, která také celý ceremoniál ve svých reprezentačních prostorách hostila. Stříbrný stupeň zůstal neobsazen, třetí cenu si odnesla Jana Kratochvílová z UK za práci *Alebríjes oaxaqueños*, věnovanou současnému mexickému umění.

20.–26. února 2012**Festival Mene Těkel**

Šestý ročník mezinárodního festivalu proti totalitě Mene Těkel začal vernisáží v Křížové chodbě Karolina. Zastřešujícím tématem a podtitulem letošního ročníku byla *Armáda a totalita*. Výstavu Cesty ke svobodě a zároveň celý festival zahájil rektor UK prof. RNDr. Václav Hampl, DrSc.

27. února 2012**Karel Janeček: Důležitější než matematika je racionální myšlení**

Za úspěchem největší české firmy obchodující s cennými papíry stojí špičkové vzdělání, osobně převážně absolventy MFF UK. Na přednášce v budově matematické sekce MFF UK to řekl zakladatel společnosti RSJ Mgr. Karel Janeček, MBA, Ph.D. Úspěšný absolvent matfyzu přednášel a diskutoval o matematice a svém podnikání téměř dvě hodiny. Akci pořádala v rámci oslav 60. výročí založení fakulty studentská organizace Charles University in Prague Chapter of SIAM.

28. února 2012**UK je dědičkou obou „sesterských“ univerzit. V dobřím i zlém**

Právě uplynulo 130 let od vydání zákona o rozdělení pražské Karlo-Ferdinandovy univerzity na německou a českou část. Rozdělení se stalo důležitou součástí procesu formování moderního českého národa v rámci habsburské monarchie; byl jím v rámci českých zemí završen zápas o zrovnoprávnění českého jazyka na nejvyšší úrovni vzdělání, který trval několik desítek let. UK si tuto významnou událost připomněla veřejnou přednáškou PhDr. Milady Sekyrkové, CSc., z Ústavu dějin UK a Archivu UK.

1. března 2012**Trilaterální projekt zkoumá, jak náboženství ovlivňovalo život Evropy**

Jak náboženství ovlivňuje a formuje život společnosti a co je to náboženská kultura – na tyto otázky hledaly odpovědi týmy výzkumného projektu *Náboženské kultury v Evropě 19. a 20. století*, na němž spolupracuje Fakulta humanitních studií UK s Ludwig-Maximilians-Universität v Mnichově, ze které přijel do Prahy přednášet profesor Friedrich Wilhelm Graf.

UK ocenila své studenty Bolzanovou cenou

Rektor UK předával prestižní Bolzanovu cenu – letos se udílela již poosmnácté a získali ji tři studenti. V kategorii lékařských věd rektor předal ocenění Lence Noskové za práci *Mutations in DNAC5, Encoding Cysteine-String Protein Alpha, Cause Autosomal-Dominant Adult-Onset Neuronal Ceroid Lipofuscinosis*, jež objasňuje genetickou podstatu Kufsovy choroby, vzácného neuropsychiatrického onemocnění. V kategorii společenských věd včetně teologických oborů cena připadla Jindřišce Bláhové za její disertační práci *A Tough Job for Donald Duck: Hollywood, Czechoslovakia, and Selling Films behind the Iron Curtain, 1944–1951*. Text se zabývá ekonomickými strategiemi a operacemi amerických filmových studií ve východní Evropě v období první fáze studené války. A konečně v kategorii přírodních věd získal cenu Roman Fiala za práci *Studium nových anodových materiálů pro metanolové polymerní palivové články*. Jejím cílem bylo skloubit měření chemické aktivity katalytických anodových systémů se studiem jejich fyzikálně chemických vlastností.

Autor: redakce ve spolupráci s iforum.cuni.cz

**Aktuální informace o dění na UK sledujte na stránkách časopisu i-FORUM:
<http://iforum.cuni.cz>**

Po práci na stadion

Většina vědců, kteří na univerzitní půdě bádají v laboratořích a knihovnách, prošla univerzitními sportovišti, často však po ukončení studia schovala cvičební úbory na dno skříně. Tentokrát se v našem pravidelném seriálu Věda pro praxi podíváme, jak vypadá práce mladých vědkyň, kterým sport není cizí ani po promoci.

Výzkum FF UK: Doping je v šatnách sportovců běžný

Podle výzkumu Jindřišky Návarové z Filozofické fakulty UK vnímá dopování většina českých vrcholových sportovců jako běžnou kolektivní záležitost. Doping se ve sportovních šatnách stal normou. Mladá doktorandka se svou prací snaží české sportovní prostředí vyčistit a ukázat na fatální důsledky polykání anabolik.

Dopující sportovci se už za polykání nepovolených látek nestydí. „Doping je vyčleněn z možných zdrojů stigmatizace,“ popisuje překvapující zjištění svého zkoumání šestadvacetiletá Jindřiška Návarová z Katedry sociologie FF UK. Aktivní atletka se ve své práci zabývá sociálnědeviantními aspekty sportu už šest let.

„Výsledky mého výzkumu dokazují hustou síť organizované základy pro distribuci dopingu. Sehnat zakázané látky již pro sportovce nepředstavuje takovou potíž, jako tomu bylo v minulosti. Velkou roli zde hraje otevřený internetový trh,“ popisuje socioložka.

Míra utajení samotného dopování oproti letům minulým rapidně klesá, informovanost sportovců a jejich obava ze zdravotních následků jsou však minimální. „Dopující sportovec absolutně nereferuje zdravotní rizika užívání zakázaných látek,“ říká Jindřiška Návarová, která dopování sledovala pomocí sítě informátorů a s prokazatelně dopujícími sportovci pak vedla hloubkové rozhovory.

„Cílem výzkumu bylo především postihnout motivické základy vedoucí k užívání dopingových prostředků, okolnosti tohoto jednání a postoje zkoumaného vzorku sportovců k dopingu jako takovému,“ popisuje vědkyně svůj projekt, ve kterém zpočátku sedmnáct českých kulturistů. Výzkum teď rozšiřuje na nevrcholově závodící sportovce a také nesportovce.

Čistší sportovní prostředí by podle Návarové mohla přinést pečlivá práce se začínajícími malými sportovci. „Pomocí by měla důkladná revize současného systému hodnot u dětí na nejnižších stupních sportovního vývoje. Využít by se dal vzdělávací systém škol a také vyšší mediální informovanost o smrtících účincích dopingu,“ přemýšlí socioložka sportu.

Přehodnotit by se podle ní měl i seznam zakázaných sloučenin. „Povolila bych látky nepodporující výkon, naopak kriminalizaci by si zasloužily látky bezprostředně ohrožující život, například peptidové hormony nebo anabolika,“ dodává Návarová, která by doporučovala přísné kontroly sportovních zařízení, jejich personálu a také pomocných týmů sportovce.

Chtěli byste se k výzkumu vyjádřit, předat vlastní zkušenost, názor či tip? Pište Jindřišce Návarové na e-mailovou adresu jinna@seznam.cz.

◀ Socioložka Jindřiška Návarová, sama aktivní atletka, ve své studii upozorňuje na vedlejší účinky anabolických látek, které si sportovci vůbec neuvědomují. Dopujícím lidem se často mění sekundární pohlavní charakteristiky, mají psychické poruchy, poškozená játra a zničené srdce. Foto: Vladimír Šigut

Program z matfyzu zjistí, jak dobrý fotoaparát se chystáte koupit

Všem zákazníkům internetových obchodů, marketingovým expertům nebo třeba divadelním nadšencům by už brzy mohla pomáhat šikovná aplikace, jejíž základy na Matematicko-fyzikální fakultě UK připravuje doktorandka Kateřina Veselovská. Postojová analýza, kterou se zabývá, dokáže ze zmínek dostupných na internetu vyhodnotit kladné, anebo záporné hodnocení politického rozhodnutí, divadelního představení či třeba rychlovarné konvice.

„Zjednodušeně řečeno, zabýváme se automatickou analýzou textu s ohledem na to, zda je v něm obsaženo nějaké hodnocení, případně zda je to to hodnocení kladné či záporné,“ vysvětluje sedmadvacetiletá doktorandka oboru matematická lingvistika na MFF.

„Věnuju se především projektu *Detekce větné polarity v počítačovém korpusu*, který zkoumá vztah mezi výsledným hodnocením a syntakticko-sémantickou strukturou dané věty,“ říká mladá vědkyně, která pro vyvážení sedavého zaměstnání velmi ráda plave a na stáži v německém Saarbrückenu se zhlédla v skigymnastice.

Její práce bude hodně atraktivní pro komerční sektor, pomáhat by však mohla každému uživateli internetu. „Strojová analýza hodnocení může být užitečná v mnoha ohledech každému. Budete-li si chtít například koupit fotoaparát, stačí vyhledat články, ve kterých se o konkrétním produktu hovoří – a za pomoci námi vyvíjeného softwaru zjistit, jestli s ním jsou ostatní uživatelé spokojeni,“ vysvětluje Kateřina Veselovská, která pozitivnost a negativnost hodnocení testuje například na článcích online deníku Aktuálně.cz nebo na webu *Československé filmové databáze*, www.csfed.cz. Výhoda výstupů, které Veselovské analýza poskytne, spočívá především v kvantitě, tedy v obrovském množství ohlasů, které bude možno z internetu zpracovat. Výsledky postojové analýzy zajímají především firmy, které se zabývají sociálním monitoringem a internetovým marketingem. „Napiše-li si uživatel Facebooku do statusu, že není spokojen se svým telefonním operátorem, mohou tyto firmy v reálném čase zareagovat a nabídnout mu třeba výhodnější tarif konkurence,“ vysvětluje možné aplikace svého výzkumu řešitelka projektu, který podpořila také Grantová agentura UK.

„Velký zájem o výsledky práce počítačích lingvistů projevují agentury zabývající se průzkumem veřejného mínění, včetně oblíbenosti politiků nebo celebrit,“ pokračuje Veselovská. Český jazyk může být pro matematiky-lingvisty v souvislosti s postojovou analýzou tvrdým oříškem. „Pro slovanské jazyky ještě žádné nástroje pro strojovou analýzu hodnocení neexist-

tují a s tak morfologicky bohatým jazykem, jako je čeština, může být práce dosti složitá,“ vzpomíná Veselovská na varování, kterého se jí před třemi lety dostalo o d zahraničních kolegů.

Napadá vás více otázek? Napište Kateřině Veselovské na e-mailovou adresu veselovska@ufal.mff.cuni.cz.

Autor: redakce

► „V USA existuje v rámci postojové analýzy aplikace *IdolStats*, která dokáže na základě internetových diskusí předpovědět, kdo se stane vítězem soutěže *American Idol*, americké verze *Česko hledá SuperStar*,“ říká matematická lingvistka Kateřina Veselovská.
Foto: Vladimír Šigut

Sport českých akademiků v proměnách času

Marek Waic, Jiří Drnek

Posluchači pražské univerzity se sice od 17. století učili finesy šermu, tradičního umění akademiků, avšak počátky jejich organizovaného cvičení spadají až do poloviny 19. století. Cesta k dnešní České asociaci univerzitního sportu byla dlouhá...

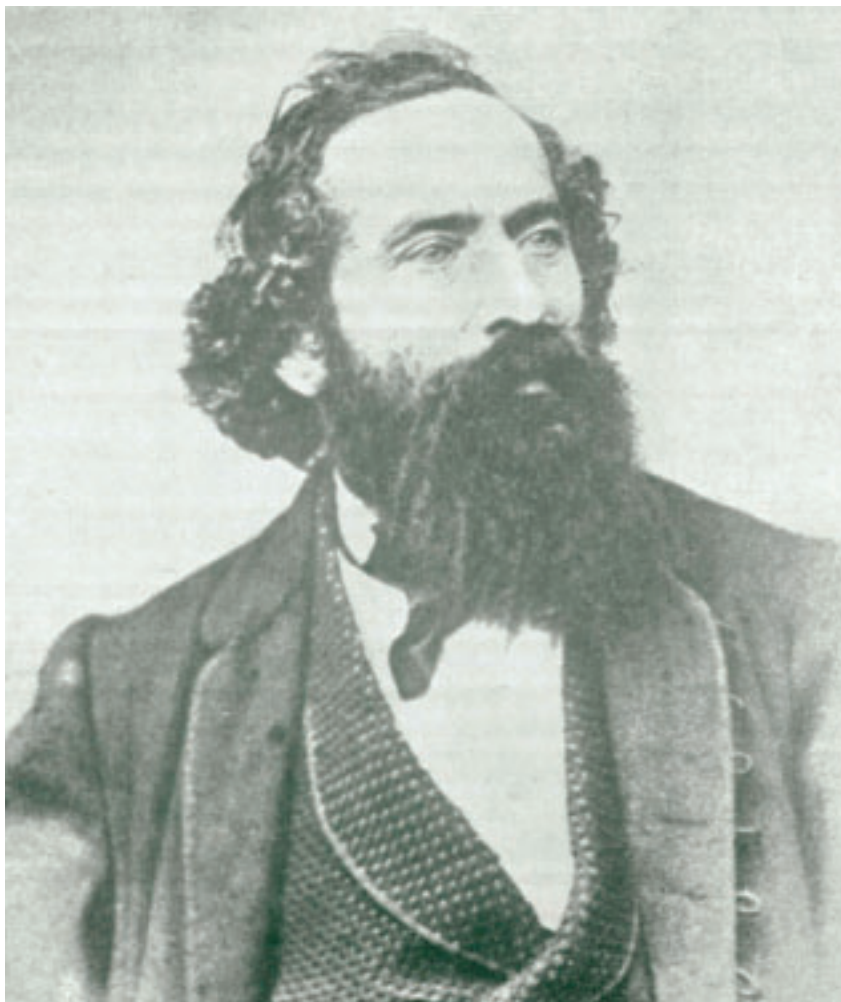
V roce 1847 založil Adolf Hájek, student pražské právnické fakulty, který působil jako cvičitel v soukromém Ústavu pro gymnastická umění Rudolfa von Stephanu, Akademický tělocvičný spolek. Sdružení, jehož členové se řídili heslem „Tužme se“ (jež si později vetkli do štítu sokolové), mělo údajně 80 členů, kteří „tak pilně cvičili, že bylo nutno zahájit cvičení na dvě směny“. V roce 1848 zavedly povinnosti praktikanta u soudu a následně notáře Hájka do Nasavrku a tím činnost spolku skončila. Hájkův spolek byl prvním pokusem o vytvoření samostatné české akademické tělocvičné organizace, které by však po porážce revoluce v roce 1848 nastupující Bachův absolutismus sotva popřál dostatek prostoru k existenci.

Odkaz mykologa Smotlacha

Jako první vedl výuku tělesné výchovy akademiků přímo na univerzitě Jan Malypetr, který studoval na Karlo-Ferdinandově univerzitě práva a filozofii. V roce 1849, kdy byl „českými stavy jmenován zemským učitelem tělocviku“, si zřídil vlastní tělocvičný ústav, jenž od 50. let 19. století vévodil pražskému tělocvičnému životu. Jan Malypetr jako zemský učitel tělocviku vyučoval tělesné výchově na Staroměstském gymnasiu a Českém reálném gymnasiu a od začátku 60. do konce 70. let také na Karlo-Ferdinandově univerzitě. Za zakladatele Vysokoškolského sportu pak je, především díky své systematické organizační činnosti, považován legendární český znalec a popularizátor hub František Smotlacha. Narodil se v roce 1884 a po absolvování gymnázia vystudoval na filosofické fakultě přírodní vědy a Kurz tělesné výchovy pro kandidáty

učitelství na školách středních a ústavech učitelských. Až do světové války vyučoval tělesnou výchovu a později přírodopis, fyziku a zeměpis na pražských středních školách. V roce 1910 začal působit také na české Karlo-Ferdinandově univerzitě, kde vystřídal náhle zesnulého Antonína Kryštofa, v letech 1909–1910 univerzitního učitele sportovních her

a zakladatele české házené. V červenci 1914 absolvoval Smotlacha „dobrovolný doplněk k první aprobaci (...) zkoušku dle nového zkušebního řádu (...) z plavání, první pomoci, šermu, her a cviků lidových (lehké atletiky)“. Ještě před první světovou válkou usiloval o zahájení výuky tělesné výchovy také pro posluchače české techniky.

Jan Malypetr, zemský učitel tělocviku (Foto: Archiv UK)

Sám František Smotlacha klade vznik Vysokoškolského sportu do roku 1910, kdy začal na univerzitě externě působit. Prozatím se musel spokojit s platem středoškolského profesora, ale mohl od posluchačů univerzity, kteří se zapsali do jeho sportovních kurzů, vybírat určité poplatky (jejich výši však archivní dokumenty neodhalují).

V listopadu 1919 vzalo Ministerstvo školství a národní osvěty (MŠANO) zprávu Františka Smotlacha o činnosti na UK „s povděkem na vědomí“, a aby se „ve zvýšené frekvenci akademické mládeži mohl (...) věnovati nerušeně“, zprostito ho „služby středoškolské a přikázalo jej službou tamní univerzitě“. Při stanovení jeho povinností v září 1920 MŠANO Františka Smotlachu rozhodně nešetřilo: „Jako univerzitní učitel máte povinnost pečovati podle schváleného programu celý rok o tělesnou výchovu a zdatnost akademické mládeže, v prvé řadě posluchačů Univerzity Karlovy, a to jak vedením tělesných cvičení a ušlechtilých sportovních her, tak i teoretickými výklady v každém semestru, obstarávati práce administrativní a korespondenční, pokud nemá univerzita zařízení vlastních, vyhledati potřebné tělocvičny, hřiště, plovárny, kluziště, střelnice apod., náležitě spravovati a vyúčtovati přidělené dotace a zálohy, řádně vésti inventář (...) náradí a potřeb tělocvičných, sportovních i kancelářských, jakož i tělocvičné a sportovní čítárny a příruční knihovny, a podávati (...) podrobnou a přehlednou zprávu (...) s případnými návrhy na zdokonalení, rozšíření a prohloubení programu i modalit tělocvičných“.

Na přelomu let 1919 a 1920 dosáhl František Smotlacha také na Českém vysokém učení technickém zřízení lektorátu tělesné výchovy a sportu, který byl v roce 1921 přiřazen k nově vzniklé Fakultě speciálních nauk. Institucionální proces vzniku Vysokoškolského sportu se završil v červenci 1924, kdy MŠANO v dopise děkanátu Přírodovědecké fakulty Karlovy univerzity povolilo zřízení „Ústavu pro tělocvik a sport posluchačstva Karlovy univerzity“, jehož řízením byl pověřen dr. František Smotlacha. Podařilo se mu získat pro akademický sport

František Smotlacha, zakladatel Vysokoškolského sportu (Foto: Archiv UK)

Strakovu akademii a počátkem 30. let se hlavním střediskem akademického sportu stal tělocvičný ústav Marathon v Černé ulici na Praze 2. V průběhu 20. a 30. let se Františku Smotlachovi podařilo vybudovat mohutnou organizaci Vysokoškolského sportu, sestávající z uvedeného ústavu Karlovy univerzity a lektorátu na ČVUT, a vytvořil též síť dalších sportovních oddílů, jejichž členy byly zmínění posluchači univerzity a techniky a které byly přístupné i mládeži, jež vysoké školy nenavštěvovala. Především jejich prostřednictvím Vysokoškolský sport „expandoval“ i mimo Prahu.

Smotlachova „kolégia“

Pro tak velkoryse pojatou tělovýchovnou a sportovní činnost musel Smotlacha na-

dchnout stále se rozšiřující tým spolupracovníků. Postihnout celkový počet sportujících i cvičitelů v takto volně a proměnlivě pojaté organizaci však nebylo jednoduché. Sám Smotlacha uvádí pro rok 1932/33 celkový „počet ve všech hlavních oborech zapsaných vysokoškoláků 24 743 s 708 cvičiteli a pracovníky“. Vedle tohoto čísla zmiňuje ve stejném akademickém roce „počet frekventantů kolégií doc. Františka Smotlacha celkem 8 678“.

Není bez zájmovosti, že provoz zařízení Vysokoškolského sportu financovali jeho členové do značné míry sami. Vedle Marathonu využívali celé řady dalších tělocvičen a tělovýchovných zařízení včetně plováren, které si pochopitelně museli také pronajímat, a snad se finančně podí-

Cvičení vysokoškolaček v tělocvičném ústavu Marathon, 1936 (Foto: Archiv UK)

leli i na honorování lektorů. Příjem z plateb členů Vysokoškolského sportu vyčíslil František Smotlacha pro léta 1930–1937 na 350 000–400 000 Kč, přičemž zdůraznil, že „tento veliký příjem není založen na nutnosti a povinnosti, se kterou by hlavně moji hospitanti a ovšem i vysokoškoláci moje cvičení navštěvovali a platili, nýbrž na dobrovolnosti, která žádá ode mne (...) dobré řízení mých kolégií“. V červnu 1930 dr. František Smotlacha obhájil habilitační práci s názvem *Biologické základy záliby člověka ve šplhu a visu* a přednesl habilitační přednášku před profesorským sborem Přírodovědecké fakulty UK; přednáška byla „s uspokojením vyslechnuta“. Shromáždění profesoři jednomyslně rozhodli, aby byla dr. Smotlachovi udělena habilitace v oboru „metodiky a systematiky tělesné výchovy“.

Nová tělesná výchova

Doktor Smotlacha byl také neuvěřitelně plodným autorem. V meziválečném období publikoval více než třicetku odborných knih a statí, ve kterých se zabýval tělesnou výchovou. Od roku 1927 vydával odborné periodikum *Nová tělesná výchova*, do nějž přispívali přední českoslovenští odborníci zabývající se tělesnou výchovou a sportem. Patřil k nim také prof. MUDr. Karel Weigner, průkopník

topografické anatomie a rektor Univerzity Karlovy, jenž byl respektovaným tělovýchovným odborníkem. Vedl už zmíněný univerzitní kurz pro učitele tělesné výchovy na středních školách a stál v čele Poradního sboru pro tělesnou výchovu Ministerstva veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy.

Mise Františka Smotlachy byla vpravdě zakladatelská. Od samého počátku své dráhy de facto privátního lektora her na Karlově univerzitě dokázal vytvořit mohutnou sportovní organizaci, jejíž cvičitelé se v rozhodující míře zasloužili o zdravý tělesný i duševní rozvoj velké části především akademické mládeže, a založil také tradici akademických závodů a mistrovství. Mnozí akademici dosahovali špičkových výkonů a někteří z nich startovali v barvách Československa na vrcholných světových soutěžích včetně olympijských her; z nich například kanoisté Jan Brzák-Felix a Vladimír Syrovátka-Rus dosáhli na olympiádě v Berlíně roku 1936 na metu nejvyšší.

Po Únoru

Po únoru 1948 organizace Vysokoškolského sportu v Praze a Brně zanikají a vysokoškoláci jsou odkázáni na indivi-

duální členství ve sportovních oddílech Československé obce sokolské (ČOS), ve které se pod komunistickou kuratelou sjednotila veškerá tělesná výchova a sport. Na vysokých školách však byly založeny Ústavy pro tělesnou výchovu, jejichž pracovníci se ujali vzdělávání středoškolských učitelů tělesné výchovy a výuky povinné tělesné výchovy vysokoškoláků, která byla postupně zaváděna. V souvislosti s rozpuštěním ČOS a zavedením státního řízení tělesné výchovy a sportu v roce 1952 se ústavy výnosem Ministerstva školství, věd a umění přeměnily na katedry tělesné výchovy, které vznikly na všech vysokých školách a samostatných fakultách. Jejich členové až do roku 1989 vyučovali povinnou tělesnou výchovu minimálně první tři roky studia.

Direktivní státní řízení tělesné výchovy a sportu přineslo i některá dílčí pozitivní především vzniku samostatné vysoké školy – Institutu tělesné výchovy a sportu. Ta v roce 1953 navázala na dlouhou tradici vzdělávání odborníků v oblasti tělesné výchovy, započaté již zmíněným Kurzem tělesné výchovy pro kandidáty učitelství na školách středních a ústavech učitelských, založeným v roce 1892. Ve

školním roce 1957–1958 byl institut začleněn do svazku Univerzity Karlovy a od roku 1966 nese název Fakulta tělesné výchovy a sportu.

V akademickém roce 1956–57 se však celý systém tělesné výchovy a sportu opět změnil – vznikl to tiž Československý svaz tělesné výchovy (ČSTV). Ten byl pochopitelně komunisty kontrolován, ale jeho právní statut „dobrovolné společenské organizace“ spolu s postupným zmírňováním brutality režimu 50. let přispěl k návratu dobrovolnosti do světa sportu. V 60. letech se pak podařilo nejprve vytvořit komisi a později Radu vysokoškolského sportu při ČSTV a v roce 1967 volený Výbor vysokoškolského sportu, který organizoval dobrovolný sport a sportovní soutěže vysokoškoláků.

Po listopadu 1989

Listopad 1989 přinesl československému vysokoškolskému sportu plnou samostatnost. Po rozdělení republiky vznikla v březnu 1993 Česká asociace akademického sportu, která ve svých klubech zajišťuje dobrovolný sport vysokoškoláků na všech výkonnostních úrovních, organizuje sportovní soutěže a pečuje o českou akademickou reprezentaci. Pád komunismu a návrat vysokých škol ke svobodě učení a bádání přinesl vzrušené diskuse o nových učebních plánech v oborech, které se v plné kompetenci jednotlivých fakult nově vytvářely. V tomto dialogu pochopitelně nezůstali stranou studenti. Vyvstala otázka, zda má tělocvik zůstat obligatorním předmětem, nebo zda si má dilema „sportovat, či ne“ každý akademik rozhodnout sám. Nežádka se objevovaly názory o zastupitelnosti výuky činností vysokoškolských sportovních klubů. Na některých fakultách skoro všech vysokých škol se sport vrátil do Smotlachových časů a stal se zcela dobrovolným. Na rozdíl od meziválečného období, kdy bylo sportování takřka samozřejmou součástí image akademika a sport se mezi budoucí intelektuální elitou stal velmi oblíbenou formou zábavy a relaxace, na začátku 90. let přišly mnohým vysokoškolským studentům pohybové aktivity jako ztráta času. Jejich následovníci však postupem ča-

su zjišťovali, že s výjimkou spánku celé dny, týdny a měsíce jenom sedí – na přednáškách, v knihovnách, u počítačů, v divadle, v hospodě – a začali potřebovat pohybu opět pocítovat a sport vyhledávat. V roce 1997 Rada vysokých škol podpořila zařazení tělesné výchovy do učebních programů vysokých škol.

Pozice tělesné výchovy na jednotlivých vysokých školách a jejich fakultách se různí. Na některých fakultách je zařazena jako povinný předmět v prvním ročníku, což tělovýchovní odborníci v kurikulu jednomyslně podporují, protože příchozí studenti se díky tomu mohou zorientovat v nabídce pohybových aktivit, které jim tělovýchovné pracoviště jejich vysoké školy či fakulty nabízí. Mnozí z nich sportu přijdou na chuť a pokračují v něm dobrovolně i v dalších ročnících.

Na některých fakultách je za absolvování výuky tělesné udělován kredit, někde je zařazena mezi volitelné předměty a jinde ve studijních programech bohužel zcela chybí. Situace je v mnoha případech závislá na podpoře vedení fakulty, univerzity a akademických senátů; tato podpora se často odvíjí od počtu příznivců sportu, kteří v nich zasedají. Co se týká soukromých vysokých škol, do jejich studijních plánů tělesná výchova původně nebyla zařazena vůbec. Teprve nyní jsou na některých školách zřízena pracoviště, která pro studenty v omezené míře zajišťují pohybové aktivity a organizují účast studentů na sportovních přeborech vysokých škol. Poslední výzkum z roku 2010, ve kterém byla získána data ze sedmdesáti fakult veřejných vysokých škol, ukazuje oproti letem 1998 a 2003 nárůst povinné tělesné výchovy v prvním ročníku bakalářského studia a naopak pokles ve druhém a třetím ročníku. V roce 2010 zahrnuje povinné pohybové aktivity do prvním ročníku bakalářského studia asi polovina z dotázaných fakult, ve třetím cca 8 %.

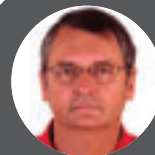
Učitelé kateder tělesné výchovy na vysokých školách, vedení chvályhodnou snahou sport na univerzitách dále rozvíjet, se vrátili ke kořenům. Podobně jako František Smotlacha a jeho spolupracovníci většinou nabízejí studentům pestrou paletu sportů, kterou neustále inovují

podle zájmu mladých lidí. Na některých školách posluchači naleznou v rámci výuky tělesné výchovy až čtyřicetku sportovních a pohybových aktivit, ze kterých si mohou vybrat. Vedle „klasických sportů“, například obvyklých míčových her, dávají učitelé studentům možnost proniknout do tajů sportů a umění, které jsou zcela nové, nebo naopak do těch, které mají hluboké historické kořeny, ale tradičně je pěstoval pouze úzký okruh zasvěcených (třeba lukostřelba). Většina studentů do takových kurzů přichází jako úplní začátečníci, nikdo není „diskriminován“ různou úrovní dosavadních dovedností. Student si pod zasvěceným, ale nikoli přehnaně autoritativním vedením pedagoga sám hledá cestu k pohybové aktivitě, která se může stát jeho celoživotním koníčkem.

prof. PhDr. MAREK WAIC, CSc.

Spoluautor článku je historik tělesné výchovy a sportu, je profesorem v oboru sportovní humanistiky. Na Fakultě tělesné výchovy a sportu UK vede Katedru kinantropologie, humanitních věd a managementu sportu.

doc. PaedDr. JIŘÍ DRNEK, CSc.

Spoluautor textu je ředitelem Ústavu tělesné výchovy a sportu ČVUT, předsedou Grémia vedoucích kateder TV a sportu na VŠ v ČR a členem Výkonného výboru České asociace univerzitního sportu. Zasedá též ve vědecké radě FTVS UK.

Vrcholoví sportovci na fakultách UK

Univerzita Karlova se může pyšnit mnoha desítkami absolventů, kteří dosáhli vynikajících výsledků v reprezentaci ČR na mistrovstvích Evropy a světa, na univerziádách a olympiádách. V tomto textu si dovoluujeme představit výběr ze současných výjimečných sportovců – studentů jednotlivých fakult UK, jejichž zaměstnanci nám pro tento text poslali podklady a informace. Ani s pomocí vedoucích kateder a ústavů tělesné výchovy jsme se zcela jistě nedopátrali všech našich sportovních hvězd, a proto budeme rádi, napíšete-li nám vaše tipy na další úspěšné sportovce z UK na e-mail redakce.forum@cuni.cz. Je zřejmé, že mnohá další jména do našeho pohříchu neúplného seznamu přibudou po letošních Českých akademických hrách, jež se odehrají v týdnu od 9. června. Univerzita Karlova v ČAH díky svým excelentním studentům-sportovcům v posledních letech s předstihem poráží okolo čtyř desítek dalších českých vysokých škol.

Na **Právnické fakultě UK** studuje několik úspěšných sportovců, zejména pak těch, kteří reprezentují svou alma mater na **Českých akademických hrách**. (Těch loňských se ku příkladu zúčastnilo 2 379 sportovců ze 43 českých vysokých škol a Univerzita Karlova opět slavně zvítězila, stejně jako v roce 2010, 2009 atd.) Mezi výjimečně sportovně zdatné studenty PF UK pa tři: **Viktor Pak a Peter Gyurovzsky** – plážový volejbal, 1. místo na ČAH 2009, účasti na Akademickém mistrovství Evropy **Kamila Hebelková a Tereza Godalová** – za PF ve florbalovém týmu UK, 1. místo na ČAH 2009 **Václav Smetana** – badminton, čtyřhra, 1. místo na ČAH 2009 **Lukáš Dušek** – judo, pravidelná medailová umístění na ČAH 2009–2011 **Dagmara Kubinská** – karate, juniorská mistryně světa z Maroka 2009 + 2. místo na Akademickém mistrovství Evropy 2011 **Anna Zástěrová** – sjezd na divoké vodě, vítězka Akademického mistrovství ČR a všech domácích soutěží roku 2011, 2.–10. místo na MS, ME a ve SP

Studenti **2. lékařské fakulty UK** dobře vědí, jak je dobrá fyzická kondice na sále i v ordinaci důležitá. V řadách budoucích lékařů, fyzioterapeutů, zdravotních sester a laborantů jsou třeba judista **Karel Musil** (2. místo na mistrovství ČR 2010 ve váze do 66 kg), reprezentant ČR v gymnastice **Jiří Bomer**, **Tereza Cihlářová** (mistryně svě-

ta z let 2009, 2010 a 2011 ve sportovním aerobiku týmů, několikanásobná mistryně republiky, mistryně Evropy), **Kryštof Chaloupek** (reprezentant ČR v curlingu, bronzový z 25. zimní světové univerziády 2011), běžkyňe na středních tratích **Zuzana Krchová**, hráčka badmintonu **Eliška Maixnerová** (mj. mezinárodní mistryně Švýcarska 2006, stříbrná ve čtyřhře na Akademickém mistrovství ČR 2011 a zlatá v dvouhře tamtéž v roce 2010 i 2011) a veslař **Michal Votava** (mj. mistr ČR 2008 na čtyřveslici).

Farmaceutickou fakultu UK v Hradci Králové studuje ve 4. ročníku **Eva Ornstová**, která na minu-

lých ČAH získala titul akademická mistryně v kanoistice na divoké vodě v disciplíně K1 ženy (je již dvojnásobnou vítězkou z ČAH; stejného úspěchu dosáhla v roce 2009).

Mezi vynikajícími sportovci na **Matematicko-fyzikální fakultě UK** pak jsou například:

Jonáš Vojtěch – 3. ročník bakalářského studia, obor finanční matematika; mistr Evropy do 23 let v terénním triatlonu pro rok 2011 **Šárka Hezoučková** – 3. ročník magisterského studia, obor finanční matematika; několikanásobná akademická mistryně ČR v atletice – sedmiboj, koule, disk **Jindřiška Vaněčková** – 1. ročník bakalář-

Studentka 2. lékařské fakulty Tereza Cihlářová (uprostřed) se svým dvojčetem Radkou a se Zuzanou Reissovou patří ke světové špičce sportovního aerobiku týmů. (Foto: archiv sportovkyně)

ského studia, obor obecná matematika; akademická mistryně ČR v lukostřelbě **Kristina Hostáková** – 2. ročník bakalářského studia, obor matematické metody informační bezpečnosti; členka extraligového Golf Clubu Hradec Králové; 5. místo na Mezinárodním mistrovství ČR žen 2009, mezinárodní mistryně Maďarska 2008

Při rekapitulaci sportovních úspěchů MFF fakulty, kde má sport vynikající zázemí a tradici a mezi studenty se těší velké popularitě, nelze opomenout **volejbal**.

Volejbal byl zakládajícím oddílem sportovního klubu **Slavia MFF Praha** v roce 1962. A-družstvo se brzy dostalo do druhé nejvyšší soutěže, ve které startuje dodnes. Vrcholem v oné éře byl start v extralize v letech 1973–75, kdy v družstvu hráli seniorští a akademičtí reprezentanti ČSSR Stanislav Stehno, Josef Jirásko a Zdeněk Pavelka. V této době ve druhé nejvyšší soutěži hrálo i družstvo žen, jehož oporou byla bývalá československá reprezentantka Jitka Senecká. Historického návratu do extraligy dosáhli volejbalisté v letech 2001–03 pod vedením trenérské dvojice Stehno–Bičík. Volejbal je už po desetiletí fakultním profílovým sportem. Oddíl v současné době čítá 150 členů a se sedmi družstvy mužů a čtyřmi žen je **největším volejbalovým oddílem dospělých v ČR**. Je tvořen z velké části studenty, absolventy a zaměstnanci MFF. Střediskem jeho činnosti je sportovní areál na Albertově, rekonstruovaný fakultou do důstojné podoby v roce 2002.

Obrovskou tradici volejbalu na MFF dosvědčují ročníkové přebory MFF. V květnu 2012 se odehraje jejich 54. ročník, tradice má tedy počátek v roce 1958! Přeborů se účastní ročníková družstva studentů a hojně i absolventů MFF. O těsném spojení fakulty s volejbalem svědčí i zařazení velkého březnového turnaje studentů, zaměstnanců a absolventů a již zmiňovaných ročníkových přeborů do letošního Kalendária oslav 60. výročí založení fakulty.

Pedagogická fakulta UK je, pokud jde o sportovní úspěchy, jednou z nejbohatších – i díky tomu, jaká pozornost

je na ní tělesné výchově a sportu věnována. Navštěvuje ji třeba **Jakub Tesárek**, dvojnásobný mistr světa v karate kata shotokan (roky 2009 a 2011) a mistr Evropy, běžkyně **Petra Kubešová** (několik zlatých a stříbrných medailí z MČR juniorek i žen na středních a dlouhých tratích), běžkyně na střední tratě **Dana Šatrová** (mj. letošní mistryně ČR v běhu na 1 500 m), skokanka do dálky a trojskokanka **Lucie Uhlířová** (osminásobná medailistka z MČR žen, juniorek, závodnic do 22 let a družstev), florbalistky **Dominika Štegllová, Jana Vojáčková** a **Lucie Sotkowská** (reprezentantky ČR, bronzové z mistrovství světa 2011). Na

z našich někdejších vrcholových sportovců, dochází česká špička v zimních sportovních disciplínách:

snowboardcrossař **David Bakeš** – letos v lednu skončil třetí v Evropském poháru; rychlobruslařka na krátké dráze **Kateřina Novotná** – mj. skončila 6. v závodě na 500 m na OH v Turíně 2006, na ME v Drážďanech 2010 byla zlatá ve víceboji; krasobruslař **Tomáš Verner** – mistr Evropy z roku 2008, bronzový na ME v roce 2011, sedminásobný mistr ČR. Dále na FTVS v denním studiu studují basketbalistka **Lenka Bartáková** a také naše potenciální naděje v kláních XXX. letních olympijských her v Londýně plavkyně **Simona Baumrtová**, ju-

Krasobruslař Tomáš Verner, student FTVS UK, bruslí na Ruském poháru v roce 2010. (Foto: archiv Wikimedia Commons)

PedF také vyučuje **PaedDr. Irena Svobodová** (za svobodna Fleissnerová), držitelka neuvěřitelných 73 titulů mistryně republiky v různých plaveckých disciplínách a majitelka dvou zlatých medailí ze světové univerziády v Mexiku 1979.

distu **Jaromír Ježek**, volejbalistka **Kristýna Kolocová**, kanoista **Jaroslav Radoň** a moderní pětibojař **David Svoboda**; v kombinovaném studiu pak naši následující reprezentanti: moderní pětibojařka **Natalie Dianová**, veslařka **Miroslava Knapková**, judista **Pavel Petříkov** a oštěpař **Vítězslav Veselý**.

Na kombinované studium **Fakulty tělesné výchovy a sportu UK**, na níž v roli pedagogů působí mnozí

Autor: redakce s přispěním kateder a ústavů TV na UK

Sport je dobrý pro všechny

Od profesora Fakulty tělesné výchovy a sportu UK a někdejšího vrcholového volejbalisty PAVLA SLEPIČKY nemůžeme čekat, že by roli fyzické aktivity nepovažoval za zásadní a určující pro život každého z nás. Jak se psycholog sportu dívá na přínos pohybu pro naši kariéru, na současnou podobu sportovního zápolení, na sport seniorů či lidí zdánlivě bez talentu?

Jak vlastně vznikl masový sport?

Masový sport vychází z antických základů a lidových her. Je spojen především s obdobím průmyslové revoluce, kdy se postupně měnil způsob života, populace se stěhovala do měst, začal jí přebývat volný čas, a tak se vytvořil prostor pro nejrůznější pohybové zábavy a aktivity včetně sportovních. Už tehdy se také zjistilo, že většina z nás je nesmírně přitahována akcí a podívanou. Na sport se brzy napojil i byznys – pravidla, která se postupně pro jednotlivá sportovní odvětví konstituovala, přispívala též tomu, že sportovní podívaná byla každému srozumitelná a poučený divák věděl, co se před ním vlastně odehrává. Také se začala rozšiřovat nabídka sportů a vznikaly jeho nové a nové druhy. Některé sporty ztratily na významu či upadly v zapomnění, například přetahování lanem, šplh na čas, jiné se naopak vynořují a dostávají se až na olympiádu – například akrobatické lyžování, jen aby byl sportovec či divák neustále atrahován novými podněty. Je to jako v supermarketu – neustále se mění zboží nebo alespoň obaly, aby to stimulovalo poptávku. Pronikání konzumního přístupu a komerce do sportu může mít jak stránku pozitivní ve smyslu rozšiřování nabídky aktivit pro širokou populaci, tak bohužel i stránku negativní – pronikání agrese a dopingu nebo podvádění, které se obvykle dotýkají spíše vrcholového sportu.

V tomto čísle FORA se mimo jiné zabýváme tím, zda je dobrý nápad mít tělocvik na vysoké škole jako povinný předmět. Co si myslíte vy? Nejprve na našich vysokých školách tělocvik povinný byl, ale pak se v porevolučních letech na některých fakultách a vysokých školách začal vytrácet. Na-

štěstí řada veřejných univerzit nebo fakult stále má v začátku studia zařazenu povinnou tělesnou výchovu, někde je však sportování pouze záležitostí dobrovolné účasti studentů. Studenti a české vysoké školy by v žádném případě neměly zavrhnout sport a tělesnou výchovu, ať již povinnou, anebo alespoň zájmovou. Pohyb a mládí k sobě přece patří. Navíc sport přináší kýženu relaxaci, která je při náročném studiu zapotřebí... Měl by být součástí života každého z nás.

Možná by neškodilo zopakovat, jak je sport blahodárný konkrétně pro studenta vysoké školy.

Sport je blahodárný pro každého, ačkoli jak aktivní sportování, tak pasivní konzumace, tedy diváctví, jsou konvenčně směřovány především na mladší populaci. Ať sport bereme rekreačně, tedy jako zábavu, nebo jako výkonovou, silně angažovanou akci, oba tyto aspekty jsou odedávna vysokým školám vlastní, neboť ty se vždy výrazně podílely na rozvoji vrcholového sportu, ač jejich role nyní slábnou. Člověk

sportující je zdravější než nesportovec, není-li to ovšem sportovec vrcholový...

Vrcholovým sportem k trvalé involiditě?

...no, tak jsem to samozřejmě nemyslel, ale občas se to říká. Vraťme se k prospěšnosti rekreačního sportu – ten nabízí řadu možností – jak se socializovat, integrovat do kolektivu a navazovat nová přátelství, pod emočním tlakem nás nutí používat normy a respektovat pravidla, nabízí psychickou relaxaci a redukuje stres, odvádí myšlenky třeba od studijních povinností, je prostředkem katarze a společensky akceptovanou, ba preferovanou náplní volného času... A navíc, jak známo, kdo si hraje, nezlobí.

Sport prý také kladně ovlivňuje schopnost člověka řešit problémy, rychle se rozhodnout nebo vyrovnávat se s krizovými situacemi; některé vážené společnosti přihlížejí při náborech nových zaměstnanců k tomu, zda prošli sportovní přípravou. Existují nějaké studie, kte-

Foto: Kateřina Kadlecová ►

ré prokazují vliv sportu na náš profesní život? Třeba to, že maratonští běžci jsou v životě vytrvalejší nebo že člověk zvyklý z kolektivních sportů kooperovat bude lepší součástí pracovní skupiny než nesportovec nebo sportovec individuální?

Pokud sport pěstujete dlouhodobě, rozhodně vás to ovlivní, zejména pokud sportujete za účelem ve své disciplíně vyniknout. Vynakládáte námahu, musíte být cílevědomí, organizovaní, zodpovědní, vytrvalí, uzpůsobit si denní režim, přinášet jisté oběti s vidinou nějakého cíle. Tyto vlastnosti se stanou součástí osobnosti a jejího jednání i mimo sportovní oblast; i já vím o firmách, které v profesním životopise žadatelů o práci pátrají po zmínkách o sportování, které zaručují jisté osobnostní kvality. Dělal-li kolektivní sport, je pravděpodobné, že vás připraví na spolupráci v týmu a respektování hierarchií nebo úloh jednotlivých členů toho týmu.

Kolik z nás vlastně sportuje?

Poměr mluví jednoznačně ve prospěch těch, kteří nesportují. Pravidelně, tedy minimálně jednou, ale spíš dvakrát či třikrát týdně, dnes podle našeho výzkumu společenské reflexe sportu sportuje kolem třiceti procent české populace. Ostatní sportují příležitostně, jednou dvakrát měsíčně vyjedou na kolo nebo na běžky, nebo nesportují vůbec. Ale jak víte, statistické údaje v tomto oboru nejsou příliš přesné...

...to je pravda – letos v únoru třeba ministerstvo financí zjistilo, že v Česku žije 11,4 milionu sportovců, tedy o 850 000 více, než má naše země obyvatel... Mimochodem, je u nás sport spojen s nějakou společenskou vrstvou? V USA sportují převážně bohatí a vzdělaní lidé, na severu Evropy naopak všichni bez rozdílu, u nás nejspíš sport souvisí se vzděláním a společenským postavením...

Částečně ano. Asi před půl rokem jsme na fakultě připravili seminář na téma sportu a sociální stratifikace; ukázalo se díky němu, že se společenské rozdíly

mezi vrstvami do sportu čím dál více promítají. Společensko-ekonomický vývoj tomuto trendu velmi nahrává a už teď, respektive v posledním roce nebo dvou, je nedostatek financí pro mnohé skupiny populace překážkou při sportování. Některé sporty, zejména ty cenově dostupné, jsou stále provozovány celým společenským spektrem, ovšem ty preferované, modernější, novější, ty, co nesou společenský status, jsou spojeny s poměrně úzkým segmentem populace, který daný sport bere jako vyjádření určitého životního stylu. Na této pozici býval tenis, pak golf, dnes jsou v kurzu třeba adrenalinové sporty. Speciální kapitolou jsou populární sportovní odvětví, která vám mohou umožnit postup na společenském žebříčku a v nichž se točí velké peníze – třeba fotbal nebo hokej.

Do kolika let by měl člověk aktivně sportovat?

Tak dlouho, jak to jen jde, dokud mu zdraví slouží. Ostatně já sám se teď snažím hodně ve své výzkumné aktivitě zaměřovat na seniory, kteří budou čím dál více nabývat významu a stanou se z i hlediska marketingu velmi zajímavou cílovou skupinou. Když jsme zjišťovali hodnotově sportovní orientaci seniorů, kteří dlouhodobě sportovali, ukázalo se, že oproti nespportovcům mají větší sebevědomí, udrželi si kontakt s jinými lidmi, pociťují méně problémy osamělosti spojené se stářím, jsou vstřícní ke světu a otevřenější k novým zážitkům, vnímají lépe svůj zdravotní stav... Dokázali si zachovat pohybovou samostatnost a díky ní i svěží mysl.

Znám spoustu lidí, kteří by sportovat chtěli, ale nemají na to talent. Má přesto cenu se snažit? Není to podobná ztráta času, jako když se člověk bez hudebního sluchu snaží naučit hrát na harfu?

Tohle srovnání trochu pokulhává. Když chci hrát na harfu, potřebuji k tomu specifické schopnosti a musím se to naučit skoro dokonale, abych z toho měl požitek. Požitek z pohybu naopak máme celoživotně; i běžná turistika nebo chůze v příjemném prostředí nabízí velmi libé

Foto: Kateřina Kadlecová

počítky a prožitky. Sport nabízí tak širokou škálu činností a radostí, že si každý vybere – třeba i z těch aktivit, které vyžadují minimální pohybový talent a nulovou finanční investici. Sport je dobrý pro všechny.

Autor: redakce

prof. PhDr. PAVEL SLEPIČKA, DrSc.

Profesor kinantropologie se zaměřením na psychologii sportu, vede Oddělení psychologie Katedry pedagogiky, psychologie a didaktiky tělesné výchovy a sportu na FTVS UK. Působil jako proděkan fakulty a je členem vědecké rady UK. Ve své výzkumné práci se soustředí na některé negativní jevy spojené se sportem, třeba agresivitu, násilí a doping, ale i na sportovní diváctví či na vliv sportu na hodnotovou orientaci a životní styl. Dlouhá léta hrál volejbal za Slavii MFF Praha, s níž v roce 1973 postoupil do extraligy, a dodnes považuje sport za nezbytnou součást svého života.

Sportem ku zdraví na fakultách UK

Už staří Řekové věděli, že by člověk měl vyznávat ideál kalokagathie, harmonizovat svou dobrou duši a krásné tělo a pečovat o obě. O to se snaží i vzdělávací instituce celého světa – totiž aby duševní zatížení studentů bylo rozptýlováno sportem, aby se organismus díky fyzické námaze regeneroval, svalstvo zkrácené vysedáváním nad knihami se protáhlo a zkoušený mozek si při hře odpočal, aby se, zejména při sportech skupinových, prohloubily vazby mezi spolužáky. Mnohé fakulty UK poskytují svým posluchačům výběr z neobyčejně lákavých sportovních kurzů – a ty ostatní alespoň studentům rády umožní, aby se tělocviku věnovali v rámci nepovinných předmětů, třeba i na jiné fakultě. Jen málokterý alumnus UK může říci, že během svého studia nepříčichl ani jedinkrát k míči nebo pádlu – i kdyby měl „provětrat faldy“ jen jednou ročně během Rektorských sportovních dnů.

Základní údaje o výuce tělesné výchovy na jednotlivých fakultách lze zjistit z příslušných Karolinek pro školní rok 2011/12, v nichž je u fakult, jež tělocvik vyučují, uveden studijní plán a seznam možných disciplín.

Někteří studenti UK sportují povinně, jiní dobrovolně – a snad všichni se shodnou, že fyzická aktivita je jako doplněk té mentální k nezaplacení. (Foto: archiv PaedDr. Jiřího Poláška)

Katolická teologická fakulta

Na fakultě je tělocvik jako volitelný seminář, který lze zapsat opakovaně. Jde o plavání v bazénu na Strahově; kapacita je omezena na cca 35 osob. Kurz je primárně určen studentům KTF, ale docházejí na něj i studenti jiných fakult.

(zdroj informací: Jana Benešová, tajemnice KTF UK)

Evangelická teologická fakulta

Na ETF se vzhledem k nízkému počtu studentů a finanční náročnosti TV nevyučuje. V případě zájmu některého studenta zapsat se na hodiny TV na jiné fakultě mu jsou kredity započítány.

(zdroj informací: Ing. Eva Svobodová, tajemnice ETF)

Husitská teologická fakulta

Na fakultě se tělocvik nevyučuje (obě tělocvičny v budově bývalé ZŠ, kde fakulta od r. 1998 sídlí, byly přebudovány na auly pro cca 110 osob, které FHS nutně potřebovala).

(zdroj informací: JUDr. Libor Ládek, tajemník HTF)

Právnická fakulta

TV je na PF UK zařazena mezi nepovinně volitelné předměty. Za semestrální výuku i za kurz může student získat vždy 2 kre-

dity. Za celé studium může student získat maximálně 10 kreditů, z nichž minimálně 2 kredity musí být za absolvování kurzu.

Pro přehlednost rozdělujeme sportovní aktivity nabízené katedrou tělesné výchovy do čtyř základních skupin:

- 1) sportovní oddíly v semestrální výuce
- 2) sportovní kurzy
- 3) jednodenní akce
- 4) posilovna pro fakultní veřejnost

1) Sportovní oddíly v semestrální výuce (dotace 45–90 min./týden)

aerobik: afro, latina, flamengo (PF, aerobikový sál)

aerobik mix, step PF (aerobikový sál)

aquaerobik (SCUK Hostivař)

basketbal (SCUK Hostivař)

fitball PF (aerobikový sál)

flexibar PF (aerobikový sál)

florbal (SCUK Hostivař)

kondiční kulturistika (PF, posilovna)

Na Právnické fakultě UK je tělocvik volitelným předmětem, ovšem stolní tenis budoucí právníci válejí jako profici. (Foto: archiv KTV PF UK)

Loňský volejbalový turnaj na PF UK (Foto: archiv KTV PF UK)

kondiční trénink (PF, aerobikový sál)
 kopaná (SCUK Hostivař)
 pilates (PF, aerobikový sál)
 plavání (SCUK Hostivař)
 powerjóga (PF, aerobikový sál)
 stolní tenis (SCUK Hostivař)
 tenis (SCUK Hostivař)
 volejbal (Sokol Michle; SCUK Hostivař)

2) Kurzy

Zimní TV kurzy:

Zimní kurzy organizuje KTV v tuzemských rektorátních zařízeních v Peci pod Sněžkou (chata VaK) a na Patejdlově boudě ve Špindlerově Mlýně, speciální běžkařský kurz na Zádově, zahraniční zimní kurzy pak ve Francii, Itálii, Rakousku. Nově byl v ZS v prostorách budovy PF zorganizován kurz sebeobrany.

Letní TV kurzy:

Letní kurzy probíhají většinou ve VS Albeř, volejbalové kurzy pak v Dobříhovicích, turistické na Patejdlovce, vodácké kurzy na českých řekách. Dále probíhají zahraniční kurzy ve Francii, turistika ve Slovinsku, kurzy in-line bruslení v Německu.

3) Jednodenní akce

Děkanský sportovní víkend

Koná se každoročně o víkendu na přelomu měsíců března a dubna ve Sportovním centru UK Hostivař. Je určen pro studenty, absolventy a zaměstnance PF UK. Nabízí soutěže ve volejbale, stolním tenisu, halové kopané, florbalu, basketbalu, cvičení v posilovně, aerobik, plavání a saunu. Na realizaci akce se kromě učitelů KTV podílí i Spolek českých právníků VŠEHRD.

Turnaje

Turnaje ve volejbale, stolním tenisu, squashi a golfu.
 Vysokoškolské (akademické) ligy a soutěže

basketbal (účasti univerzitního týmu žen v kvalifikaci na Akademické hry ČR) a plavání (účasti družstva PF na plaveckých přeborech UK, Memoriál Dr. Miroslava Bubníka o pohár 17. listopadu, plavecká liga pražských VŠ atd.)

Ostatní akce

Studenti PF se účastní Sportovních univerzitních her UK a sportovních soutěží v rámci Rektorského sportovního dne.

4) Posilovna pro fakultní veřejnost

Posilovna pro fakultní veřejnost funguje ve všedních dnech od 14 do 20 hodin. Posilovnu v odpoledních hodinách navštěvují i zahraniční studenti programu ERASMUS a někteří učitelé a zaměstnanci PF UK.

Sportovní oddíl VSK IURIDICA je samostatný subjekt, zahrnuje oddíly rugby, volejbalu, plavání, organizuje letní sportovní soustředění na Albeři.

Činnost KTV zajišťuje osm učitelů KTV.

Z celkového pohledu panuje mezi studenty PF v posledních cca třech letech velký zájem o TV; v některých oddílech není z kapacitních důvodů možné uspokojit všechny zájemce.

(zdroj informací: Mgr. Růžena Kosová, vedoucí KTV PF UK)

1. lékařská fakulta

Všeobecné lékařství: 1.–4. semestr povinná TV, 5.–10. semestr volitelná TV; zubní lékařství: 1.–2. semestr povinná TV; 3.–10. semestr volitelná TV; bakalářské studium (adiktologie, ergoterapie, fyzioterapie, nutriční terapie, všeobecná sestra): 1.–2. semestr povinná a 3.–4. semestr volitelná TV.

Letní výcvikový kurz volitelný (pobyt v přírodě, vodní turistika, cykloturistika...), zimní výcvikový kurz volitelný (výrazná preference sjezdového lyžování, běžeckého lyžování nebo snowboardingu)

Kurz sportovní a rekondiční masáže volitelný (po jeho ukončení a složení zkoušky lze získat licenci v oboru masér, saunér).

Studenti, kteří se nemohou ze zdravotních důvodů výuky TV aktivně zúčastnit, absolvují v průběhu zimního a/nebo letního semestru seminář v rozsahu čtyř hodin a odevzdají seminární práci, která je tematicky zaměřená na zdravotní aspekty TV. (zdroj informací: PaedDr. Jana Doležalová – přednostka ÚTV I. LF UK)

2. lékařská fakulta

Tělesná výchova je povinný předmět pro 1. až 3. ročník studijního programu. Mezi specializace patří aerobik, aquaerobik, atletika, basketbal, beach volejbal, florbal, flexi-bar, fotbal, futsal, golf, kondiční trénink, lezení – stěna, overball, pilates, plavání, plavání neplavců, posilování, power jóga, sebeobrana, softbal, squash, strečink a zdravotní TV, stolní tenis, tenis a volejbal. Jako povinně volitelný předmět 1. ročníku studijního programu všeobecné lékařství nabízí fakulta zimní i letní sportovní kurz s praktickými semináři i teoretickými předměty. Všechny zmíně-

Studenti 2. a 3. LF UK na letním sportovním kurzu na Sardinii. (Foto: archiv PaedDr. Jiřího Poláška)

né kurzy mohou být českými i zahraničními studenty zapsány i opakovaně, jako volitelné. Specifický režim má bakalářský program fyzioterapie.

(zdroj informací: Marie Havlová, vedoucí studijního oddělení 2. LF UK)

3. Lékařská fakulta

Tělesná výchova na fakultě je volitelná, studenti mohou volit ze specializací zmíněných v textu u 2. LF – fakulty sdílejí Ústav v tělesné výchovy 2. a 3. LF UK.

Ačkoli na 3. LF UK je výuka TV volitelná a na 2. LF povinná, na kola na Sardinii vyrazili medici z obou fakult společně. (Foto: archiv PaedDr. Jiřího Poláška)

Lékařská fakulta v Plzni

Tělesná výchova je povinná pro studenty LFP v 1. až 3. ročníku. V 1. ročníku všichni procházejí všeobecnou přípravou (jeden semestr – plavecký výcvik, druhý semestr sporty v tělocvičně – florbal, badminton, sálová kopaná, volejbal, basketbal, kondiční posilování). Ve druhém ročníku si studenti mohou vybrat sportovní specializaci – aerobik, badminton, basketbal, florbal, golf, jumping, pilates, sálová kopaná, tenis, squash, volejbal, plavání.

Letošní zimní lyžařský kurz Lékařské fakulty v Plzni UK – sjezdaři o dpočívají v italském letovisku Passo del Tonale. (Foto: archiv ÚTV LFP UK)

Ve třetím ročníku je postup stejný s rozdílem ve studiu zubního lékařství a všeobecného směru: studenti zubního lékařství v letním semestru již TV povinnou nemají, nicméně zpravidla chtějí i bez zisku kreditů ve sportování pokračovat.

I ve vyšších ročnících si studenti mohou zapisovat TV a povětšinou tak činí, kredity však mohou získat jen jednou za akademický rok.

Studenti absolvují v průběhu studií letní a zimní výcvikový kurz. Letní kurz je sedmidenní výuka sportů ve výcvikovém středisku UK v Dolním Poříčí u Strakonice – kromě tradičně nabízených sportů zde přidáváme speedminton, stolní tenis, vodní turistiku a vodáckou průpravu, frisbee, slackline a softbal.

Zimní kurz mohou studenti absolvovat buď běžecký, anebo sjezdový. Běžecký kurz jsme zatím vždy uskutečnili v ČR – během pěti dnů studenti kromě výuky technik běžeckého lyžování absolvují terénní modifikovaný biatlon. Ve stejném rozsahu co do počtu dní je i kurz sjezdového lyžování, který již dvanáctým rokem organizujeme v rakouských či italských střediscích.

(zdroj informací: Martin Červený, vedoucí KTV LFP)

Biatlon na letošním zimním kurzu LFP UK v Železné Rudě (Foto: archiv ÚTV LFP UK)

Lékařská fakulta v Hradci Králové

V rámci studijních programů všeobecné lékařství, zubní lékařství a specializace ve zdravotnictví – Fyzioterapie – PS zabezpečuje KTV výuku doporučeného volitelného předmětu tělesná výchova a sport v rozsahu 2 hod. týdně pro posluchače 1.–3. ročníku. Tento předmět je dotován jedním kreditem za každý rok. Posluchači 4. ročníku všeobecného lékařství mohou absolvovat TV jako nepovinný předmět bez udělení kreditu.

Podle možností (prostorových, finančních a materiálních) zajišťuje KTV posluchačům, kteří jsou přijati do 1. ročníku, nabídku pohybových aktivit nebo sportovních činností. Sledujeme tím především zájmy studentů o další sportovní růst nebo učení se novým pohybovým aktivitám (basketbal, body form, bojové techniky pro muže, BOSU, dance aerobic, fitness, florbal, golf, H.E.A.T. program, jóga, kanoistika, lezení na umělé stěně, plavání, power aerobic, sálová kopaná, salsa, sebeobrana pro ženy, SmartFit, spinning, squash, stolní tenis, tenis, volejbal, zumba). Spolupracujeme též s Vysokoškolskou tělovýchovnou jednotou UK, v jejichž sportovních oddílech studenti rozvíjejí své pohybové aktivity již na vyšší než rekreační úrovni.

V naší TJ pracují oddíly tenisu (divize), badmintonu (2. liga), volejbalu (ženy OP), turistiky a sportu pro všechny. Činnost oddílů je zajišťována částečně z vlastních členských příspěvků, částečně ze sponzorských darů a z finančního příspěvku MŠMT, který je VŠTJ poskytován prostřednictvím České asociace univerzitního sportu. Nad rámec výuky tělesné výchovy organizuje KTV v průběhu školního roku různé sportovní akce. Mezi tradiční patří streetballový turnaj smíšených družstev, Rektorský sportovní den a v posledních letech VŠ florbalová liga. Dále se jedná o lyžařské zájezdy do Alp, cyklistické vyjíždky do okolí Hradce Králové, rafting na Orlici apod.

Farmaceutická fakulta v Hradci Králové

Předmět tělesná výchova a sport je na naší fakultě nabízen jako doporučený volitelný předmět, a to v magisterském studijním programu ve třech úsecích studia, v bakalářském studijním programu v prezenční formě studia ve dvou úsecích studia. V navazujícím magisterském studijním programu a v bakalářském studijním programu v kombinované formě studia se nenabízí. Za absolvování předmětu získá student jeden kredit. V magisterském studijním programu a v bakalářském studijním programu v prezenční formě studia je nabízen doporučeně volitelný předmět základní letní kurz také se ziskem jednoho kreditu.

Pro další informace prosím vizte 2.–4. odstavec u předchozí fakulty, LFHK, který beze zbytku platí pro FaF; pozn. red.

(zdroj informací: Prof. PharmDr. Ing. Milan Lázníček, CSc., předekán pro studijní a pedagogickou činnost)

Filozofická fakulta

Tělesná výchova na FF je vyučována jako:

a) povinně volitelný předmět (statut povinně volitelného předmětu byl stanoven pro snazší řešení při osvobození studentů od TV; takovýto studentů každým rokem přibývá. Proto byla

do kurzů TV zavedena i zdravotní TV, která umožňuje zapojení tělesně oslabených studentů).

Při osvobození od TV lze předmět nahradit libovolným vypsaným volitelným předmětem se stejným kreditovým ohodnocením. Tato forma je součástí akreditace všech směrů bakalářského studia, jehož studenti mají povinnost splnit dva zápočty z TV.

b) volitelný předmět – tuto formu si mohou zvolit studenti všech oborů magisterského i doktorského studia.

Konkrétní kurzy TV, jejich specifikace, rozvrh, kurzy a akce jsou vypsané na <http://ktv.ff.cuni.cz/>.

Obsahově je TV zaměřena na výuku provádění regenerační pohybové činnosti, se snahou o vyrovnání aktuálního jednostranného duševního zatížení organismu a vytvoření dlouhodobého zdravého životního stylu, hodnotného sociálního prostředí, vhodného pro osobní setkávání studentů, a žádoucích sociálních vztahů (protiváha neosobní – virtuální – komunikace na sociálních sítích).

Organizačně se TV realizuje ve dvou základních formách:

- v semestrální pravidelné výuce
- v alternativní TV – formou akcí a vícedenních kurzů v celkovém součtu 14 zápočtových dnů za semestr (tj. aktivních dnů s odečtením času na pasivní přepravu)

KTV FF UK zabezpečuje obdobně (tj. se stejným obsahem a stejným organizačním zabezpečením) TV i na FSV a FHS.

Akreditační začlenění do výuky a kreditní ohodnocení TV si tyto fakulty řeší samy.

(zdroj informací: PaedDr. Martin Hrubý, vedoucí KTV FF UK)

Přírodovědecká fakulta

Tělesná výchova a sport mají v programu studenta PFF UK své nezastupitelné místo. Výuka TV je organizována tak, aby studenti mohli získané poznatky a dovednosti využít ve své profesní praxi. Tělesná výchova probíhá v plně vybaveném sportovním centru UK se sály pro různé druhy fitness aktivit, posilovnou, úpolovým sálem, hernou stolního tenisu, bazénem a saunou. Dále pak má fakulta k dispozici atletické hřiště, přetlakové haly, tenisové kurty, herní tělocvičny, fotbalové a softbalové hřiště.

TV je povinnou součástí studijních plánů v 1. až 4. semestru, s výjimkou odborných biologických oborů (jejichž studenti mají po celou dobu studia TV pouze jako volitelnou). Všichni studenti musejí na začátku studia absolvovat vstupní plavecké testy. Studenti se zdravotním oslabením mohou absolvovat specializované kurzy zdravotní TV, nebo požádat o osvobození z TV ze zdravotních či jiných vážných důvodů.

Tělesná výchova I. – 1. a 2. semestr (2 kredity)

Výukový blok č. 1 v délce 1 semestru:

- kondiční cvičení – praxe: fitness formy, kondiční trénink
teorie: zdravotní aspekty TV
- plavání a výuka neplavců

Výukový blok č. 2 v délce 1 semestru:

- sportovní hry – praxe: volejbal, basketbal, fotbal, florbal, softbal, kanoistika

teorie: herní pravidla, základy didaktiky, systém soutěží, základy sportovního tréninku

- kanoistika

Tělesná výchova II. – 3. a 4. semestr (2 kredity)

- míčové sporty kolektivní (volejbal, basketbal, florbal, futsal, fotbal, softbal)
- míčové sporty individuální (tenis, stolní tenis, badminton)
- plavecké sporty (plavání, lekce pro neplavce, aqua-aerobik)
- fitness aktivity (aerobik, posilování, pilates, power jóga, funkční trénink)
- zdravotní a relaxační cvičení
- atletika
- kanoistika
- sportovní potápění (přístrojové, freediving)
- lezecká stěna
- orientační běh
- golf
- curling

Semestrální výuka v dalších semestrech (2 kredity)

Studenti mají možnost zvolit TV a sportovní kurzy jako volitelný předmět v zimním i v letním semestru.

Zimní výcvikový kurz (1 kredit)

- základy didaktiky sjezdového, běžeckého lyžování a snowboardingu
- pobyt a pohyb v horském prostředí, extrémní podmínky
- poskytnutí první pomoci na horách

Letní výcvikový kurz

- LVK I – Albeř – turistický kurz se zaměřením na sport a pobyt v přírodě (1 kredit)
- LVK II – vodní turistika, vysokohorská turistika, cykloturistika (1 kredit), fitness aktivity

KTV PŘF UK nabízí studentům kromě povinné a volitelné TV i možnost členství v oddílech vysokoškolských sportovních klubů Přírodní vědy a Přírodověda – orientační běh. Vysokoškolský sportovní klub Přírodní vědy má v současné době tyto oddíly: aerobik, basketbal, florbal, lezení, potápění, plavání, softbal, tenis, volejbal, futsal a outdoor. V rámci oddílů je možné zúčastnit se odborných tréninků, které probíhají většinou ve večerních hodinách, a posléze i soutěžních utkání. Sportovní činnost je zaměřena i na rekreační sport např. v oddílech plavání nebo aerobiku. Nedílnou součástí činnosti oddílů VSK jsou i různá sportovní soustředění.

KTV navíc organizuje řadu sportovních akcí: vstupní soustředění před I. ročníkem, Děkanův sportovní den, Memorál Dr. M. Bubníka, Běh Hostivaří, Akademickou aerobic show, Sportovní geografický den, Rektorský sportovní den, Sportovní hry UK, České akademické hry, různá utkání, turnaje, závody, víkendové kurzy, zahraniční sportovní-poznávací kurzy (Itálie, Francie, Rakousko), zaměstnanecké rekreace letní i zimní, celouniverzitní dětský tábor letní i zimní aj.

PŘF podporuje sportovní činnost svých studentů a váží si úspěchů, kterých studenti dosahují. Od roku 2010 jsou úspěšným vrcholovým sportovcům PŘF udělována děkanem PŘF jednorá-

zová sportovní stipendia za vynikající výkon a reprezentaci fakulty.

(zdroj informací: Ing. Ivana Fraňková, vedoucí studijního oddělení PŘF)

Matematicko-fyzikální fakulta

Student v bakalářském studijním programu musí získat 4 kredity z TV, z toho alespoň 3 za absolvování pravidelné semestrální výuky. Čtvrtý kredit lze získat formou absolvování dalšího semestru nebo účasti na letním či zimním výcvikovém kurzu.

Kromě těchto aktivit nabízí Katedra tělesné výchovy MFF UK zájmovou TV, která je určena pro studenty se splněnými studijními povinnostmi z TV, buď ve formě pravidelné semestrální výuky, nebo letních či zimních kurzů.

TV na MFF je povinný předmět v Bc. programu po 3–4 semestry, pro magistry a doktorandy je vypsána jako předmět volitelný. MFF pořádá, jako všechny katedry a ústavy TV na UK, kurzy zimní (sjezdové i běžecké lyžování, výuku jízdy na snowboardu; většinou se kurzy konají v horských střediscích UK v Krkonoších) i letní (sportovní hry, cykloturistika a pěší turistika, kanoistika a surfování).

(zdroj informací: PaedDr. Stanislav Stehno, vedoucí katedry TV UK MFF)

Pedagogická fakulta

Výuka tělesné výchovy na fakultě má v různých typech studia naprosto odlišné pojetí, které respektuje jejich zaměření.

Studijní obory s výukou tělesné výchovy

A. Prezenční studium

1. Specializace v pedagogice – tělesná výchova a sport (TVS) se zaměřením na vzdělávání; bakalářské studium

2. Učitelství VVP pro ZŠ a SŠ – tělesná výchova (TV) – navazující; magisterské studium

Obor tělesná výchova a sport, resp. tělesná výchova se na UK PedF studuje vždy ve dvouoborových kombinacích (TVS a TV + biologie, matematika, dějepis, základy společenských věd, technická a informační výchova, výchova ke zdraví)

Studenti PedF UK při cvičení s overbally. (Foto: Ladislav Pokorný)

Budoucí učitelé tělocviku a jejich malí svěřenci při hodině tělesné výchovy (Foto: Ladislav Pokorný)

Toto oborové studium tělesné výchovy vyžaduje povinné zvládnutí základních dovedností v hlavních sportovních odvětvích a tělesné výchově (atletika, gymnastika, plavání, sportovní hry, zdravotní TV a další). Je doplněno o povinně volitelné a volitelné předměty, v nichž se posluchači specializují na vybrané sporty (např. outdoorové aktivity, florbal, moderní gymnastické formy atd.), případně mají možnost získání cvičitelských i jiných licencí (snowboarding, lyžování, fitness, sportovní masáž aj.). Kromě těchto „praktických“ předmětů se studenti vzdělávají v řadě teoretických disciplín (anatomie, fyziologie, psychologie sportu, teorie tělesné kultury, biomechanika, kinantropologie, dějiny tělesné kultury atd.).

Bakalářské studium tělesné výchovy a sportu se více orientuje na osobní zdokonalování studentů, navazující magisterské na didaktické aspekty tělesné výchovy a sportu na ZŠ a SŠ.

3. Učitelství pro ZŠ – učitelství pro I. stupeň ZŠ; magisterské studium

TV studia učitelství pro I. stupeň ZŠ vychází z požadavků na základní úroveň tělesné výchovy v období mladšího školního věku. Rozšířená výuka (v počtu hodin i v různorodosti předmětů) je určena pro studenty specializace TV a v některých aspektech se blíží oborovému studiu TV a TVS.

4. Specializace v pedagogice – učitelství pro mateřské školy; bakalářské studium

Studenti učitelství pro mateřské školy se seznamují s tělesnou výchovou a sportovní předpřípravou se specifickými aspekty odpovídajícími předškolnímu věku dětí. Studenti si dle svých schopností a zaměření mohou zvolit specializaci v tělesné výchově.

5. Specializace v pedagogice – výchova ke zdraví se zaměřením na vzdělávání; bakalářské studium

TV v tomto studijním oboru se zabývá otázkami zdravého životního stylu.

6. Specializace v pedagogice – společný základ pro obory se zaměřením na vzdělávání a pedagogiku a speciální pedagogiku; bakalářské studium

Pro tyto studijní kombinace KTV vyučuje předmět regenerační tělesná výchova. Patří mezi povinně volitelné předměty společného základu. Studenti si volí dle svých časových možností a zaměřením konkrétního kurzu (např. plavání, aquagymnastika, florbal, sebeobrana, kondiční cvičení atd.). Kurzy jsou jednosemestrální, dotovány jednou hodinou týdně.

B. Kombinované studium

1. Učitelství pro ZŠ – učitelství pro I. stupeň ZŠ; magisterské studium

2. Studijní program pedagogika – pedagogika předškolního věku; magisterské studium

3. Specializace v pedagogice – učitelství pro MŠ; bakalářské studium

4. Učitelství pro I. stupeň ZŠ; celoživotní vzdělávání
Výuka v kombinované formě studia učitelství pro I. stupeň základní školy a mateřské školy je ve stejných intencích jako u prezenčního studia.

5. Studijní obor vychovatelství (studium garantované Katedrou školní a sociální pedagogiky PedF UK); bakalářské studium

6. Studijní obor vychovatelství (studium garantované Ústavem profesního rozvoje pracovníků ve školství); bakalářské studium
Tělesná výchova v oboru vychovatelství má vzhledem k profesnímu zaměření budoucích absolventů těžiště v outdoorových aktivitách.

7. Tělesná výchova; celoživotní vzdělávání

Jde o zvláštní, rozšiřující typ kombinovaného studia, kde již vystudovaní získávají aprobaci z dalšího předmětu (TV).

Obrovskou výhodou a předností UK PedF je vynikající sportovní areál v Brandýse nad Labem (tělocvična, hala, bazén, posilovna, horolezecká stěna), který fakulta ve spolupráci s Vysokým školským sportovním klubem buduje a vylepšuje již mnoho let. I přes toto vynikající zázemí trpí výuka TV všeobecným dlouhodobým poklesem zájmu o TV a sport. Počátkem 90. let bylo na KTV kolem 25 pedagogů, nyní je jich 13, a to při cca stejném počtu studentů.

(zdroj informací: PaedDr. Ladislav Kašpar, Ph.D., vedoucí KTV PedF UK)

Fakulta sociálních věd

Na FSV se tělocvik nevyučuje, studenti si jej mohou zvolit a zaplatit pouze jako volitelný předmět.

(zdroj informací: Ing. Jindřich Kolek, tajemník FSV UK)

Fakulta tělesné výchovy a sportu

Jak je patrné již z pouhého názvu fakulty, sport je hlavní náplní všech studijních programů, jež FTVS nabízí. Bližší informace lze najít v elektronické Karolině pro akademický rok 2011/2012 na <http://www.ftvs.cuni.cz/>.

Fakulta humanitních studií

Tělocvik na FHS povinný není, jeho zapsání závisí zcela na libovůli studenta. Hodiny pro studenty FHS pořádá na základě smlouvy KTV FF UK. Každý student má za semestr nárok na proplacení jednoho tělocviku na KTV FF. Více o nabídce KTV FF se dozvíte na <http://ktv.ff.cuni.cz/>. Mimo tyto kurzy probíhá na FHS ještě povinně volitelná výuka aerobiku dr. Seligové.

(zdroj informací: Mgr. Kateřina Pollaková, sekretariát Bc. Studia FHS HK)

Účelová zařízení UK: Sport pro studenty za hranicemi měst

Kdo z nás nezažil soustředění na Albeři v době, kdy jsme jako prváci ještě ani nenačali akademický rok? Koupání v rybníce Osika a v řece Otavě, volejbal na dobronickém hřišti, sjezdování ve Špindlu i v Peci... Pět rekreačních středisek je studentům UK k dispozici pro zimní i letní radovánky pořádané katedrami a ústavy tělesné výchovy, ale leckdo ze zaměstnanců i studentů univerzity sem rád zajede i na soukromé prázdniny. Podívejme se, co výcviková střediska Albeř, Dobronice, Horní Poříčí, Patejdlova bouda a Pec pod Sněžkou nabízejí.

Albeř

Výcvikové středisko se nachází cca 3 km od obce Nová Bystřice, přímo na břehu rybníka Osiky, který byl založen již v 16. století a má rozlohu 67 ha s maximální hloubkou 5 m. Nedaleko Nové Bystřice ční zřícenina hradu Landštejn, kde se natáčely bitevní scény kanadského filmu *Johanka z Arku*. Okolí tvoří romantická příroda České Kanady, blízko je i známá Jindřichohradecká úzkokolejka.

Kapacita albeřského tábora čítá 202 lůžek ve dvoulůžkových stanech s podsadou a 120 lůžek ve čtyřlůžkových chatkách; k dispozici je společné sociální zařízení. Areál je určen pro výcvikové kurzy a soustředění studentů UK, pro rekreace zaměstnanců UK a jiné akce. Je to místo vhodné pro turistiku i cykloturistiku, příjemné je i koupání v rybníce Osika, případně jízda ve vypůjčených kánóích.
(Dopravit se tam lze vlastním vozem, autobusem nebo vlakem. Železniční zastávka je v obci Nová Bystřice, autobusová přímo u tábora.)

nálezy z okolí dokládají již pravěké osídlení, avšak první písemná zmínka se dochovala z roku 1220, kdy je zmiňován jistý Jan, syn Dobroňův. Hrad pak pochází ze 14. století, jeho zřícenina bohužel není přístupná veřejnosti.

Kapacita střediska je celkem 190 lůžek v několika typech chatek. Lze využít hřiště na volejbal, basketbal, beach volejbal, tenis a nohejbal. Rakety a míče nutno vzít s sebou (neplatí pro akce 1., 2. a 3. LF)! Okolí je vhodné pro turistiku i cykloturistiku.
(Doprava je vlastní nebo autobusová. Autobusová zastávka je v obci Dobronice. Parkování je povoleno pouze na vyhrazených místech.)

Horní Poříčí

Zařízení je určeno pro výcvikové kurzy a soustředění posluchačů UK, pro rekreace zaměstnanců UK a ostatní akce. Nachází se v klidné obci Horní Poříčí, asi čtvrt hodiny jízdy od Strakonice přímo u řeky Otavy. Horní Poříčí vzniklo v roce 1963 sloučením Dolního a Horního Poříčí; obě obce byly zřejmě založeny jako osady rýžovníků zlata. Od roku 1908 se zde lovily říční perlořodky, od roku 1929 tu bývala trampská osada známá pod názvem Údolí větrů.

Kapacita střediska je 180 lůžek v patnácti chatkách o čtyřech místnostech. Všechny místnosti jsou třílůžkové se samostatným vchodem a verandou.

Návštěvníci mohou využít hřiště na tenis včetně tréninkové zdi, hřiště na košíkovou a multifunkční hřiště, stůl na ping-pong nebo si půjčit loď. Místo je vhodné pro turistiku a cykloturistiku, koupat se lze v Otavě nebo v Aquaparku v Horažďovicích (cca 8 km).

(Doprava je vlastní, autobusová a vlaková. Železniční i autobusová zastávka jsou v obci Horní Poříčí. Parkování je povoleno pouze na vyhrazených místech.)

Horská chata Patejdlova bouda

Horská chata se nachází uprostřed krásné přírody, 980 metrů nad mořem v chráněné oblasti Krkonošského národního parku, cca 6 km od Špindlerova Mlýna a 1 km od zastávky Medvědí Koleno zdejší autobusové dopravy linky Špindlerův Mlýn–Špindlerovka.

K možnosti vjezdu a parkování u boudy: vjezd je určen pro příjezd hostů a dovoz zavazadel, nikoli pro denní jízdy během pobytu.

Kapacita celého objektu je 45 lůžek ve třinácti pokojích. Pokoje jsou dvou- až

Dobronice

Areál výcvikového střediska se rozkládá na pravém břehu Lužnice, nedaleko obce Dobronice. Ty jsou jednou z nejstarších obcí v Čechách –

Takhle to vypadalo v okolí Patejdlovky letos v zimě, když se sem na kurz vypravili medci.
(Foto: archiv PaedDr. Jiřího Poláška)

pětilůžkové a mají vlastní sociální zařízení.

Kromě ski areálu ve Špindlerově Mlýně můžete v zimě navštívit sáňkařskou dráhu, na kterou vás odveze autobus přímo z náměstí, soukromý lyžařský vlek (pro malé lyžaře v ceně pobytu), lyžařský areál Medvědíň pro dospělé i děti, vířivý bazén, saunu a ve Špindlerově Mlýně aquapark. V letní sezoně pak lze provozovat turistiku, k dispozici je hřiště na volejbal a tenisové kurty, v chatě je i stůl na ping-pong. Doporučujeme bobovou dráhu s dvanácti zatáčkami, třemi tunely a pěti terénními zlomy; přímo pod jejím

nástupním prostorem pak je lanové centrum Monkey Park.

(V případě dopravy autobusem je v ceně pobytu odvoz zavazadel na chatu a zpět z autobusového nádraží ve Špindlerově Mlýně. Správce chaty odvoz zajišťuje v návaznosti na příjezdy autobusů v časech 13.15 a v 16.00. V letních měsících a při dobré sjízdnosti lze po dohodě se správcem parkovat maximálně pět vozidel u chaty. Pro ostatní je k dispozici zdarma hlídané parkoviště č. 1 ve Špindlerově Mlýně.)

Pec pod Sněžkou

Výukové středisko se nachází ve výšce 750 metrů nad mořem přímo v Peci pod Sněžkou, jednom z nejnavštěvovanějších horských středisek republiky. Název města souvisí se založením pecí na tavení železných, arzenových a měděných rud, které se zde těžily s přestávkami 450 let až do roku 1959.

Kapacita objektu je 45 lůžek v patnácti pokojích. Pokoje jsou tří- a čtyřlůžkové s vlastním sociálním zařízením. V zimní sezoně středisko nabízí ski areál Pec pod Sněžkou (devět vleků, čtyřsedadlová lanovka), lyžování pro dospělé i děti, lyžařskou běžeckou trať Krkonošská magistrála; v dojezdové vzdálenosti jsou krytý bazén Janské Lázně (12 km)

a Trutnov (25 km). V letní sezoně pak mají studenti i zaměstnanci UK na výběr z mnoha turistických a naučných stezek, mohou též navštívit Relaxpark s lanovou dráhou a bobovou dráhou (osmnáct překážek, čtyři přejezdy a pět přemostění) či zajet do zoo do blízkého Dvora Králo-

Budoucí právníci a jejich pěší turistika Krkonoších, konkrétně na Ptačích kamenech nad Bradlerovými boudami. Studenti už se určitě těší na horký čaj na Patejdlovku...
(Foto: archiv KTV UK)

Medci z 2. a 3. LF UK na letním sportovním kurzu v Dobronicích. (Foto: archiv PaedDr. Jiřího Poláška)

vé nad Labem nebo využít stůl na ping-pong a kulečnick.

(Doprava je vlastní, možnost parkování v objektu. V případě využití autobusové dopravy je přeprava zavazadel při příjezdu a odjezdu z autobusového nádraží v Peci na chatu a zpět v ceně pobytu. Správce zajišťuje tento odvoz v návaznosti na příjezd autobusu ve 13.40.)

Více informací o jednotlivých zařízeních, jejich snímky a ceník rekreačních na webu <http://www.cuni.cz/UK-671.html>.

Autor: redakce

KDE LETOS PROVĚTRAT KROVKY?

Sport a jeho podpora mají na univerzitě velkou tradici, absolventi i studenti Univerzity Karlovy zaznamenávají významné sportovní úspěchy. Přinášíme vám stručný přehled sportovních svátků, které každoročně lákají studenty z různých oborů napříč celou univerzitou. Hokejová bitva i Motolská míle už jsou za námi, na ostatní akce se můžete ve sportovním i jako diváci vypravit v průběhu jara.

Rektorský sportovní den

Univerzita Karlova v Praze pořádá ve středu 16. května tradiční Rektorský sportovní den, který je příležitostí k setkání studentů i vyučujících pražských fakult a veřejnosti nejen na sportovním poli. Letos je široké spektrum nabízených sportovních disciplín rozšířené o aktivity se zdravotním zaměřením.

Rektorský sportovní den neláká jenom možnostmi vítězství v individuálních a kolektivních sportech, ale i příležitostí zasportovat si pouze pro dobrý pocit. Přihlásit se a absolvovat vybrané disciplíny mohou i zájemci z řad široké veřejnosti. Každý může přijít povzbuzovat, například alumni svou bývalou fakultu, nebo se podívat, jak se má daný sport správně provozovat. Akce se konají doslova po celé Praze ve sportovních areálech UK. V minulých letech se Rektorský sportovní den vždy těšil velké pozornosti studentů, aktivně se ho každoročně účastní kolem 1 600 studentů. Garantem letošního ročníku je Katedra tělesné výchovy Právnické fakulty UK.

Seznam sportovišť, podrobný přehled sportů a celý program Rektorského sportovního dne naleznete na webových stránkách <http://rektorskyden.cuni.cz/index.php>.

UK připravila pravidelná sportovní odpoledne pro zdravotně postižené Centrum sportovních aktivit zdravotně postižených studentů UK připravilo v rámci letního semestru pravidelná čtvrtletní sportovní odpoledne v pražské loděnici Regata, v jejichž rámci studenti mohou mimo jiné posilovat na strojích nebo si zahrát stolní tenis.

Pokud jde o větší akce, zájemci se mohli zúčastnit Jarního turnaje ve stolním tenisu (29. března) nebo mají šanci být součástí Otevírání Vltavy (12. dubna) a projet se po řece na katamaránu, raftu či kajaku. V rámci Rektorského sportovního dne, ve středu 16. května od 13.00, se v loděnici koná sportovní odpoledne pro zdravotně postiže-

né. Prostory loděnice (Podolské nábřeží 4, Praha 4) a místní tělocvična i sociální zařízení mají bezbariérový přístup.

Hlavním cílem činnosti centra je vytváření podmínek pro realizaci pohybových aktivit zdravotně postižených studentů UK a dalších zdravotně postižených – mládeže i dospělých. Centrum se zaměřuje především na zdravotně postižené, kteří se sportem začínají, a vytváří pro ně metodické postupy k osvojení základních pohybových dovedností. Pro jednotlivé sporty centrum vychovává instruktory a doprovázející asistenty specializované podle druhu postižení sportovců.

Pomocí jednoduchého technického zařízení se handicapovaní mohou vyrovnat zdravým a se zdravými prožívat radosti, které jsou se sportem spojené. Informace o centru vizte na www.cuni.cz/UK-1657.html.

České akademické hry 2012

České akademické hry (ČAH) jsou pravidelnou multisportovní studentkou soutěží, jíž se mohou zúčastnit studenti všech vysokých škol ČR.

V roce 2012 je z pověření České asociace univerzitního sportu pořadatelem 11. ročníku ČAH Vysoké učení technické v Brně. Letní studentské hry se do Brna vrací počtvrté, na akademickou půdu technické univerzity již potřetí, a uskuteční se ve dnech 9. až 15. června 2012. Na programu jsou aerobik, atletika, badminton, baseball mužů, basketbal mužů i žen, bouldering, cyklistika/MTB, frisbee, fotbal mužů, futsal mužů, florbal mužů i žen, házená mužů i žen, inline/krátká trať, judo, karate, kuželky, lukostřelba, malá kopaná žen, nohejbal mužů, orientační běh, plavání, plavání s ploutvemi, plážový volejbal, softbal mužů i žen, šachy družstev, tenis, vodní

V jarním finále Hokejové bitvy získal tým UK díky vítězství nad mužstvem VŠE 5:1 Pohár primátora hl. m. Prahy. (Foto: Vladimír Šigut)

slalom a sjezd a volejbal mužů i žen. Bližší informace na vás čekají na webu www.ceskeakademiekehry.cz.

Univerzitní maraton – Běh o pohár rektora UK

Chcete zažít něco neopakovatelného? Postavte se 13. května na start prestižního mezinárodního Volkswagen Maratonu Praha a změřte síly se světovými maratonskými běžci! Po úspěšném loňském ročníku Univerzitního maratону se hlavním patronem běžeckého závodu stala opět UK. Tento ročník je významný i tím, že společně oslavíme 25. výročí studentského programu Erasmus. Dejte dohromady tým čtyř lidí a pobězte s námi 42 km ve formě štafety! Odměnou pro vás budou nejen davy povzbuzujících fanoušků, pozornost médií, medaile nebo týmový úspěch, ale také pozvání na Galavečer v hotelu Hilton Prague, kde své vítězství můžete náležitě oslavit dobrým jídlem a hudbou. Vítězný tým obdrží pohár přímo z rukou rektora UK prof. Václava Hampla. Přihlásit se mohou všichni studenti českých i zahraničních vysokých škol ve věkovém rozmezí 18–26 let, kteří zašlou kopii potvrzení o studiu nebo jsou držiteli karty ISIC. Závodu se mohou zúčastnit týmy studentů, studentek, ale i smíšená družstva, a z jedné univerzity nebo fakulty se může přihlásit neomezené množství týmů. Potvrzení o studiu společně s čís-

Zatím poslední z populárních Rektorských sportovních dnů se konal 18. května 2011. (Foto: archiv PaedDr. Jiřího Poláška)

lem objednávky, které získáte po registraci, zasílejte na e-mail university@pim.cz. Běh o pohár rektora UK se poprvé uskutečnil loni, 8. května 2011. Štafetový závod vysokoškolských studentů vyhrála štafeta studentů z Maďarska, kteří si říkají *Naughty Holiday of Szeged*, na druhém místě skončila štafeta ČVUT a třetí místo obsadil tým z FTVS UK, *Srdcaři*. Informace o běhu naleznete na www.praguemarathon.com.

Running With Those That Can't
Charitativní organizaci Running
with those that can't o. s.
(RW TTC) založili studenti 3. lékařské fakulty UK, kteří věří, že filan-

tropie a ochota pomoci druhým je základem pro to, stát se lepšími studenty, lidmi a lékaři. Chtějí zbořit sociální tabu týkající se postižených lidí v Česku, a pomoci jim tak prožít delší, šťastnější a kvalitnější život.

S RW TTC tradičně spolupracuje 3. LF UK. Společně se zasazují o lepší začlenění handicapovaných dětí do společnosti a zvýšení povědomí o jejich speciálních potřebách. Zástupci a příznivci organizace se tradičně účastní Běhu pro dobrou věc v rámci pražského maratónu. Běhání a charita spolu totiž souvisejí. Můžete se o tom přesvědčit na běžec-kých akcích a maratonech po celém světě, kde je zcela normální běžet jménem nějaké charitativní organizace, na trati je jich zastoupena spousta. V Česku je tento způsob podpory charity zatím v plenkách, ale získává stále více příznivců. Členové RW TTC během maratónu běží a tlačí děti s mozkovou obrnou a svalovou dystrofií na speciálně upravených vozících a zprostředkovávají jim tak pocit běhu. Vozíky jsou po závodě věnovány rodinám postižených. Více informací zde: www.runningwiththosethatcant.com.

Fotbal bývá jednou z nejoblíbenějších disciplín každého Rektorského dne. (Foto: archiv PaedDr. Jiřího Poláška)

Univerzitní osmy: veslařský soubor
pražských vysokých škol
Víc než vítězství, víc než snaha
o nejlepší čas. Metropole a řeka

Motolské míle se každoročně účastní desítky nadšených studentů i se svým „pedagogickým dozorem“. Zde momentka z loňského ročníku. (Foto: archiv PaedDr. Jiřího Poláška)

Vltava již podruhé ozijí soubojem Univerzitních osem, v němž se poměří současní i bývalí studenti čtveřice pražských vysokých škol. Posádka Univerzity Karlovy se postaví zástupcům Českého vysokého učení technického, České zemědělské univerzity a Vysoké školy ekonomické.

Premiérové klání pražských vysokých škol na Vltavě, které se uskutečnilo 3. června 2011, ovládla osmiveslice ČVUT, která ve finiši zdolala sestavu UK. Třetí místo v závodě před několika stovkami diváků patřilo VŠE. Univerzitním osmám přihlíželi i tři ze čtyř rektorů zúčastněných škol – prof. RNDr. Václav Hampl, DrSc., z UK, prof. Ing. Richard Hindls, CSc., dr. h. c., z VŠE a prof. Ing. Jiří Balík, CSc., z ČZU. Společně pak předali vítězný po-

hár pro nejlepší univerzitu. Informace o letošním ročníku, který se koná 1. června, najdete na webu www.primatoroky.cz/u8.

Motolská míle

Příjemnou tradicí se stává běh motolským areálem, do nějž se mohou zapojit všichni účastníci Vědecké konference 2. LF UK, ale i další zájemci o lehce recesistický sport.

Motolskou míli organizuje Ústav tělesné výchovy při 2. LF UK. „Je to ještě sport, ale i recese. Akce se účastní nejen studenti, ale i pedagogové a zaměstnanci děkanátu,“ popisuje netradiční sportovní aktivitu vedoucí ÚTV PaedDr. Bohumil Hněvkovský. Příkladem jde studentům děkan fakulty doc. MUDr. Ondřej Hrušák, Ph.D., který zatím nechyběl ani při jednom startu. „Celá konference má podtitul *Věda, sport a rokenrol*, tak jsem přišel podpořit ten sport,“ komentoval loni s úsměvem svoji účast děkan fakulty. Loňská trasa měřila 1 500 metrů, vedla kolem patologie a jako vždy se na start smělo jen v bílém plášti. Letos měla Motolská míle odstartovat 29. 3. na obvyklém místě před atriem nemocnice v 17.30 (Forum UK 1/2012 mělo v té době již po uzavěření, takže nevíme, zda mediky na trase zastihlo slunce, nebo kroupy).

Hokejová bitva

Hokejová bitva je jedinečný projekt studentských organizací čtyř velkých pražských univerzit. Univerzita Karlova letos obhájila prvenství

z prvního ročníku, kdy se poprvé utkaly pražské univerzitní hokejové výběry ČVUT, VŠE, UK a ČZU.

Hokejová bitva má podzimní semifinálovou část a jarní finálovou část. Všechny zúčastněné týmy jsou složeny výhradně ze studentů daných univerzit, přičemž v každém týmu může být jediný student jiné školy.

Zápasy v pražské holešovické aréně pokaždé sledoval velký počet skvělých fanoušků, oděných v barvách své alma mater a vybavených množstvím transparentů. Skandující fanoušci vytvořili hokejistům atmosféru, kterou by jim mohl závidět leckterý extraligový celek. O úvodní buly se postaral rektor UK prof. Václav Hampl, který nechyběl na úvodním ani na finálovém zápasu.

V klání o prestižní pohár v jedinečné atmosféře a se zábavním programem pro fanoušky nejprve tým UK porazil s přehledem studenty ČVUT 7:4 a poté v jarním finále 7. března nadělal „bůra“ reprezentantům VŠE – UK získala Pohár primátora hl. m. Prahy za vítězství 5:1. Jako bonus obdržel vítězný tým šek na 30 000 Kč. Pohár je putovní, každý rok bude na jeho podstavci vyryto jméno vítězné univerzity a jména všech hráčů daného týmu. Všechno o akci najdete na webu www.hokejovabitva.cz.

Autor: redakce ve spolupráci s [iforum.cuni.cz](http://forum.cuni.cz)

Aktuální informace o dění na UK sledujte na stránkách časopisu *i-FORUM*: <http://iforum.cuni.cz>

I-Forum

Nejen o vědě a výzkumu

www.iforum.cuni.cz

Život sportovců na univerzitách v USA

Monika Mertová

Pro mnoho lidí je sport nepostradatelnou součástí života; stal se každodenní náplní jejich moderního, zdravého životního stylu. Nejen děti podporované rodiči, ale často i dospívající sportovci mnohdy obětují sportovním aktivitám veškerý volný čas. Pojmají sport jako zábavu, ale talent a soutěživost se mohou stát základem pro jejich budoucí uplatnění ve světě sportu, jež lze dnes příhodně sloučit s racionální, rodiči často preferovanou představou o dosažení vysokoškolského vzdělání. Desítky mladých Čechů tak každoročně odcházejí na zkušenou, za kvalitním vzděláním a špičkovým sportovním zázemím, na některou ze dvou tisíc univerzit USA nabízejících kolem 150 000 sportovních stipendií ve čtyřicetce druhů sportu.

Vysokoškolský systém v USA nabízí odpověď na většinu otázek, které mohou hrát zásadní roli v rozhodování o budoucnosti dospívajících sportovců. Více než stoletá finanční podpora vlády dala univerzitám v USA možnost vybudovat stipendijní program, který má za úkol podporovat výjimečné sportovce během jejich studia. A právě to se stalo základem pro vznik univerzitních soutěží, jejichž nejvyšší divize jsou tím pověstným posledním krokem před vstupem do profesionálního sportu. Tisíce mladých sportovců sní o kariéře špičkového atleta či basketbalisty; úkolem univerzitního systému v USA je vrátit tyto sportovce do reality v podobě školních lavic, protože právě studijní výsledky rozhodují o možnosti využívat podporu ve formě

stipendia. Tiger Woods, Michael Jordan, Dennis Rodman a mnozí další z nejslavnějších sportovců světa vědí o sportovních stipendiích na skvělých školách své. Stipendia udělují i ty nejlepší univerzity ze skupiny tzv. Ivy League ze severovýchodu USA, kam patří třeba světová jednička Harvard University, Princeton University, Yale University a další. Sportovec podepisuje stipendijní smlouvu s univerzitou vždy jen na jeden školní rok, maximálně může reprezentovat univerzitu po dobu čtyř let. Tuto možnost využívají jak studenti, kteří právě odmaturoují na střední škole, popřípadě přestupují z vysoké školy v ČR do bakalářského cyklu v USA, i ti, kteří již obdrželi titul bakaláře a do USA jedou studovat magisterské studium.

Profikům vstup zakázán

Aby mohl mladý sportovec přemýšlet o možnosti studia v USA a zároveň o možnosti využívat podpory stipendia, musí splňovat několik základních kritérií. Hlavní podmínkou je status amatéra – nesmí mít uzavřenou profesionální smlouvu či sportem vydělávat peníze. V dnešní době, kdy se velké sportovní kluby snaží za vázat mladé talenty smlouvou již v juniorských letech, bývá leckdy požadavek amatérismu na univerzitách v USA nepřekonatelnou překážkou. Dobré studijní výsledky na střední škole, maturita, výborná sportovní výkonnost a především mezinárodními jazykovými testy (TOEFL, SAT) snadno měřitelná znalost anglického jazyka by měly být pro každého uchazeče o studium v USA se stipendijní podporou samozřejmostí. Odměnou pro ty nejlepší je pak možnost výběru univerzity, na které chtějí studovat a již zároveň chtějí reprezentovat. Kritérii pro tento výběr bývá kvalita vzdělání na dané univerzitě, úroveň univerzitního týmu, atraktivita umístění univerzity a výše školou nabízeného stipendia. Možnost získat akademické, sportovní nebo kombinované stipendium záleží na úrovni a poměru studentových studijních a sportovních dovedností. Zájemce o stipendium v USA může využít služeb agentur, které zprostředkávají studium pro sportovce v USA a nabízejí studentům pomoc s oslovením univerzit s využitím vlastní databáze kontaktů, komunikaci s univerzitou a následným výběrem univerzit. Agentury zajišťují dobré podmínky ve smlouvě a pomáhají při složitém přijímacím řízení či při

Chcete na Floridě sportovat a zároveň studovat komunikaci? Žádný problém, televizních studií i kamer univerzita pár má... (Foto: archiv Moniky Mertové)

Lynn University, Boca Raton, Florida. Sem se jezdí nejen za tenisem. (Foto: archiv Moniky Mertové)

obdržení studentských viz. Druhou možností zájemce o stipendium je pokusit se zajistit si univerzitu v USA sám. V tomto případě by však měl počítat s tím, že celé přijímací řízení je časově náročné. Ještě než student doletí na americkou univerzitní půdu, musí počítat s náklady spojenými s přijímacím řízením, které nakonec nemusí dopadnout dobře; ty se pohybují v rozmezí od deseti do dvaceti tisíc korun za vstupní testy z anglického jazyka, víza, notářem ověřená vysvědčení či jejich oficiální překlady do angličtiny.

První dny na univerzitě

Rodina, přátelé a domov jsou najednou tisíce kilometrů daleko. Jedinou studentovou budoucností je v tuto chvíli tvrdá práce ve škole a ve sportovním týmu, se kterým bude reprezentovat univerzitu. Dnes je možnost připojení se k internetu ve všech prostorách amerických univerzit samozřejmostí, takže student neztrácí kontakt s rodinou úplně, což často utlumí jeho prvotní pocit odloučení. Nejsporná výhoda sportovců na univerzitách je v tom, že se mohou s žádostí o pomoc kdykoliv obrátit na trenéra svého univerzitního týmu, který se jim v prvních dnech pobytu v USA často stává

nejbližší osobou. Ve většině případů je to právě trenér, kdo čeká na letišti na hráčův první přilet; to on je průvodcem jeho prvních kroků na univerzitní půdě, pomáhá s ubytováním, vyplněním potřebných formulářů a registrace studijních předmětů. Součástí univerzitního týmu se sportovec oficiálně stává po absolvování všech potřebných lékařských prohlídek; k týmu se může připojit až po potvrzení své zdravotní způsobilosti reprezentovat univerzitu.

I v případě, že student obdrží plné stipendium (je mu tedy zcela hrazeno školné, ubytování a strava), musí mít peníze na živobytí, které si může vydělat i sám. Univerzita nabízí pracovní možnosti během studia většinou za minimální mzdu a na částečný úvazek. Tato forma přivydělávání je naprosto legální a studenti ji plně využívají. Některé studijní obory vyžadují praxi během studia, což může, ale nemusí být další forma přivýdělku.

Život na univerzitě se stává příjemným a organizovaným až v momentě, kdy se sportovcům podaří propojit výuku s tréninky a zápasy. Většina studentů bydlí na univerzitních kolejkách, mají tedy k dispozici vše potřebné – jídelnu, knihovnu, poštu, prostory pro mimoškolní vyžití. Nedílnou součástí života na univerzitě jsou školou organizované společenské, kulturní a sportovní akce během celého akademického roku.

Hlavním cílem univerzit v USA zůstává vychovat z kvalitních sportovců především dobré studenty. Proto hráč, jehož průměr známek je 2.0 GPA a nižší (GPA je systém kombinace průměru známek s ohodnocením ve formě písmen A, B, C, D, F, kde písmeno A značí nejlepší známku, která se na stupnici GPA rovná 4.0), ztrácí stipendium i možnost reprezentovat univerzitu. Kontrola školní docházky vyučujícím je na univerzitách v USA samozřejmostí a případné překročení počtu možných absencí má dopad na výslednou známku, sportovní aktivity studenta tedy nesmějí mít žádný vliv na jeho pravidelnou docházku na přednášky a semináře. Rozvržení studentových každodenních aktivit se musí jednoznačně přizpůsobit rozvrhu školy a rozpisu tréninků univerzitního týmu, které často bý-

vají i dvakrát denně. Pravidlem univerzitního sportu zůstává, že oficiální tréninky jsou rozvrženy maximálně do šesti dnů v týdnu.

Běžný den na univerzitě

Stipendijní systém v USA dovoluje univerzitám nabídnout svým sportovním reprezentantům podporu ve formě dotací školného, ubytování, popř. i stravného na co možná nejvyšší úrovni. Univerzitní jídelny, kterým Američané říkají „cafeteria“, nabízejí studentům snídani, obědy a večeře ve formě švédských stolů. V кафетеріях zpravidla najdete jídla vyhlášených světových kuchyní a na své si přijdou i vyznavači vegetariánského či dietního stravování. O dobrý zdravotní stav studentů je postaráno v lékařských zařízeních, která jsou nedílnou součástí téměř každé univerzity. Většina sportovních týmů má dokonce svého fyzioterapeuta.

V USA se, stejně jako na jejich univerzitách, můžete díky otevřené politice země setkat s lidmi z celého světa, kteří přicestovali za prací nebo vzděláním původně na dobu určitou, ale v některých případech zapustí kořeny natrvalo. To umožňuje studentům nejen zdokonalení se v angličtině jakožto univerzálním do- rozumívacím kódu, ale také poznání rozdílnosti kultur, zvyků a náboženství jednotlivých etnik. Kromě základních údajů

Nejen sportem živ je člověk. Studenti-sportovci v USA si musejí hlídat, aby jim rozvrh tréninků nekolidoval s přednáškami a semináři. (Foto: archiv Moniky Mertové)

o velikosti univerzity a jejím obecném zaměření (technická, humanitní, vojenská, umělecká aj.) lze z webových stránek dané instituce velmi často zjistit procento dostudovaných posluchačů s titulem, poměr studentů pocházejících z USA a studentů z jiných zemí či procento Afroameričanů mezi studenty.

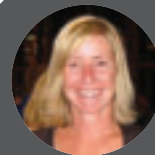
Studium na americké univerzitě poskytuje českým studentům mnoho životních příležitostí. Vedle možnosti získání vysokoškolského diplomu jim univerzitní systém po určitou dobu zajišťuje možnost práce v USA bez tzv. zelené karty.

Titul získaný po úspěšném složení závěrečných zkoušek v USA je v ČR plně akceptován a v případě studentova zájmu je mu po návratu do vlasti umožněno pokračovat ve studiu.

Někteří sportovci berou studium na univerzitě ve Spojených státech jako příjemné prodloužení aktivního sportovního života, jiní cestu využijí jako možnost zlepšit si sportovní úroveň. Většina studentů, kteří studovali na univerzitě v USA, na tuto dobu vzpomíná jako na příjemné životní období, kdy studium a sport měly své jasně dané místo.

Svačina pod palmami je všednodenním luxusem, na nějž se v zámoří snažno zvyká. (Foto: archiv Moniky Mertové)

Ing. **MONIKA MERTO VÁ, MBA**

Autorka článku je někdejší úspěšná česká tenistka (hrála pod dívčím jménem Maštalířová). Založila agenturu Sport & University, jež zprostředkovává českým sportovcům stipendia na amerických univerzitách. Díky plnému sportovnímu stipendiu vystudovala mezinárodní obchod na floridské Lynn University, s univerzitním týmem získala v roce 2001 titul mistra USA.

Má povinný tělocvik na VŠ smysl? A sport samotný?

Co si o fenoménu sportu v životě myslí studenti Univerzity Karlovy? Sportují? A cvičili by rádi i povinně? Studujících ze všech sedmnácti fakult jsme se zeptali stejně:

1) Jak moc je pro vás důležitý fenomén sportu v životě? Sportujete vy sami?

2) Má dnes podle vás povinná výuka tělocviku v rámci vysokoškolského studia smysl?

Barvy „semaforu“ u jednotlivých odpovědí našich respondentů pro zjednodušení ilustrují, kolik z nich dává sportu ve svém životě, potažmo ve studijním plánu mezi povinnými předměty zelenou – a kolik studentů mu naopak vystavilo „stopku“. Oranžová značí odpovědi nejednoznačné, nerozhodné, nevyhraněné, váhavé či prostě „vlažné“.

Katolická teologická fakulta

Eliška Černá (22)

2. ročník dějin evropské kultury

1) Sport je pro mě velmi důležitý. Momentálně sice nesportuju, ale celý život se průběžně věnuju různým pohybovým aktivitám (tanec, sporty se zvířaty, cvičení).

2) Nevím o tom, že by byla výuka tělocviku povinná, ale rozhodně bych to uvítala. Univerzita by ale musela přizpůsobit své kapacity a zapracovat na větší informovanosti o možném sportovním životě.

Evangelická teologická fakulta

Benjamin Kučera (23)

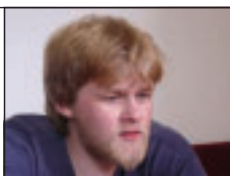
4. ročník jednooborové evangelické teologie

1) Nejsem velký fanda sportu. Přesto si uvědomuji jeho význam pro tělo i mysl a podle svých možností se snažím procvičovat, běhat nebo aspoň chodit na procházky.

2) Nejsem rád do něčeho tlačěn a u sportu to platí dvojnásob. Je ale fakt, že by mě to donutilo se jednou za čas pohnout. Tak nevím.

Husitská teologická fakulta

Petra Brychtová (23)

4. ročník husitské teologie v kombinaci

s psychosociálními studii

Katedra psychosociálních studií

1) Sport je pro mě jednou z možností relaxace a oprostění se od starostí s prací či školou. Strávit večer sportem je pro mě volnočasová aktivita stejně jako třeba strávit večer s knihou a sklenkou vína. Žádnému sportu se ale nevěnuju pravidelně. V zimě si užiju týden na horách, v létě sjíždění řeky nebo prozkoumávání Amsterdamu na kole. Neoznačila bych se za sportovkyni, ale samozřejmě vnímám důležitost sportu v životě člověka.

2) Tělocvik je někde na vysokých školách povinný? U nás tedy povinný není. Jistě, máme možnost si zapsat jakýkoli sport v rámci volitelných předmětů, nicméně to jsem nikdy neudělala. Zejména proto, že je pro mě náročné kombinovat školu s prací a ještě svůj program sjednotit s tím přítelovským. Když se pro nějakou sportovní aktivitu rozhodnu, je to spíše záležitost impulzivní. Myslím, že povinný tělocvik není úplně na místě, protože život je otázka priorit. Možnost dobrovolných sportovních aktivit, jak je nabízí Univerzita Karlova, mi vyhovuje.

Právnická fakulta

Marie Pechancová (23)

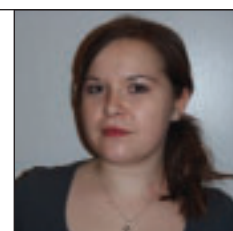
4. ročník práv a právní vědy

1) Sport je pro mě velmi důležitý jako výborný prostředek k relaxaci i k udržení fyzické kondice. Sportuju ráda, ovšem zejména ve zkuškovém období sport velmi zanedbávám.

2) Povinnou výuku tělocviku na vysoké škole nepreferuju. Líbí se mi organizace tělocviku na naší fakultě – je sice nepovinný, ale katedra tělesné výchovy organizuje rozmanité hodiny tělocviku i mnohé tělovýchovné kurzy, za něž je možno získat dohromady až deset kreditů za studium.

1. Lékařská fakulta**Martin Srp (22)****2. ročník fyzioterapie****Katedra fyzioterapie**

1) Sport byl a vždy bude zásadní součástí mého života, bez něj by ztratil štávu. Pravidelně běhám, chodím do posilovny, a když není moc školy, zajdu s kamarády na beach volejbal.

2) Kdyby výuka tělocviku nebyla povinná, mnozí z nás studentů by trávili hodiny a hodiny jen nad učením, až by přes své „tukové pneumatiky“ na ty knížky neviděli. Myslím si, že ani těm nejzvrzelejším nespportovcům jedna hodina tělocviku týdně nic neudělá, ba naopak. Každá hodina sportu má smysl, a když je to pravidelně, tím lépe. S povinnou výukou tělocviku naprosto souhlasím.

2. Lékařská fakulta**Tomáš Luňák (23)****5. ročník všeobecného lékařství**

1) Sportuji pravidelně, baví mě to. Je to jeden ze způsobů, jak se zbavit stresu, vyplavit nějaký ten endorfin a udržet se v kondici. Podle všeho je pohyb dobrá prevence mnoha chorob (ale taky příčina mnoha zranění!), když už jsem z té lékařské fakulty :-)

2) Z mnoha důvodů smysl má, z méně důvodů ne. Výsledek zápasu: Ano, má smysl.

3. Lékařská fakulta**Jiří Kašný (23)****5. ročník všeobecného lékařství**

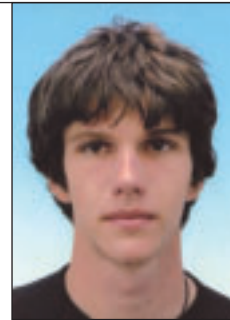
1) Sport mě baví. Je pro mne důležitý jak ze zdravotního hlediska pro udržení kondice a zdravého rozumu, když vyvažuje téměř čistě psychickou činnost při učení, tak pro rekreaci, vyplavení „hormonů štěstí“ endorfinů a pohodu s přáteli. Osobně podnikám vše od fotbalu až po vysokohorskou turistiku.

2) Svůj smysl určitě má, ale mně mnohem více vyhovuje volnost, v jaké je to nastavené teď, už z hlediska time managementu.

Lékařská fakulta v Plzni**Richard Pálek (19)****1. ročník všeobecného lékařství**

1) Přestože se žádnému sportu nevěnuji závodně, je to pro mě nejlepší způsob, jak se vybit a odreagovat. Kdybych z nějakých důvodů neměl možnost sportovat, určitě by mi to hodně chybělo. Osobně dávám přednost outdoorovým sportům, při kterých se dostanu mimo město a do přírody – cyklistice, běhu, kanoistice nebo lyžování.

2) Jsou lidé, kteří jsou ke sportu vedeni od dětství a je pro ně důležitý, na druhé straně zase stojí jedinci, kteří se bez něj dokáží bez větších problémů obejít. Myslím, že hodina a půl tělesné výchovy týdně studenty neovlivní tak, aby svůj vztah ke sportu výrazně změnili. Povinný tělocvik má svůj smysl, a to minimálně v tom, že poukáže na to, že je pro naše tělo přínosné alespoň občas sportovat, a lidem, kteří by se ke sportu jinak nedostali či nedonutili, tuto možnost dává.

Lékařská fakulta v Hradci**Králové****Jakub Hlavica (20)****2. ročník všeobecného lékařství**

1) Aktivní pohyb je pro mě nedílnou součástí každodenního života, ať už cílený, nebo jako součást běžných denních činností. Osobně se snažím udržovat

se v kondici na četných hodinách tělocviku a občasnou návštěvou posilovny – podle mě platí, že „ve zdravém těle zdravý duch“.

2) Dle mého názoru je v dnešní době, s našimi denními návyky, velmi důležitý pohyb jako nástroj posilování organismu i jako způsob předcházení civilizačním chorobám. Nejen z tohoto důvodu považuji povinnou tělesnou výchovu na VŠ za důležitou. Studenti, kteří stráví celý den sezením v posluchárně a následně doma nad učením, by měli mít možnost si aktivně odpočinout při sportu.

Farmaceutická fakulta v Hradci**Králové****Markéta Kráčalíková (23)****4. ročník farmacie**

1) Sport pro mě znamená hlavně relax a odpočinek. Ve volných chvílích se snažím sportovat, chodím hlavně plavat a v zimním období lyžovat.

2) Povinná výuka tělocviku na VŠ význam určitě má. Na naší fakultě si můžeme vybrat z velké nabídky sportů. Každý si může přijít na své.

Filozofická fakulta

Michal Kurz (22)

3. ročník historie

1) Mezi věcmi, které jsou pro mě důležité, i těmi, které považuji za „fenomén“, nezaujímá sport čelní pozici. Na druhou stranu lyže, kolo, plavání nebo

pěší túry mě poměrně dost baví, takže nějaký ten sport jako forma oddechu mi do života přece jen zasahuje.

2) Jistě je mezi námi řada těch, kterým ke zvýšení adrenalinu a udržení tělesné kondice bohatě stačí cestování pražskou hromadnou dopravou. Pokud ale jako budoucí historik nechci shnit vsedě uprostřed stohů archivního materiálu, je jakýkoli plánovaný pohyb žádoucí. I proto vnímám udržení povinného tělocviku na VŠ jako podstatné.

Přírodovědecká fakulta

Kateřina Červená (25)

1. ročník fyziologie živočichů a neurobiologie

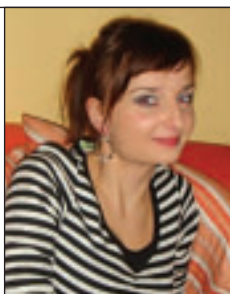
Katedra fyziologie

1) Sport je pro mě důležitý jako aktivní odpočinek a protiváha k intelektuálnímu vypětí při studiu. A protože jsem jedinec někdy až zbytečně hloubavý, je pro mě třeba takové plavání dobrým prostředkem, jak si udržovat nadhled a tělo a duši v rovnováze.

2) Dřív se mi povinná výuka tělocviku přičila, ale zpětně vidím, že to smysl má, vést studenty k rozvoji i po fyzické stránce. Jen bych dala větší prostor pro volitelnost sportů v rámci povinné výuky už v prvním ročníku. Ale chápu, že někoho může zaujmout i sport, který by si jinak z vlastní vůle třeba vůbec nevyzkoušel.

Matematicko-fyzikální fakulta

Jana Šindlerová (29)

5. ročník postgraduálního studia matematické lingvistiky
Ústav formální a aplikované lingvistiky

1) Přestože mě rodiče v dětství vedli spíše ke kulturním zájmům než ke sportu, v dospělosti jsem k němu našla cestu. Nyní sport považuji za příjemný způsob odpočinku od pracovních i rodinných povinností a za nutný prostředek udržení fyzické kondice. Snažím se rekreačně věnovat běžným sportům – plavání, lyžování, cyklistice, tanci. Sport považuji za důležitý a doufám, že bude přirozenou součástí života mých dětí.

2) Širokou nabídku sportovních aktivit při studiu vítám a považuji za vhodnou, domnívám se ale, že každý student jakožto dospělý člověk je sám schopen se rozhodnout, zda se sportu chce, nebo nechce věnovat (pokud tělocvik není nutnou součástí přípravy na jeho budoucí povolání).

Pedagogická fakulta

Simona Hercogová (21)

2. ročník biologie, geologie a enviromentalistiky se zaměřením na vzdělávání – tělesná výchova a sport se zaměřením na vzdělávání

Katedra biologie a katedra tělesné výchovy a sportu

1) Pro mě je pohyb a sport nezbytnou součástí života. Sportu jsem se věnovala na závodní úrovni i jako volnočasové aktivitě. Myslím si, že jakýkoliv sport je základ pro dlouhodobé pozitivní myšlení každého člověka v dnešním uspěchaném světě.

2) Určitě ano. Vysokoškolští studenti velmi často trpí stresem, nejen ve zkouškovém období. Ti, co nesportují z vlastní iniciativy, nemají jinou možnost aktivního odpočinku než ve škole. Zrovna před týdnem jsem měla možnost vyslechnout rozhovor dvou studentů, kteří velmi pozitivně hodnotili možnost tělocviku ve škole – sportu, ke kterému by se jinak vůbec nedostali.

Fakulta sociálních věd

Zdeněk Chaloupka (23)

3. ročník politologie a mezinárodních vztahů
Institut politologických studií

1) Tělocvik na základce jsem upřímně nenáviděl, protože se skládal z oblibatného fotbalu, gymnastiky a volejbalu, což bych zařadil ke sportům velmi neoblíbeným. Nepovažuji se ovšem za úplného pecivála, odmala chodím s batohem po horách, případně je brázdím na kole nebo na běžkách. V Praze si jdu občas zašplhat po umělých horolezeckých stěnách. Spor-

tovní přenosy mě nechávají zcela chladným, tudíž neskáču, a asi tedy nejsem Čech.

 2) Nemá. Studoval jsem tři roky na FSV bez tělocviku, a ani u kolegů z FF nepozorují, že by je povinná účast na sportovních aktivitách jakkoliv ovlivnila. Děsí mě představa vedoucího, kterému se na kurzu sešla větší na skupiny z donucení. Oceňuji velký výběr disciplín – každý si najde tu svou –, ale rozhodně by to neměl být výběr nařízený shora.

Fakulta tělesné výchovy a sportu

Oskar Starý (19)

I. ročník fyzioterapie

Katedra fyzioterapie

 1) Člověk by se měl udržovat se v kondici. Já osobně sportuju rád, dělám od každého trošku, ale bohužel nic pořádně. Jsem mladej, snažím se nějak vypadat

a něco vydržet. Je smutné, když senioři utáhnou na fyziku mladého člověka; nechci shazovat staříky, ale spíše nakopnout ty mladý :)

 2) Povinná tělesná výchova má stoprocentně smysl. Člověk se musí hýbat a něco dělat, ne pořád sedět na zadku u počítače a přežírat se. Kdo se má na ty tlustý lenochy potom dívat.

Fakulta humanitních studií

Iveta Hajdáková (29)

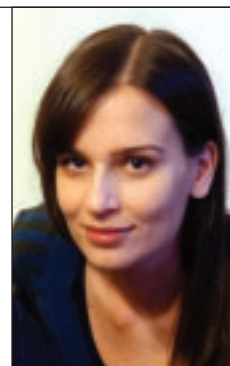
3. ročník doktorského studia

antropologie

Institut doktorských studií

 1) Sport nepatří k mým prioritám ani k nejoblíbenějším kratochvílím. Kdysi jsem hodně lyžovala a plavala, ale lyžování je dnes poměrně drahým sportem, a tak si tuto zimu zalyžuji asi jen jednou – na bratrových lyžích. Plavání mě přestalo bavit. Za domem mám beachvolejbalové hřiště, jež patří jedné základní škole, která jej poskytuje zdarma. A tak hraju beach volejbal. Je to poprvé, co se věnuju týmovému sportu, a ve srovnání s lyžováním a plaváním je to mnohem zába vnější. Ale chtělo by to být u moře...

2) Nemá. Co by mělo smysl, jsou sportovní centra, která by byla dostupná jak cenově, tak dopravně. V Hostivěři jsem byla naposledy v roce 2002, kdy jsem tam chodila na povinný tělocvik.

Autor: redakce

UK POINT

obchod s univerzitními propagačními předměty

Celetná 14, Praha I, tel.: +420 224 491 842, e-mail: point@cuni.cz, web: <http://point.cuni.cz>

Otevírací doba:

pondělí–čtvrtek 10.00–17.30

pátek 10.00–16.00

sobota–neděle 11.00–17.00

Tluče akademik, tluče na buben

Libor Nenutil

Foto: Vladimír Šigut

Dostalo se mi nelehkého úkolu – stručným článkem popsat dění několika posledních týdnů, pokusit se zachytit události, o kterých musel každý student chtít nechtě zaslechnout a kterých byla plná média. Všechno toto má společného jmenovatele – reformu vysokých škol. Cílem tohoto článku není ovlivnit veřejnost ani jí nutit mé stanovisko. Jde pouze o reportáž z *Týdne neklidu* očima studenta, radního Studentské unie UK.

Jak již bylo zmíněno, každý musel slyšet o plánovaném zákoně o změnách týkajících se vysokých škol. Pokud se snad najde ještě někdo tímto ožehavým tématem nepolíbený, na internetu je k dispozici *Kritický průvodce „reformou“ vysokých škol*, v němž je možné se ve stručnosti poučit o problematice (vizte např. <http://www.cuni.cz/IFORUM-12056.html>).

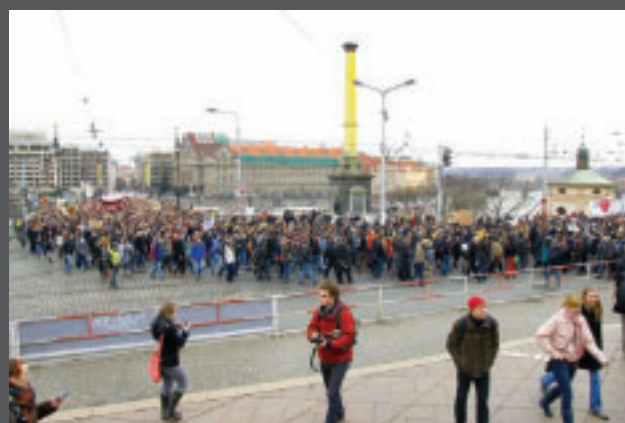
První pokusy o reformu terciárního vzdělání pocházejí z roku 2006. Koncem roku 2011 měl být vládě předložen věcný záměr zákona o terciárním vzdělávání; zákona, který by vysoké školy připravil o značnou část samosprávy a při troše nadsázky z nich udělal jakési univerzitní supermarkety – místa, kde zaplatím a za své peníze dostanu produkt, v tomto případě titul. V týdnu od 27. února se v celé republice uskutečnil *Týden neklidu*, velká akce zejména informativního charakteru, během níž studenti a další členové akademické obce vyjádřili svůj ostrý nesouhlas s připravovanou reformou.

Hoří nám svoboda!

Protesty začaly de facto už v neděli 26. února. Studenti pražské DAMU uspořádali v Divadle DISK debatu o připravovaném pokračování na straně 45 ►

◀ pokračování ze strany 40

zákoně a v pondělí pak vyšli do ulic, kde vytvořili kolem své školy lidský řetěz na důkaz, že ji nedají.

Na některých fakultách UK pak v pondělí dokonce muselo dojít k evakuaci z důvodu požáru. Nejednalo se naštěstí o oheň způsobený protestními shromážděními. „Hoří akademické svobody!“ znělo z megafonu vyzývajícího studenty, aby opustili budovu školy.

Na úterý byla naplánovaná *Noc univerzit*, která měla široké veřejnosti představit život na českých univerzitách. Na Filozofické a Právnické fakultě UK se od podvečerních hodin scházeli lidé, aby zde navštívili přednášky na nejrůznější témata; přednášely nejvýraznější osobnosti akademické obce UK. Na místě bylo možné si vyrobit vlastní transparent, zúčastnit se nácviku protestních písní či zhlédnout originální divadelních představení. Nechyběl ani doprovodný program ve formě prezentace spolků Studentské unie UK. Bylo velmi příjemné vidět, že li-

dem nejsou vysoké školy lhostejné. Zájem byl totiž enormní a budova filozofické fakulty (jakkoli nemám rád toto souloví) doslova praskala ve švech.

Ve středu pak *Týden neklidu* kulminoval. Od ranních hodin se v Praze na náměstí Jana Palacha začaly scházet stovky studentů, v deset odstartoval protestní pochod. Po úvodních projevech se studenti s transparenty v rukou a protestními písněmi a pokřiky na rtech vydali k právnické fakultě, odtud po Čechově mostě na druhý břeh Vltavy a poté před Úřad vlády České republiky – doufali, že se tu setkají s osobou zodpovědnou za celou tuto situaci, ministrem školství Josefem Dobešem. Ten se však nedostavil, neboť, jak uvedl premiér Petr Nečas, „měl moc práce“.

Je třeba zdůraznit, že se protestní akce nekonaly pouze v Praze. Zúčastnila se jich téměř všechna univerzitní města České republiky, celkový počet účastníků se odhaduje na dvacet tisíc. Jisté však je, že toto není konec. Studenti dali veřejnosti, a především vládě najevo, že jim

osud jejich škol není lhostejný a že se nebojí vyslovit svůj názor. Uvidíme, co se bude dít dál.

LIBOR NENUTIL

Autor článku je členem Studentské unie, zastává funkci radního pro komunikaci se zahraničím. Studuje třetím rokem na FF UK program filologie, obor český jazyk a literatura – francouzština pro mezikulturní komunikaci.

Článek pro FORUM připravila Studentská unie

Z historie sokolského hnutí

Jiří Přenosil

Jestliže si v letošním roce připomínáme výročí 150 let od vzniku Sokola, připomínáme si nejen založení tělovýchovné organizace, ale především vznik společenského fenoménu, který se významně spolupodílel na formování novodobého českého národa a jeho hodnotové orientace.

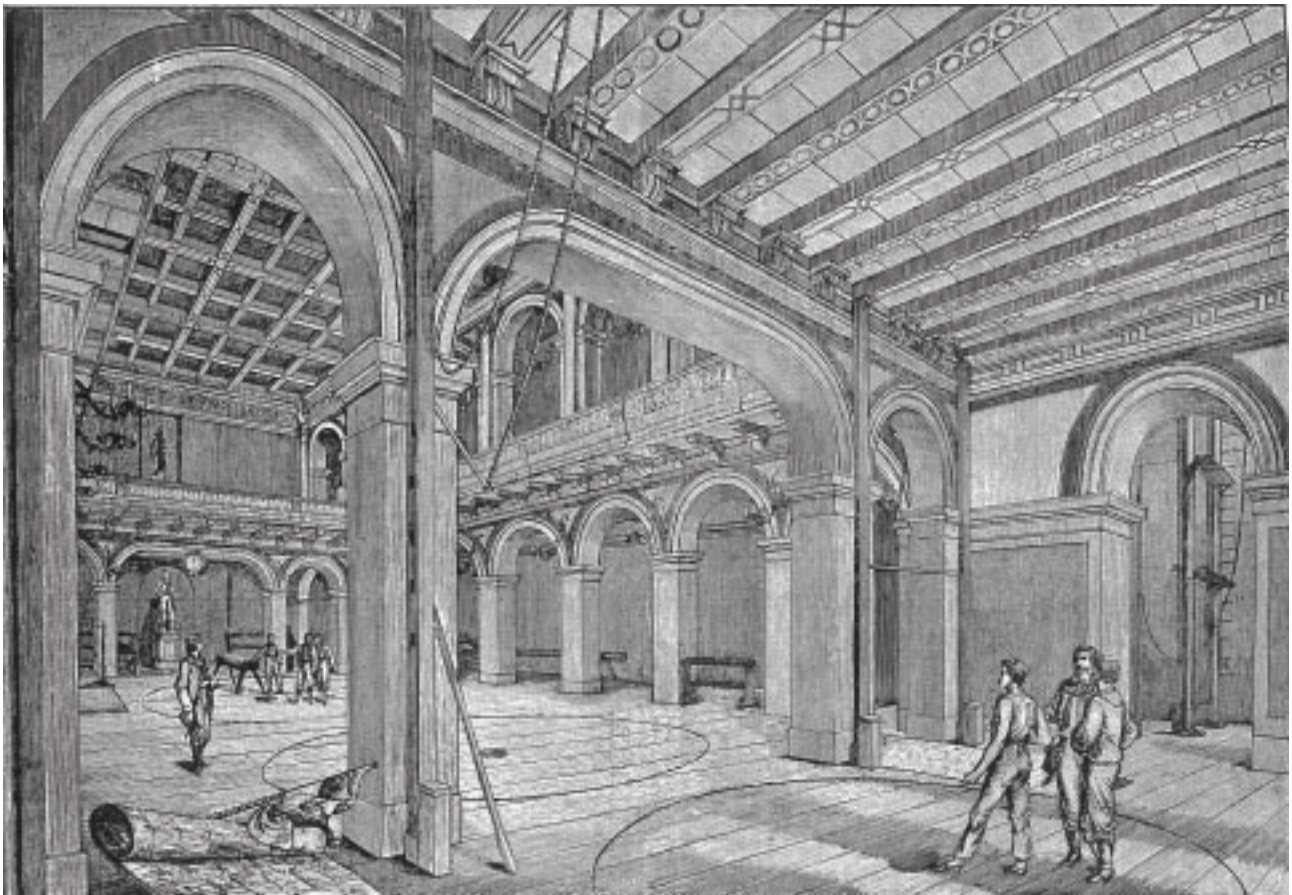

Vznik Sokola v roce 1862 byl spojen jak se začleňováním tělesné kultury do života lidu, tak s vytvářením české občanské společnosti a jejím politickým organizováním. K počátkům rozvoje pěstování tělesné výchovy došlo již ve 30. letech 19. století. Roku 1843 zřídil Rudolf von Stephani v Praze soukromý tělocvičný ústav, téhož roku byl jmenován zemským učitelem tělocviku a jeho nástupcem se o dva roky později stal Gustav

Stegmayer. Vedle Zemského tělocvičného ústavu vznikla také řada léčebných zařízení využívajících tělocvik k terapeutickým účelům, především podle švédských vzorů. Pěstování tělesné výchovy ovšem bylo v tomto období záležitostí privilegovaných vrstev, šlechty a bohatých měšťanů. Prvním pokusem o vytvoření spolkové tělocvičné organizace bylo založení Akademického tělocvičného spolku v roce 1847; tento spolek ovšem

záhy zanikl, aniž by zahájil pravidelnou činnost.

Roku 1848 vznikl v Praze soukromý tělocvičný ústav Jana Malypetra, který usiloval o zavedení povinné tělesné výchovy do výuky obecných a středních škol, a o rok později se začal vytvářet obdobný ústav Ferdinanda Schmidta. Základem tehdejších tělesných cvičení byly turnerské soustavy vytvořené Friedrichem Jahnem a Ernstem Eiselenem. Oba

Tělocvična Sokola pražského v roce 1864 (Foto: Archiv UK)

ústavy byly národnostně nevyhraněné, cvičence tvořili jak Němci, tak Češi, především studenti, mladí měšťané a intelektuálové.

Vytvoření nezávislého tělocvičného spolku ve Vídni v roce 1861 bylo výrazem oživení společenských poměrů v Rakousku po pádu Bachova absolutistického režimu a realizováním nového chápání významu tělesné výchovy v modernizující se společnosti, organizované tělovýchovy pro dospělé se širokou členskou základnou. Vídeňský podnět spolu s úpadkem Schmidtova ústavu vedl téhož roku k pokusu o vytvoření obdobného pražského česko-německého tělocvičného spolku, *Prager Männer Turnverein*. Zásahem Eduarda Seuttera von Loetzen, ředitele pražské filiálky rakouské banky *Creditanstalt*, který podmínil významnou subvencí zřízení pouze německého spolku, však idea dvojnárodnostního spolku padla. Vzápětí byly zahájeny intenzivní přípravné práce na vytvoření českého tělocvičného spolku, kterých se chopil dr. Miroslav Tyrš.

Ten pro myšlenku získal bratry Grégrovy (MUDr. Eduarda Grégra, významného organizátora veřejného a politického života, a dr. Julia Grégra, vydavatele *Národních listů*), dr. Rudolfa knížete Thurn-Taxise a další. Český spolek byl ustaven 16. února 1862 a jeho prvním starostou se stal Jindřich Fügner, původem Němec, generální zástupce pojišťovací společnosti *Nuova* a člen pražského obecního zastupitelstva. Spolek nesl název Tělocvičná jednota pražská, ale stále častěji se – na základě spolkového symbolu – prosazoval název Sokol, jenž v názvosloví definitivně zakotvil v roce 1864. Sokol Pražský zahájil činnost 5. března 1862 v prostorách Malypetrovy tělocvičny.

Sokol politický

Prvních dvacet let formování organizace je neodlučitelně spjata s osobností náčelníka Sokola Miroslava Tyrše, který mu vtiskl základní podobu, obsah činnosti i jeho společenské poslání.

Sokol byl od počátku vnímán nejen jako organizace tělocvičná, ale také jako organizace politická, jako jedna ze základů rozšiřujícího se českého národního hnutí. Vnitřní spor o celkovou orientaci Sokola

se odehrával mezi knížetem Rudolfem Thurn-Taxisem a Juliem Grégrem, kteří prosazovali politizaci spolku v duchu mladočeského programu, a Tyršem, Fügnerem a Eduardem Grégrem, kteří v duchu stanov odmítali podřízení spolku programu jedné politické strany. Prosazovali pojetí Sokola jako celonárodní organizace, usilující o národní rovnoprávnost a svěbytnost založenou na principech demokratické rovnosti a tolerance, které se staly základním ideovým východiskem Sokola. Sokolské hnutí se rychle rozšířilo v mimopražském prostředí. Na konci 60. let došlo k výraznější proměně Sokola, který se začal profilovat spíše politicky, na úkor tělocvičných aktivit. Díky Jindřichu Fügnerovi, jenž dal postavit novou tělocvičnu Sokola Pražského, jednu z nejmodernějších v Evropě, se podařilo překonat zcela zásadní problém tělocvičných prostorů. Národněpolitické poslání Sokola zvýrazněné ustavením Sboru pro pěstování vzájemnosti tělocvičných spolků vedlo k neustálému dozoru rakouských úřadů a trvalé hrozbě zákazu činnosti organizace.

Sokolská myšlenka vyjadřovala širší, obecnější postoje a potřeby, které se nemezovaly jen na české prostředí. Obrana národních práv spolu s výchovou k demokracii oslovovala zvláště jihoslovenské národy. Již v roce 1863 byla v slovinské Lublani vytvořena tělocvičná jednota *Južnij Sokol*, která přímo vycházela ze vzoru pražského Sokola.

Šibřinky i branný výcvik

V roce 1866 začal vydávat Sokol Pražský sokolský sborník, který vedle odborné metodiky tělesných cvičení upevňoval spojení sokolských jednot. V roce 1865 bylo v českých zemích 21 sokolských jednot s téměř dvěma tisíci členy, mezi nimi bylo na šest set studentů středoškolních a vysokoškolských a dalších českých intelektuálů. Sokolské jednoty se staly výraznými organizátory místního společenského života; maškarní bály, tzv. šibřinky, nebyly jen společenskými zábavami, ale také prostředkem vytváření národní sounáležitosti.

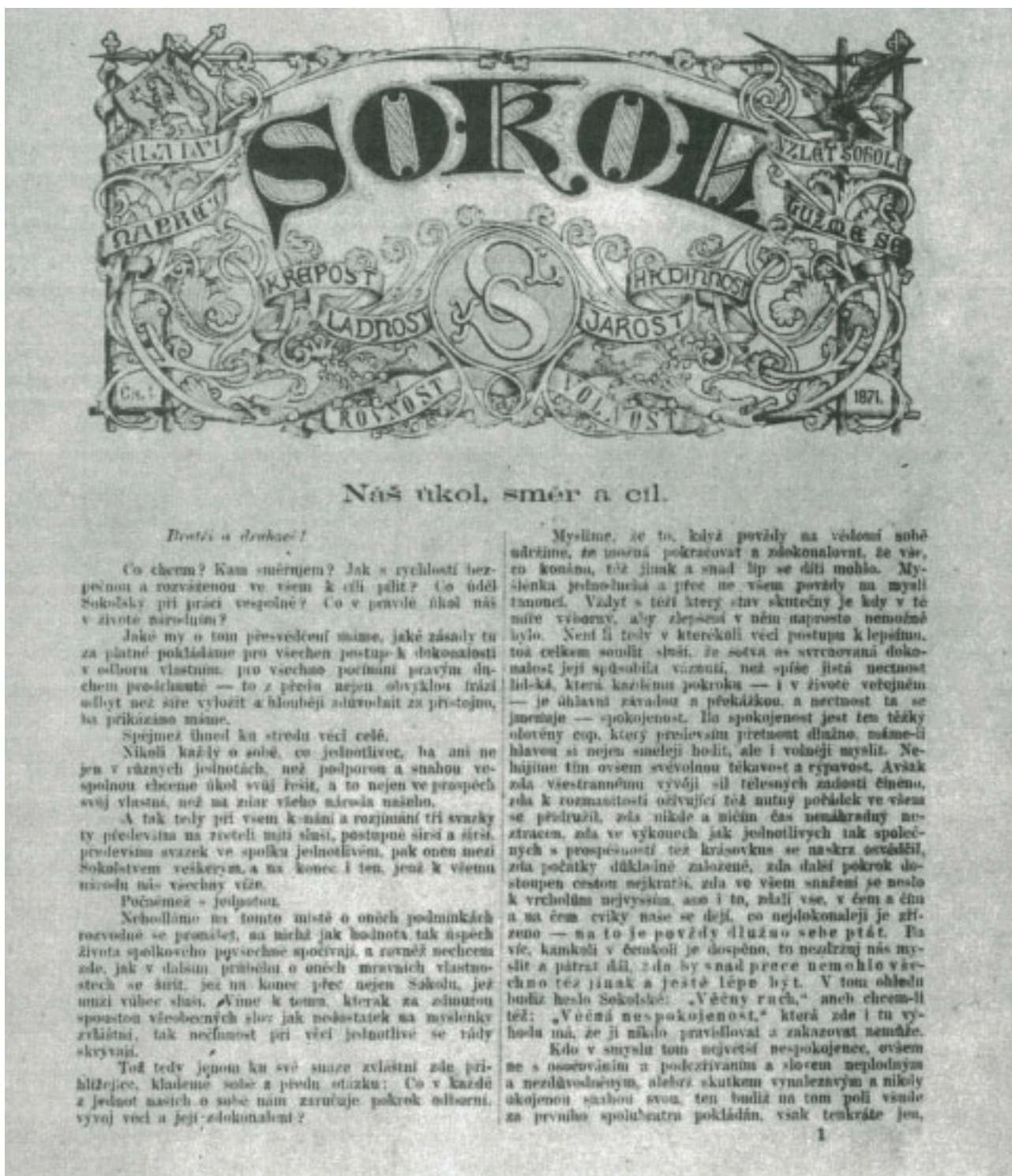
V roce 1865 pak zemřel Jindřich Fügner. Jeho smrt byla nejen výraznou ztrátou

pro sokolské hnutí, ale i existenční hrozbou pro pražský Sokol; tu se podařilo odvrátit o rok později zakoupením Fügnerovy tělocvičny. Na očekávanou prusko-rakouskou válku reagoval Sokol v roce 1866 nabídkou vytvoření sokolského dobrovolnického sboru, ke kterému se připojili svým návrhem také studenti pražské techniky. Sbor měl být součástí rakouské armády, ovšem s vlastními veliteli. Nabídka proto nebyla přijata, ale po vpádu pruské armády do Čech se pražští sokolové spolupodíleli na zajištění pořádkové služby v Praze. Tyto aktivity nebyly pouhým projevem snahy o získání důvěry rakouských úřadů – branný výcvik se od roku 1867 stal součástí sokolských aktivit.

Sokol jako centrum protestu

Zklamání z Rakousko-uherského vyrovnání v roce 1867 vneslo do české společnosti rozvoj nacionalismu, který se odrazil v následujících letech i ve zvýšení počtu sokolských jednot a nárůstu jejich členů, zvláště necvičících, kteří tak vyjadřovali své národní postoje. Sokolové se účastnili všech českých národních manifestačních projevů, některé i sami organizovali. Spolkový a shromažďovací zákon z roku 1867 sice umožnil rozvoj Sokola, ale neotevřel očekávanou cestu ke sjednocení sokolského hnutí pod ústředním vedením. V roce 1871 pak začal vycházet časopis *Sokol*, v němž Tyrš ve stati *Náš úkol, směr a cíl* zásadním způsobem definoval poslání Sokola: usilovat o tělesné, duševní a mravní zdraví jednotlivce a o upevnění národní pospolitosti jako nutného základu národního rozvoje. Co zcela odlišovalo Sokola od obdobných hnutí a v čem spočívala jeho naprostá ojedinelost, byla důsledná, masová výchova k demokracii.

Roku 1871 existovalo v českých zemích 113 jednot sdružujících přes 11 000 členů, další vznikaly mezi českými krajany v zahraničí, v Rusku a především v USA, kde v roce 1868 vznikla Národní jednota sokolská. Odmítnutí české autonomie v roce 1871 pak uvedlo českou společnost do deprese, která se odrazila i ve výrazném úbytku členů Sokola a v zániku některých sokolských jednot. K dalšímu rozvoji organizace došlo na počátku

Naš úkol, směr a cíl.

Dělníci a družba!

Co chceme? Kam směřujeme? Jak s rychlostí bezpečnou a rozváženou ve všem k cíli jít? Co úkol Sokolský při práci vesmělné? Co v pravdě úkol nás v životě narození?

Jako my o tom přesvědčení máme, jaké zásady tu za platné pokládáme pro všechny postupy k dokonalosti v odboru vlastním, pro všechny počínání pravým duchem předčasně — to z předu nejen obvyklou frází sdělit než sice vyloučit a hlouběji zdůvodnit za přistojno, ba příkazem máme.

Spjemež třináct ku středu věcí celé.

Nikoli každý o sobě, co jednotlivec, ba ani ne jen v různých jednotkách, než podporou a snahou vešpólnou chceme úkol svůj řešit, a to nejen ve prospěch svůj vlastní, než na ziar všeho národa našeho.

A tak tedy při všem k nám a rozjímání tří svazky ty především na vzrostl mají sloužit, postupně sířit a šířit, především svazek ve spolku jednotlivém, pak onen mezi Sokolstvem veškerým, a na konec i ten, jenž k všemu národu nás všechny vztá.

Počmež — jednotou.

Nehodláme na tomto místě o oněch podmínkách rozvoje se proměšit, na nichž jak hodnota, tak úspěch života spolkového psychické spočívají, a rovněž nechceme zde, jak v dalším průběhu o oněch mravních vlastnostech se šit. Jeť na konec přeč nejen Sokolu, jeť mezi vůbec všem. Víme k tomu, kteráť za odinou spoustou všeobecných slov: jak nedostatek na myšlenky zvláštní, tak nečinnost při věci jednotlivě se rády skrývají.

Toť tedy jenom ku své snaze zvláštní zde přihlížeje, klade si sebe a předu otázku: Co v každé z jednot našich o sobě nám zaručuje pokrok odborní, vývoj věci a její zdokonalení?

Myslíme, že to, když povždy na vědomí sobě udržíme, že musná pokračovat a zdokonalovat, že vše, co konáno, toť jinak a snad lip se diti mohlo. Myšlenka jednolúčná a přec ne všem povždy na myslí tlanoucí. Vzályť s teží který stav skutečný je kdy v té míře výborný, aby zlepšení v něm naprosto nemožné bylo. Není li tedy v kterékoli věci postupu k lepšímu, toť celkem souhlasí slouží, že sotva se strážovaná dokonalost její spůsobila vztá, než spíše jistě nečinnost lid-ká, která kazímu pokroku — i v životě veřejném — je úhlavní závadou a překážkou, a nečinnost ta se jmenuje — spokojenost. Ili spokojenost jest ten těžký obrovský cop, který především přetáhne dlužno, máme-li hlavou si nejen směleji hbit, ale i volněji myslit. Nehájíme tím ovšem svěvolnou ténovost a rypanost, Avšak zde všestrannému vývoji síl tělesných zadosti čineno, zde k rozmanitosti oživující toť nutný požádek ve všem se předružil, zde nikde a ničem čas nemalodruhy neztracen, zde ve výkonech jak jednotlivých tak společných s prospěšností toť krásovkus se naslra ocvěštil, zde počátky důkladně založené, zde další pokrok dostoupen cestou nejkratší, zde ve všem snažení se neslo k vrcholům nejvyšším, ano i to, náli vše, v čem a čim a na čem cviky naše se dějí, co nejdokonalěji je zřeno — na to je povždy dlužno sebe ptát. Pa vše, kamkoli v čemkoli je dospěno, to neztraj nás myslit a pátrat diti, zda by snad přec nemožlo všemho toť jinak a ještě lépe býť. V tom ohledu buďť heslo Sokolské: „Věčný ruch,“ aneb chceme-li toť: „Věčná nespokojenost,“ která zde i tu vylouhá má, že ji nikdo pravidlovat a zakazovat nemá.

Kdo v smyslu tom největší nespokojenec, ovšem ne s oslovováním a podezříváním a slovem neprodučným a nezůvodněným, alebrá skutkem vynalezeným a nikoly okojenou snahou svou, ten buďť na tom poli všude za prvního spolubratra pokládán, vsak tenkrát jen,

První číslo časopisu Sokol z roku 1871 (Foto: Archiv UK)

80. let, po oživení způsobeném dílčími úspěchy české politiky. V roce 1881 bylo obnoveno vydávání časopisu Sokol, přerušené v roce 1876. K 20. výročí založení pražského Sokola se v Praze v červnu roku 1882 uskutečnila slavnost vrcholící

veřejným cvičením, kterého se zúčastnilo 720 cvičenců a cvičitelů a jež se stalo prvním sokolským sletem. Odchod Miroslava Tyrše z vedení Sokola a jeho smrt v roce 1884 uzavřely první kapitolu dějin sokolského hnutí.

Sokolské hnutí na počátku 20. století

Dlouholeté snahy o organizační sjednocení sokolského hnutí byly realizovány na přelomu 19. a 20. století. V březnu 1889 se konal ustavující sjezd České obce sokolské, organizované na principu žup,

a v listopadu 1892 byla ustanovena Moravsko-slezská obec sokolská. V roce 1904 se pak sloučily do České obce sokolské.

Na počátku 20. století se upevnilo slovanské hnutí i u ostatních slovanských národů a v roce 1908 vznikl v Praze ústřední Svaz slovanského sokolstva, sdružující chorvatské, slovinské, polské, srbské, bulharské a ruské sokolské organizace.

V souvislosti s proměnami postavení žen ve společnosti od počátku 90. let vznikají v Sokole ženské odbory, ženy však na chod Sokola neměly rovnocenný vliv. Sokolské hnutí od počátku 90. let neustále sílilo. V roce 1913 Sokol sdružoval v 1 182 jednotách 128 tisíc členů, z toho na 35 tisíc cvičenců, z nichž ženy tvořily 17 %.

Přes sociální a politickou diferenciaci české společnosti si Sokol stále udržoval své původní nadstraničné, demokratické a národní poslání.

V bojích o československou samostatnost

Vypuknutí první světové války činnost Sokola výrazně zasáhlo. Sokolské jednoty a župy sice mohly pokračovat ve své činnosti, ale většina členů odešla na frontu a Sokol byl zbaven jednotného řízení, starosta Josef Scheiner byl zatčen. Dne 24. listopadu 1915 byla Česká obec sokolská rozpuštěna.

Nikoliv náhodou byli první čeští vojenští dobrovolníci v dohodových armádách příslušníky Sokola. Byly to sokolské ideje demokracie a bratrství, které vedly ke vzniku legií v Rusku, v Itálii, Srbsku, USA posléze i ve Francii. Čeští a slovenští legionáři byli prvními vojáky na světě, kteří bojovali za dosud neexistující stát.

Významnou roli sehrál Sokol bezprostředně po vzniku Československé republiky v roce 1918. Protože v počátečním období na území Československa neexistovala armáda, která by zajišťovala základní, stabilizační funkce nově se vytvářejícího státu, 28. října sokolové ustavili Národní stráž pod velením náčelníka Sokola Jindřicha Vaníčka. Ty se do počátku prosince roku 1918 podílely na odzbrojování rakouských, maďarských a ru-

muských jednotek nacházejících se na území Československa, střežily sklady, zbrojnice i průmyslové objekty.

Vytváření nového státu bylo spojeno s upevněním vnitřní moci a pořádku, ale také s nutností zabezpečit územní celistvost Československa. Hlavní úkol připadl formující se armádě za pomoci dobrovolnických sborů. Sokolové v listopadu 1918 přikročili k vytvoření čtyř dobrovolnických pluků Stráže svobody, organizovaných na principu armádních jednotek. Tyto pluky se podílely na udržení pořádku při národnostně motivovaných nepokojích v Praze, v prosinci v Bratislavě se pak 1. sokolský pluk podílel na převzetí moci na Slovensku. V červnu roku 1919 se pluky zapojily do bojů proti vojskům Maďarské republiky rad, především při výkonu strážní a týlové služby.

Za první republiky

Po stabilizaci státu Sokol počátkem 20. let načas upustil od branných cvičení, avšak vývoj vnitřní a zahraniční politické situace po roce 1930, zvláště ohrožení republiky po nástupu nacismu v Německu, vedl k jejich znovuzavedení. Starosta Sokola Stanislav Bukovský, který v roce 1932 vystřídal Josefa Scheinera, v roce 1937 spolupracoval na přípravě zákona o branné výchově.

V období první republiky se Sokol intenzivně rozvíjel na ideových základech položených Miroslavem Tyršem. Programově prosazoval věrnost demokracii, zásadám pokroku a sociální spravedlnosti i všennárodní a nadstraničný charakter své organizace, naopak odmítal totalitní systémy, komunismus, fašismus a nacismus. Postupně se také modernizoval v oblasti systému tělesných cvičení; konzervativní přístup, preferující prostná a nářadová cvičení a odmítající sporty, se změnil ve 30. letech, kdy vznikaly sportovní odbory sokolských jednot. Sokol také přehodnotil dosud odmítavý postoj k olympijským hrám, kterých se začal účastnit. Navíc se stal masovým hnutím, posíleným stále sílící hrozbou války. V roce 1937 bylo v 3 337 jednotách organizováno na 800 000 členů! X. všesokolský slet v roce 1938 se stal všennárodní mani-

festací, vyjadřující odhodlání bránit Československo.

Od okupace k listopadové revoluci

Po nacistické okupaci českých zemí byl v dubnu 1941 Sokol zakázán. Od počátku okupace se Sokolové okamžitě aktivně zapojili do antinacistického odboje v odbojových organizacích, budovaných především důstojníky armády; tisíce sokolských odbojářů byly vězněny, mnozí byli popraveni.

Sokol byl obnoven okamžitě po osvobození v roce 1945. Početně se rozrostl, v roce 1946 měl na milion členů! Jeho další osud se však odvíjel od poválečného vývoje Československa.

Sokol byl po roce 1945 jedním z iniciátorů sjednocení československé tělovýchovy na demokratických principech. V roce 1946 se stal členem federace autonomních tělovýchovných organizací, Československého tělovýchovného svazu, jehož předsdou byl starosta Sokola Antonín Hřebík. Hnutí nadále vyznávalo princip nadstraničnosti, ale v rámci ideje všennárodního usmíření se otevřelo všem politickým stranám včetně komunistů, jejichž členství dříve odmítalo. Po únorovém převratu v roce 1948 pak byly zahájeny personální čistky akčního výboru, v září rezignoval starosta Hřebík. Přes sílící tlak totalitního režimu se XI. slet konaný v létě roku 1948 stal největší poúnorovou demonstrací proti komunismu. Na podzim roku 1948 pak ovládli vedení Sokola komunisté. Jeho rozklad pokračoval v následujících letech, dovršen byl v roce 1952.

Sokol v českých zemích přestal po devadesátileté existenci existovat. Obnoven byl, jak víme, až v roce 1990.

PhDr. JIŘÍ PŘENOSIL

Autor článku je vědeckým pracovníkem Archivu Univerzity Karlovy.

Osobnost a odkaz Miroslava Tyrše

Jiří Přenosil

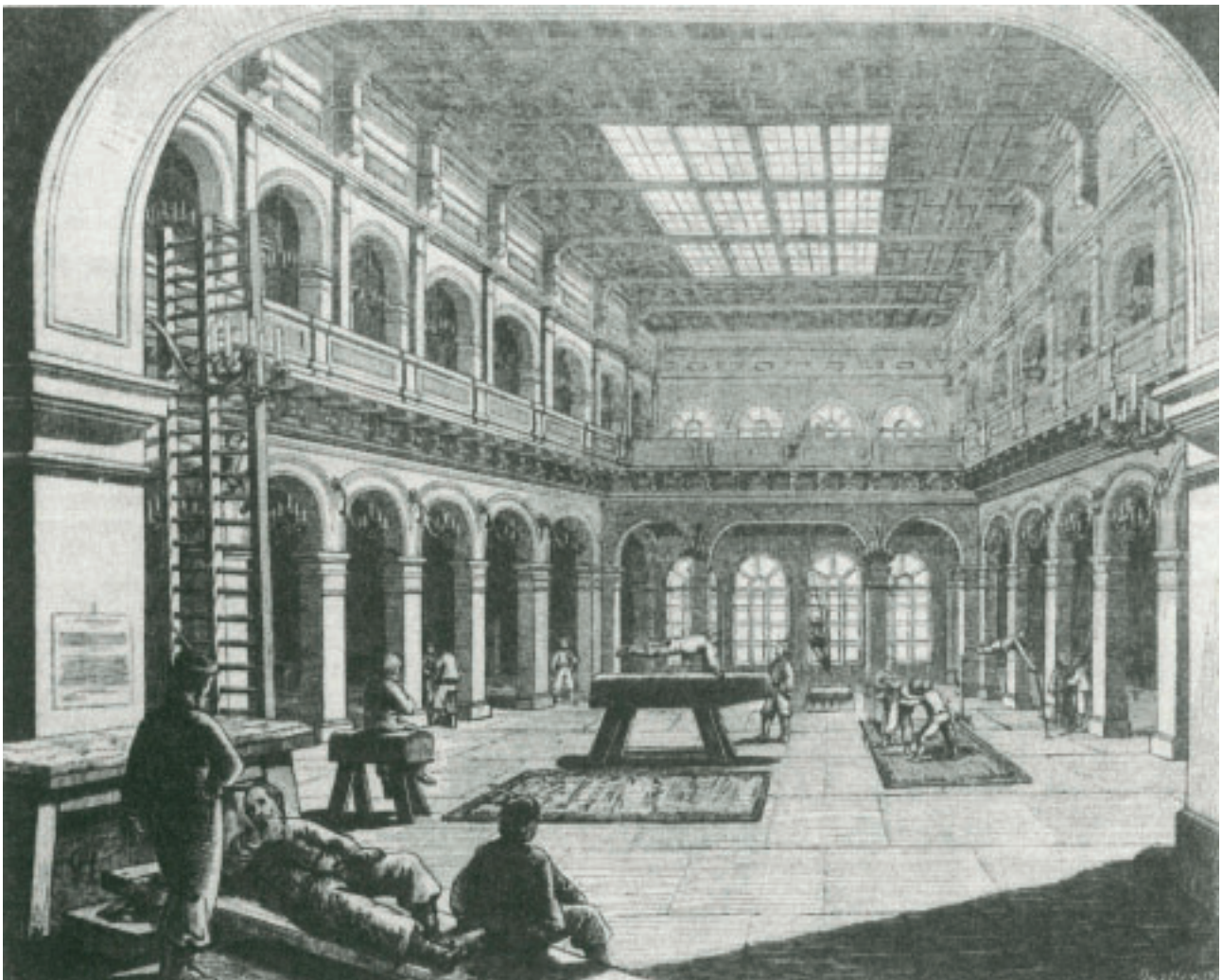
Letos 17. září uplyne 180 let od narození Miroslava Tyrše, uměleckého kritika, estetika a historika umění, spoluzakladatele organizovaného tělovýchovného hnutí v Čechách. Tyrš byl osobností, která svým demokratickým evropanstvím dalece překročila hranice své doby a jejíž odkaz nepřestává být podnětnou výzvou i pro naši současnost.

Zakladatel Sokola se narodil 17. září 1832 v Děčíně, v rodině německého vrchnostenského a praktického lékaře. Své jméno v pozdějších letech počeštoval, a tak se z Friedricha Emanuela Tirsche

stal v roce 1864 Miroslav Tyrš. Jeho dětství bylo plné neustálých změn a poznamenané častými úmrtími v rodině. Obě jeho sestry zemřely nedlouho po narození na tuberkulózu, které podlehl v roce

1836 i jeho otec, krátce poté, co s rodinou přesídlil do Oberdöblingu u Vídně. Nemocná matka se v roce 1837 přestěhovala se synem ke svému bratrovci Friedrichu Kirschbaumovi, hospodářské-

Tělocvična pražské sokolovny postavená Jindřichem Fügnerem (Foto: Archiv UK)

mu správci v Kropáčově Vrutici u Mladé Boleslavi.

Tyrš zcela osiřel v šesti letech. Traumatické zážitky vřudypřítomné nemoci a smrti přispěly k depresím, kterými trpěl po celý život a k nimž posléze přistoupila nervová choroba, s níž zápasil posledních patnáct svého života. Bylo to však právě neradostné dětství, které v něm vyvolalo touhu po krásě, dobru, harmonii a lidské dokonalosti, niternou potřebu filozofického myšlení a nadhledu. Po smrti matky byl nejprve vychováván svým strýcem Friedrichem a ve společnosti českých dětí na statku se naučil česky. Do školy chodil ve Vtelně; v roce 1841, když se jeho strýc stal ředitelem panství v Novém Stránově, ho vyučoval tamní kaplan. Aby mohl navštěvovat školu, přistěhoval se v témže roce do Prahy k druhému strýci, oficiálnímu pojišťovny Antonu Kirschbaumovi, a o rok později začal studovat na malostranském gymnáziu. Neměl pevně zdraví a na radu lékaře začal pěstovat tělocvik v pražských tělocvičných ústavech, v nichž se seznámil s německým tělocvičným systémem. Současně byl fascinován antickou řeckou kulturou, především sochařstvím a ideálem kalokagathie.

Na cestě k češtví

K Tyršovu českému uvědomění přispěl německý profesor Alois Unschuld, který seznamoval žáky s českou historií, a především události revolučního roku 1848, spojené s ideou češtví a slovanství. Stal se členem studentské legie a Čechem. Proto také, když bylo zrušeno vyučování v češtině na malostranském gymnáziu, přestoupil na staroměstské akademické gymnázium, které bylo považováno za vlastenecké. V roce 1850 zde jako první na vlastní žádost maturoval i z češtiny. Na naléhání příbuzných začal po maturitě studovat práva na pražské univerzitě, ale studium ho neuspokojovalo – v roce 1851 přešel na filozofickou fakultu. Snažil se získat všestranné vzdělání a rozhled; studoval přírodovědu, filozofii, estetiku, na lékařské fakultě anatomii, podnikl též uměnovědnou cestu do Itálie. Studia dokončil v roce 1855. Protože přišel o finanční prostředky, které zdědil po svých

strýcích, stal se nejprve cvičitelem v Schmidově ústavu a v letech 1858–1860 působil jako vychovatel v české vlastenecké rodině továrníka Eduarda Bartelmuse v Novém Jáchymově u Berouna. Připravoval se ke složení doktorátu z filozofie, který posléze získal na pražské univerzitě v roce 1860, a především navázal přátelství s všestranně nadaným, vzdělaným a sportovně založeným Jindřichem Fügnerem, který, ačkoliv pocházel z německé rodiny, se stal Čechem stejně jako Tyrš.

Přátelství s Fügnerem osudově ovlivnilo Tyršovo další životní směřování. V roce 1861 se vrátil do Prahy jako cvičitel v Malypetrově ústavu s cílem zahájit univerzitní kariéru. Pokoušel se o habilitaci, měl jasné představy o pojetí nedogmatické výuky filozofie, výuky vychovávající posluchače k nezávislému myšlení a hledání nových směrů. Pracoval na knize *Grundlinien eines Systems der reinen Logik*, avšak nedokončil ji. Docent lékařské fakulty Eduard Grégr ho uvedl do redakce Riegrova naučného slovníku, pro který Tyrš zpracoval na dvacet hesel z oboru filozofie.

Počátek sokolských idejí

Tyrš se úvahami o založení českého tělocvičného spolku zabýval patrně ještě dříve, než došlo k neúspěšnému pokusu o vytvoření česko-německého tělocvičného spolku. Proto také okamžitě navrhl založit samostatný český tělocvičný spolek a spolu s docentem Grégrem vypracoval v roce 1861 první stanovы Tělocvičné jednoty Pražské. Z jeho podnětu byl v roce 1862 zvolen starostou Sokola Jindřich Fügner, sám Miroslav Tyrš se stal jeho náměstkem.

Tyrš se po vzniku Sokola intenzivně věnoval organizačním, metodickým a odborným činnostem. Sestavil první cvičební rozvrh, pracoval na prvním českém tělocvičném názvosloví a stal se náčelníkem jednoty, řídícím a vychovávajícím cvičitelský sbor Sokola.

Ačkoliv své síly věnoval především organizaci Sokola, nevzdával se představa o působení na univerzitě. V roce 1864 se pokusil o habilitaci v oboru filozofie *Historickým úvodem do filosofie Arthura Scho-*

penhauera, ale neuspěl. Filozofii se pak již nezabýval, avšak po celý svůj život vlastně filozofem zůstal – všechny jeho aktivity měly filozofický rozměr. Smysl života nalezl v myšlence Sokola, která ho od počátku zcela uchvátila, a v odborném zájmu o dějiny a teorii výtvarného umění. JUDr. Julius Grégr získal Tyrše pro spolupráci s *Národními listy*. Tak se spoluzakladatel Sokola stal i prvním uměleckým kritikem a recenzentem, oceňujícím přínosy nového českého výtvarného umění, zejména dílo Mánesova a Čermákova. Přispíval také do ostatních tehdejších významných časopisů – *Lumíra*, *Muzejníku*, *Světozoru* a dalších. Na sklonku 60. let studoval umělecké sbírky v Mnichově, Paříži, Londýně a Berlíně, studijní cesty podnikal i později. Tyrš se postupně stal uznávaným teoretikem výtvarného umění, o němž veřejně přednášel; zasedal i v komisi pro malířskou výzdobu Národního divadla. Současně pracoval na vytvoření svébytné, metodicky jednotné sokolské tělocvičné soustavy. Vycházel nejen z vlastních tělocvičných zkušeností, ale i z odkazu evropské tělesné kultury včetně Jahna a Eiselena, zvláštní pozornost pak věnoval antickým obdobím (v samostatné studii *Hod olympický*).

První sešit práce *Základové tělocviky* vyšel v roce 1868, celé dílo bylo dokončeno o čtyři roky později. Kritický Tyrš si byl vědom nutnosti zdokonalování tohoto systému, ale k přepracování svého díla se již nedostal.

Jedinečnost Tyršova systému spočívala v syntéze zdravotních, branných, estetických, výchovných a filozofických hledisek, určujících význam tělocviky v životě společnosti. Tělesná zdatnost a disciplína byly pouze východiskem vytvářejícím a upevňujícím morální vlastnosti cvičenců, kolektivní výchovou se pak vytvářely společenské vazby založené na rovnosti, demokracii a bratrství. Tyrš stál nejen u zrodu Sokola, ale i u založení ženského tělocvičného hnutí. Z jeho podnětu byl v roce 1869 ustaven Tělocvičný spolek paní a dívek pražských v čele se spisovatelkou Sofií Podlipskou.

V témže roce u Miroslava Tyrše poprvé propukla nervová choroba, která ho přivedla do švýcarského sanatoria. Do Pra-

Renáta Fügnerová v roce 1872, v době sňatku s Miroslavem Tyršem (Foto: Archiv UK)

hy se vrátil ne zcela zdrav v roce 1870. Pokusy o sjednocení sokolstva ve společném ústředí byly neúspěšné, a proto Tyrš v roce 1871 založil čtrnáctideník Sokol, který upevňoval jednotu sokolského hnutí a sjednocoval metodiku tělesné výchovy. V prvním čísle publikoval zásadní programovou stať *Náš úkol, směr a cíl*, svou nejvýznamnější teoretickou práci věnovanou sokolskému hnutí. Text, vycházející i z principů sociálního darwinismu, definoval poslání Sokola v české společnosti, tedy usilovnou a nepřetržitou práci zajistit psychickou, fyzickou a morální výchovu národa v silný, statečný a ušlechtilý celek, schopný úspěšně soupeřit s ostatními. Tyto myšlenky rozpracoval v dalších statích věnovaných základním sokolským principům – statečnosti, síle, vytrvalosti, disciplíně, mravnosti i lásce k vlasti a svobodě.

Tyrš, homo politicus i homo academicus

Na přelomu 60. a 70. let 19. století přivedla Miroslava Tyrše veřejná aktivita v Sokole také do politického života. Již v roce 1867 neúspěšně kandidoval do zemského sněmu, patřil též mezi zaklada-

tele spolku Slovanská lípa. V letech 1869–1873 byl za mladočeskou stranu několikrát zvolen do sněmu, posléze i do říšské rady. Jako zastánce konceptu politiky drobné práce odmítal politiku jako nástroj prosazování osobních zájmů. Český neplodný politický život se mu posléze znechutil, proto v roce 1873 složil mandát a odešel z politického života. Ještě předtím, roku 1872, se pokoušel o docenturu z oboru dějin umění na pražské technice, ale jen pro dějiny sochařství a malířství, s prací *Laokoön, dílo doby římské*. Ke kolokviu se nakonec nedostavil, protože byl informován o stanovisku profesorského sboru, požadujícím habilitaci ze všech oborů, tedy i architektury. Intenzivně se věnoval práci v Sokole, vědecké a literární práci a oženil s dcerou Jindřicha Fügnera, o dvaadvacet let mladší Renátou.

Přetížení se posléze nutně odrazilo na jeho zdravotním stavu a v roce 1874 došlo k dalšímu ataku nervové choroby. V roce 1879 se znovu ucházel o habilitaci na filozofické fakultě pražské univerzity s přepracovaným textem *Laokoona*. Narazil však na odpor německých profesorů, kteří by považovali jeho jmenování do-

centem za vědeckou diskreditaci univerzity. Tyrš se tedy na radu profesora Otakara Hostinského snažil habilitovat na pražské technice, tentokrát v oboru dějin výtvarných umění. Ministerstvo kultu a vyučování si vyžádalo dobrozdání od profesora Huberta Janitschka, již předtím odmítajícího Tyršovu habilitaci, které bylo opět negativní. Profesorský sbor techniky si ovšem vymohl přezkoumání habilitačního řízení a Tyrš byl v roce 1881 jmenován soukromým docentem. Po vzniku české Karlo-Ferdinandovy univerzity požádal o potvrzení habilitace na filozofické fakultě a byl v roce 1882 jmenován soukromým docentem dějin umění; o rok později se stal mimořádným profesorem české univerzity. Podmínkou ustanovení profesorem však bylo ukončení jeho působení v Sokole. Rozhodování bylo bolestné. Tyrš dlouho váhal, ale nakonec souhlasil a počátkem června 1884 se vzdal funkce náčelníka Sokola. Přípravoval se na vydání velkých dějin výtvarného umění, rozsáhlé dílo o 2 700 stranách mělo vycházet v Ottově nakladatelství. Nervové vypětí se však opět projevil. Uchýlil se do Oetzu v Tyrolských Alpách, kde doufal znovu nalézt klid a ztracené síly. Namísto toho zde zemřel za nevyjasněných okolností. Jeho tělo bylo nalezeno 21. srpna 1884 v řece Aacha. Tyršův význam pro českou společnost ocenil v roce 1945 rektor Karlovy university Jan Bělehrádek slovy, která neztratila svoji aktuálnost: „Cizí vlivy nás mohou sice osvěžit, povzbudit, korigovat, ale nesmí nás vykořenit. A Tyrš je jedním z hlavních kořenů naší novodobé národní kultury.“

PhDr. JIŘÍ PŘENOSIL

Autor článku je vědeckým pracovníkem Archivu Univerzity Karlovy.

Sokol ve dnech svých 150. narozenin

Sokol jako jedna z nejstarších sportovních organizací na světě oslavil letos 16. února 150 let od svého založení. Právě v tento den se před rovným stoletím a půl sešli čeští vlastenci s Jindřichem Fügnerem, prvním starostou Sokola, a dr. Miroslavem Tyršem, prvním náčelníkem Sokola, a založili první českou tělocvičnou organizaci.

Ve zdravém těle zdravý duch!

Největší událostí jubilejního roku 2012 bude XV. všesokolský slet, který proběhne ve dnech 1.–6. července 2012 na několika místech Prahy; jen v metropoli se pro akci počítá s cca 15 000 cvičenci. Vyvrcholením oslav bude předvedení hromadných skladeb na nejmodernějším stadionu svého druhu v České republice, v Synot Tip Aréně ve Vršovicích, ve dnech 5. a 6. července 2012.

Kupředu, zpátky ni krok!

V boji za národní samostatnost, svobodu a demokracii ve druhé světové válce i po ní Sokol představoval v československé společnosti vysokou morální autoritu. Sokolové neváhali přinést oběti nejvyšší. Během let 1939–1945 bylo zatčeno na

12 000 členů Sokola a více než 3 400 jich bylo popraveno či umučeno. Další tisíce položily životy na frontách druhé světové války, v květnovém povstání roku 1945 padlo 664 sokolů.

Jedinec nic, celek vše!

Nejvíce lidí Sokol sdružoval v roce 1948, kdy měl 1 004 987 členů v celkem 3 367 jednotách. Na všech tehdejších sletových vystoupeních po celé republice cvičilo 585 000 sokolů a přihlíželo jim kolem dvou milionů diváků. Mimořádně, název Sokol byl oficiálně uznán až v roce 1865, přestože už v prvních stanovách byl „sokol v letu“ používán jako spolkový znak a jednotě se tak od počátku obecně říkalo.

Ni zisk, ni slávu!

Činnost Sokola byla v historii třikrát přerušena: v roce 1915 byl zakázán rakouskými úřady, podruhé 8. října 1941 byl rozpuštěn za nacistické okupace a po únorovém puči a XI. všesokolském sletu komunisté vyloučili ze Sokola přes 11 000 členů a tělovýchovu násilně sjednotili.

Tužme se!

Už v lednu 1990 se v Praze sešlo na 3 000 sokolů včetně zahraničních delegací a začaly se rychle obnovovat jednoty a sokolské župy. V roce 1994 už měl Sokol 165 150 členů v 920 jednotách. I v roce 2012 zůstává Česká obec sokolská významnou českou společenskou organizací. Téměř 51 % z více než 180 000 členů sdružených v 1 145 sokolských jednotách je ve věku do 26 let. Velmi aktivní jsou také sokolské jednoty v zahraničí – v Kanadě, Srbsku, Slovinsku, na Slovensku, v USA, Rakousku, Švédsku, Německu a Švýcarsku.

Jen ruchem žijeme!

Česká národní banka u příležitosti 150. výročí založení Sokola vydala 15. února 2012 pamětní stříbrnou minci v nominální hodnotě 200 Kč,

Česká pošta pak ve stejný den přišla s příležitostnou poštovní známkou v hodnotě 14 Kč.

Autor: redakce s využitím tiskových materiálů a informací České obce sokolské

Letošní nácvik sletové skladby At žijí duchové. (Foto: Archiv České obce sokolské)

Volá Londýn!

František Kolář

Volba pořadatele XXX. letní olympiády se konala na již 117. zasedání Mezinárodního olympijského výboru v Singapuru dne 6. července 2005. Do finále postoupilo pět měst – Londýn, Madrid, Moskva, New York a Paříž; všechna s obrovským ekonomickým a politickým potenciálem v pozadí. Většina laiků i odborníků favorizovala Paříž, která se také bez problémů dostala do závěrečného kola. O to větší bylo překvapení, když předseda MOV Jacques Rogge oznámil: „Hry třicáté olympiády v roce 2012 jsou přiděleny Londýnu.“ Britové jásali, Francouzi nevěřicně kroutili hlavami.

Co rozhodlo o tom, že právě Londýn bude od 27. července do 12. srpna 2012 hostitelem přibližně 10 500 sportovců celého světa, kteří budou ve 26 sportech bojovat o některou z 302 sad olympijských medailí? A že se právě Londýn stane prvním městem, které bude mít tu čest zažít olympijské hry už potřetí?

Uvádí se, že kandidatura Londýna pod vedením dvojnásobného olympijského vítěze, běžce Sebastiana Coea, si získala přízeň u volitelů jednak nejvyšším rozpočtem, jednak obzvláště atraktivními lokalitami pro olympijská sportoviště. Vždyť tenisový turnaj se bude hrát na kurtech slavného Wimbledonu, finále fotbalového turnaje pro změnu v dalším sportovním svatostánku ve Wembley, v Hyde Parku budou spolu soupeřit triatlonisté... A beachvolejbalisté by se klidně mohli chodit sprchovat k premiérovi Davidu Cameronovi do Downing Street 10 – jejich soutěže se budou konat za rohem, na Horse Guard Parade.

Z odpadu ozdobou

Centrum olympijských her bude v Olympijském parku, který vyrostl v eastendské čtvrti Stratford. Ta byla donedávna zpusťou průmyslovou lokalitou plnou opuštěných továrních hal, skladišť a hromad odpadků, kam málokterý Londýňan, natož návštěvník města, nalezl cestu. Nyní se tu tyčí Olympijský stadion pro 80 tisíc diváků, velodrom, házenkářská hala, basketbalová

Londýn 1948 – běh na 5 km, v němž náš Emil Zátopek (na snímku v čele) skončil stříbrný. (Foto: archiv ČOV)

aréna i zázemí pro média. Zatímco u těchto sportovišť se dbalo především na účelnost, intimnost a ekologii, pravým opakem je Aquatics Centre. Jeho autorkou je slavná architektka iráckého původu Zaha Hadid. Stavba nemá jediný pravý úhel a střechu o délce 160 metrů drží pouhé tři pilíře.

Pořadatelé financovali výstavbu sportovišť ze tří zdrojů – ze dvou třetin se podílel stát, z jedné čtvrtiny loterie a zbytek zaplatilo město Londýn. Téměř výhradně – z 98 % – se přitom na výstavbě podílely britské firmy. Musely dodržovat přísné ekologické podmínky; například většina materiálů se dopravovala po vodě či po železnici a ve značné míře se používal recyklovaný materiál z demolic a dešťová voda.

Dalšími centry budou v okolí Londýna Eton, Greenwich a Harlow, přístav Weymouth či slavné fotbalové stadiony v Birminghamu, Cardiffu, Coventry, Glasgow, Manchesteru a Newcastleu. Obdivovatelé architekta Jana Kaplického se na Lord's Cricket Ground setkají s jeho futuristickým tiskovým střediskem.

26 sportů a 1 kultura

Jak už bylo uvedeno, v Londýně se bude soutěžit v 26 sportech, jimiž jsou atletika, badminton, basketbal, box, cyklistika, fotbal, gymnastické soutěže, házená, jachting, jezdectví, judo, kanoistika, lukostřelba, moderní pětiboj, plavecké sporty, pozemní hokej,

Londýn 1908 – naši šermíři (Foto: archiv ČOV)

stolní tenis, střelectví, šerm, taekwondo, tenis, triatlón, veslování, volejbal, vzpírání a zápas. V porovnání s předcházejícími olympijskými hrami v Pekingu v roce 2008 vypadly z programu baseball a softbal. Ženy, stojící po dlouhá desetiletí ve sportu v pozadí, budou tentokrát závodit ve všech druzích sportu a mužům seberou i jejich poslední sólovou dominanci – box. Naopak muži se budou muset smířit s tím, že moderní gymnastika a synchronizované plavání proběhne opět bez jejich účasti. Autorem olympijských medailí je britský umělec David Watkins. Zlatá, stříbrná a bronzová mají společný znak – je na nich vyobrazena řecká bohyně vítězství Niké a řeka Temže. Aby během olympijských her nebylo v Londýně málo kultury, připravuje se festival, který v hlavním městě Velké Británie proběhne od 21. června do 9. září 2012. Zúčastní se ho řada předních umělců z celého světa, prim budou hrát britské osobnosti jako herec Jude Law nebo zpěvák Damon Albarn. Na návštěvníky čeká na tisíc doprovodných akcí včetně putovních výstav, koncertů a přehlídek.

Pohled o století zpátky

Londýn se potřetí stane centrem olympijského světa. Jaká byla předcházející setkání sportovní mládeže?

Poprvé nabídla kolébka moderního sportu své pohostinství olympijským hrám v roce 1908 a výrazně přispěla k upevnění jejich prestiže. Původně se měly IV. olympijské hry konat v Římě, avšak Italové se na počátku století potýkali s hospodářskými a politickými problémy, a tak když počátkem dubna 1906 vy-

Londýn 1948 – české gymnastky (Foto: archiv ČOV)

buhl nad Neapolí Vesuv a pod jeho lávou zahynulo více než dva tisíce lidí, organizace se vzdali. V listopadu 1906 prosadil Pierre de Coubertin pořádání her v Londýně.

Pořadatelé pro ně poprvé postavili zbrusu nový stadion, Shepherd's Bush, na kterém se konala většina sportovních soutěží. Fotbalové hřiště obepínaly ve dvou elipsách atletická a cyklistic-

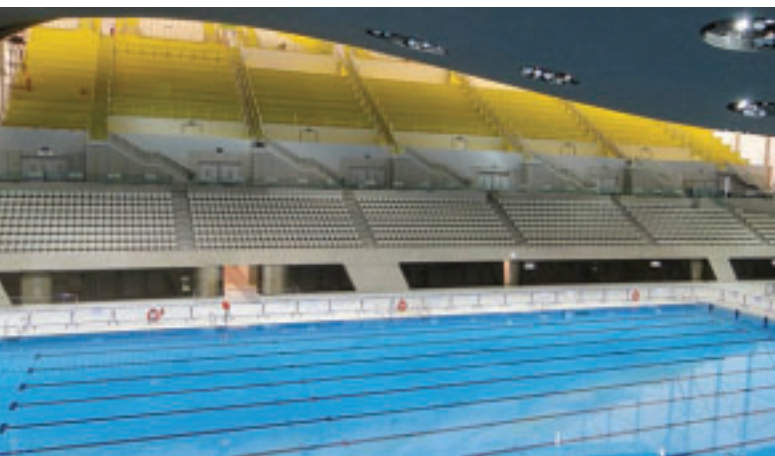

Londýn 1948 – vítěz Emil Zátopek k finišuje desetikilometrový běh (Foto: archiv ČOV)

Olympic Stadium (Foto: archiv ČOV)

ká dráha, na stadion se vešel též stometrový plavecký bazén, do útrobu tribun sály pro gymnastiku a zápas. Před stadionem byly postaveny obrovské haly pro souboje šermířů. Tenis se hrál ve Wimbledonu, veslovalo se na Temži v proslulém Henley. IV. olympijské hry 1908 v Londýně trvaly sice od konce dubna do konce října, ale jejich hlavní část proběhla od 13. do 25. července. Zúčastnilo se jich přes dva tisíce sportovců z 22 zemí, nejvíce 725, z Velké Británie. Při zahajovacím ceremoniálu poprvé nastupovaly jednotlivé výpravy – s výjimkou Američanů – v jednotných úborech a s vlajkou své země. Mezi nimi i 18 českých sportovců v čele s Josefem Rösslerem-Ořovským, který v době existence Rakouska-Uherska demonstroval samostatnost české výpravy tím, že na zdvižené paži nesl českou červenobílou vlajku. Češi startovali v atletice, gymnastice, šermu, tenise a zápase, úspěchu ale dosáhli pouze šermíři. Vilém Goppold v soutěži jednotlivců v šermu šavlí bojoval hlavně s Maďary a nakonec byl třetí. Ve stejné soutěži družstev se čeští šermíři „prosekali“ do finále, kde rovněž podlehli Maďarům. Když je pořadatelé nutili utkat se znovu o druhé místo s Italy, odmítli, a tak jim byla přidělena bronzová medaile.

Aquatics Centre (Foto: archiv ČOV)

Do historie vstoupil i maratonský běh. Díky startu před královským zámkem ve Windsoru a cíli před královskou lóžní na stadionu Shepherd's Bush byla stanovena jeho délka na 42,195 kilometru. Doběhnutí maratonu se stal velkou tragédií pro populárního italského pekaře Doranda Pietriho. Při vběhu na stadion měl ještě veliký náskok, ale únava mu posléze naprosto svázala nohy. Pletl si směr a padal, a tak ho domácí pořadatelé zčásti dostrkali, zčásti donesli do cíle. Za cizí pomoc byl italský maratoncetek diskvalifikován.

Velodrom (Foto: archiv ČOV)

Poválečné londýnské hry

Podruhé hostil Londýn hry XIV. olympiády v roce 1948. Bylo krátce po válce a Londýn jakožto „město-mučedník“, které dlouhé měsíce odolávalo útokům nacistických oddílů Luftwaffe, je dostal přiděleny jako symbolickou kompenzaci válečných útrap. Přestože se poničený Londýn musel v první řadě zabývat svou rekonstrukcí, nabídku přijal.

Hry se konaly od 29. července do 14. srpna 1948 a účastnilo se jich více než čtyři tisíce sportovců z 59 států světa (přibyl zejména státy Latinské Ameriky). Pozvánka byla odepřena Německu a Japonsku, viníkům přestálé válečné apokalypsy; na druhé straně byla účast poprvé nabídnuta Sovětskému svazu, jednomu z válečných vítězů. Ten však zatím zůstal mimo hry,

UDÁLOST: XXX. LETNÍ OLYMPIJSKÉ HRY V LONDÝNĚ 2012 EVENT: THE 30th SUMMER OLYMPICS

do Londýna vyslal pouze „pozorovatele“. Československá výprava čítala 77 sportovců a poprvé ji beze zbytku financoval stát, respektive nově nastolený komunistický režim.

Olympijské soutěže probíhaly ve velice skromných podmínkách, ale přesto přinesly řadu vynikajících sportovních výkonů. Snad nejslavnějším sportovcem byla Francina Blankersová-Koenová z Nizozemska. Ve třiceti letech běhala na měkké dráze jako vítěz a ne nadarmo byla přezdívána „nejrychlejší matkou světa“. Postupně zvítězila v obou sprinterských tratích na 100 a 200 metrů, poté v závodě na 80 metrů překážek a nakonec vítězně došla do cíle štafetu v běhu na 4 x 100 metrů. A to ji časová kolize zřejmě připravila o další zlato – ve skoku do dálky!

Mezi hrdiny londýnské olympiády se zařadili i českoslovenští sportovci, především atlet Emil Zátopek. Už první den soutěží překvapil v běhu na 10 000 metrů. Strojovým tempem, za něj si vysloužil přezdívku Česká lokomotiva, brzy udolal světového rekordmana z Finska – Viljo Heino v zoufalství závod vzdal. Do konce závodu předběhl Zátopek skoro všechny běžce o celé kolo, pouze jeho věčný soupeř Alain Mimoun z Francie s ním jakžtakž držel krok. Závod na 5 000 metrů však Zátopek po dčenil, jeho závěrečný finiš přišel pozdě, a tak se musel spokojit se stříbrnou medailí.

Vedle Zátopka dosahovali výborných výsledků i další českoslovenští sportovci. Mezi boxery to byl ve welterové váze Július Torma, který svým technickým pojetím vzbuzoval nadšení diváků i odborníků. Bleskovými úniky nedával soupeři možnost úderu a sám tvrdě zasahoval, o jeho vítězství nebylo pochyb. Oporou a sběrateli vynikajících umístění byli kanoisté – v závodech na 1000 metrů zvítězili v jednotlivcích Josef Holeček, ve dvojicích Jan Brzák-Felix a Bohumil Kudrna, na tratí na 10 000 metrů v jednotlivcích František Čapek. Radost ze zlaté medaile gymnastického družstva žen však zkálila tragédie, která postihla jednu z gymnastek, Elišku Misákovou. Ta v průběhu her onemocněla dětskou obrnou a přes veškerou péči londýnských lékařů zemřela právě v den, kdy vrcholily soutěže gymnastek. Londýnské olympijské hry po těžkých válečných letech potvrdily trvalou platnost olympijských principů a zároveň prokázaly, že i v atmosféře počínající studené války mohou být fórem, na

Královská garda na Horse Guards Parade, kde se budou konat soutěže v plážovém volejbalu. (Foto: archiv ČOV)

němž se lidé celého světa, rozdílných politických názorů, náboženství i ras mohou v míru setkávat a vzájemně se poznávat.

Univerzita Karlova drží palce

Jaká bude česká účast na olympijských hrách v Londýně letos? Podle sdělení ředitele sportovního úseku Českého olympijského výboru Jana Hrdiny odletí na Britské ostrovy přibližně 130 českých sportovců. V individuálních sportech se reprezentanti kvalifikují na základě splněných výkonnostních limitů nebo umístění na vybraných světových soutěžích, v některých odvětvích pak rozhoduje redukované pořadí světového žebříčku. V kolektivních sportech zůstávají ve hře už pouze basketbalistky a pozemní hokejisté, jen zázrak a shoda náhod pak může na olympijský turnaj do Londýna při vést rovněž volejbalisty. Na koho bude česká výprava spoléhat v boji o olympijské medaile nejvíce? V atletice opět na oštěpařku Barboru Špotákovou, na výškaře Jaroslava Bábu či „rychlé holky“ Zuzanu Hejnovou a na Denisu Rosolovou. V cyklistice je podle výsledků v uplynulém roce 2011 obrovským favoritem Jaroslav Kulhavý, ve veslování Miroslava Knapková a Ondřej Synek. Z dalších adeptů na olympijské medaile nutno jmenovat moderní pětibojaře, zejména Davida Svobodu, dále střelce v čele s Kateřinou Emmons a Davidem Kosteleckým či judisty Lukáše Krpálka a Jaromíra Ježka. Překvapit však na londýnských sportovištích mohou i další reprezentanti České republiky. Přejme jim vyladění formy v pravo chvíli, souboje v duchu fair play a trochu štěstí, které je pro konečný úspěch nezbytnou podmínkou. A na závěr mi dovoluete vzkázat reprezentantům České republiky na XXX. letních olympijských hrách 2012 v Londýně: „Celá Univerzita Karlova vám bude držet palce!“

Lee Valley White Water Centre v Hertfordshire (Foto: archiv ČOV)

PhDr. FRANTIŠEK KOLÁŘ, CSc.

Autor článku je od roku 2002 ředitelem Olympijského studijního a informačního centra Českého olympijského výboru. V 90. letech krátce přednášel na FF UK, od roku 2002 je externím učitelem FTVS UK. Zabývá se dějinami sportu a olympijského hnutí.

Olympionici v historii i současnosti FTVS UK

František Kolář

Fakulta tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy v Praze připravuje odborníky v oblasti sportu a tělesné výchovy od roku 1965, v posledních desetiletích rovněž školí profesionály vzdělané ve fyzioterapii a managementu sportu. Škola však existovala již od roku 1953, pod názvem Institut tělesné výchovy a sportu, a měla víceméně podobné poslání... Stejně jako dnes na ní i tehdy rostly olympijské naděje naší země.

Sedminásobná olympijská vítězka z Tokia 1964 a Mexika 1968, Věra Čáslavská, v roli trenérky. (Foto: archiv autora)

Už v 50. a 60. letech 20. století na fakultě působili – nebo studovali – specialisté, kteří se podíleli na řadě úspěchů československého a českého sportu jako trenéři, metodici či jako funkcionáři. Jen námatkou připomeňme trenéry týmů v ledním hokeji, jako byli profesor **Vladimír Kostka**, jenž přivázel medaile ze zimních olympijských her 1964, 1968 a 1972, nebo **Luděk Bukač**, jehož týmu v Sarajevu roku 1984 jen o chloupek uniklo olympijské vítězství. Od roku 1990 byly do nejvyšších funkcí v Českém olympijském výboru pravidelně voleny další osobnosti spojené s FTVS UK. Absolventka fakulty **Věra Čáslavská** byla v letech 1990–92 předsedkyní Československého a poté do roku 1996 Českého olympijského výboru, mezi roky

1994–2001 dokonce i členkou Mezinárodního olympijského výboru. Docent **Jiří Kössl** byl v období 1992–96 místopředsedou ČOV pro olympismus a další docenti, **Josef Dovalil** (děkan FTVS UK v letech 1991–97) a **František Dvořák** (proděkan FTVS UK ve stejných letech a k tomu dlouholetý předseda České asociace univerzitního sportu), jsou od

roku 1996 pravidelně voleni do nejužšího vedení ČOV – první jako místopředseda pro olympismus a druhý jako místopředseda pro sport. Od Nagana 1998 je **František Dvořák** pravidelným vedoucím českých olympijských výprav a v tomto směru překonal i proslulého průkopníka českého sportu Josefa Rösslera-Ořovského!

Absolvent FTVS Imrich Bugár skončil na olympiádě v Moskvě 1980 stříbrný. (Foto: archiv autora)

Sportovní gymnastka Věra Čáslavská si z Tokia 1964 přivezla hned tři zlaté olympijské medaile (víceboj, přeskok, kladina). (Foto: archiv autora)

Na zajištění bezproblémového života olympioniků v olympijských vesnicích a při olympijských soutěžích se podílejí i další absolventi FTVS UK, kteří pracují v ČOV – od roku 1992 **Jan Hrdina** a od roku 2004 též **Jan Stluka**. O sportovní přípravu nejlepších sportovců pak pečuje řada trenérů, kteří rovněž vyšli z fakulty – namátkou **Martina Blažková** nebo **Boleslav Patera** v atletice, v kanoistice **Milan Bílý**, v moderním pětiboji **Jakub Kučera** atd. Také bez jemných fyzioterapeutických rukou, a hlavně znalostí profesora **Pavla Koláře** se neobejde žádná větší mezinárodní sportovní akce. Docent **Jiří Kössl** pak stál až do své smrti v roce 2001 v čele České olympijské akademie, poté ho v této funkci a ve výkonném výboru Českého olympijského výboru vystřídal profesor **Antonín Rychtecký**. A mohli bychom jmenovat řadu dalších...

Medailisté z FTVS

Vraťme se však k samotným sportovcům. První vlaštovky úspěchů studentů a absolventů FTVS UK nacházíme už v druhé polovině 60. let. **Petr Kment** tehdy při studiu vybojoval řadu úspěchů

na zápasnické žíněnce na mistrovstvích světa i Evropy; po čtvrtém místě v Tokiu v roce 1964 stanul o čtyři roky později v Mexiku konečně „na bedně“ a ozdobil se bronzovou medailí.

Určitě nejslavnější sportovkyní spojenou s fakultou však je sedminásobná olympijská vítězka z Tokia 1964 a Mexika 1968 **Věra Čáslavská**. V anketě Olympionik století, kterou uspořádal Český olympijský výbor v roce 1999, obsadila druhé místo za Emilem Zátopkem. FTVS UK studovala až po skončení závodnické kariéry, v době, kdy za normalizačního režimu neměla na různých ustláno. Své zkušenosti a studijní poznatky pak zúročila při tréninkovém pobytu v Mexiku i doma, v pražských tělocvičnách. Obdobně spojil svou zarputilost z hokejových bitev s teorií sportovního tréninku i hokejista **Jaroslav Holík**, trenér dvojnásobných mistrů světa do dvaceti roků v letech 2000 a 2001. Ve volejbale byl obdobným

příkladem **Josef Smolka** a ve sjezdovém lyžování zase **Olga Charvátová-Křížová**, první česká medailistka ve sjezdu.

V 80. letech absolvoval FTVS též vynikající diskář **Imrich Bugár**, stříbrný z XXII. olympijských her v roce 1980 v Moskvě, a o deset let později zde promovali také běžec na lyžích **Pavel Benc** (ten dokonce s vyznamenáním!) a skokan **Jiří Malec**, bronzový medailisté ze zimních olympijských her 1988 v kanadském Calgary.

Spoustu vynikajících sportovců, kteří prošli lavicemi FTVS, jsme mohli potkat na XXV. olympijských hrách v Atlantě v roce 1996. Kajakářka **Štěpánka Hilgertová** tam zvítězila ve vodním slalomu a kanoista **Martin Doktor** vybojoval na hladké vodě dokonce dvě olympijská vítězství. Sympatický **Tomáš Dvořák** skončil v atletickém desetiboji na třetím místě, v následujících letech se však třikrát po sobě stal v této disciplíně mistrem světa.

Jaroslav Volf, absolvent FTVS, skončil s partnerem Ondřejem Štěpánkem v Athénách 2004 na třetí a v Pekingu 2008 na druhé příčce v kánoích dvojic. (Foto: archiv autora)

Hvězdné chvíle teprve měly přijít atletce **Ludmile Formanové** a veslaři **Michalu Vabrouškovi**, rovněž budoucím mistrům světa, či zápasníkovi **Marku Švecovi**, kterému v Pekingu 2008 unikla olympijská medaile jen o pověstný chloupek, když v posledním utkání předvedl bojového ducha a vsadil na útok s cílem nespokojit se s bronzem a zvítězit.

Reprezentanti v novém miléniu

Ve třetím tisíciletí počet sportovců studujících na FTVS UK nebo jejich absolventů na letních i zimních olympijských hrách stále stoupal. Bohužel na olympijskou medaili prozatím dosáhli jen vodní slalomáři – na bronzovou **Tomáš Máder** s Markem Jirasek v kánoji dvojic v Sydney 2000 a ve stejné disciplíně na dalších dvojicích olympijských hrách **Jaroslav Volf**. S partnerem Ondřejem Štěpánkem byli v Athénách 2004 bronzoví a v Pekingu 2008 stříbrní.

Mezi účastníky olympijských her v australském Sydney v roce 2000 můžeme nalézt vynikající plavkyni **Ilonu Hlaváčkovou**, které se v olympijském bazénu nedařilo tolik jako na mistrovstvích světa či Evropy. O dva roky později, na zimních olympijských hrách 2002 v Salt Lake City a potom i v letech 2006 a 2010, reprezentovaly Českou republiku rychlobrus-

Moderní pětibojař Libor Capalini, absolvent FTVS, bronzový medailista z olympijských her v Athénách. (Foto: archiv autora)

lařka na krátké dráze **Kateřina Novotná** a v běhu na lyžích **Kamila Rajdlová**.

Atmosféru zimních olympijských her zažili v Turíně 2006 a ve Vancouveru 2010 i další studenti FTVS UK, krasobruslař **Tomáš Verner**, mistr Evropy z roku 2008 a stříbrný ze stejné soutěže v roce 2007, či snowboardcrossaři **Michal Novotný** a **David Bakeš**.

V Athénách na olympijských hrách 2004 reprezentovali Českou republiku další studenti z FTVS – **Miroslava Knapková** ve veslování, **Sandra Kazíková** v plavání, **Lenka Radová** v triatlonu a z mužů **Jiří Mužík** v běhu na 400 metrů překážek. Z nich nejlepšího výsledku dosáhli bronzový moderní pětibojař **Libor Capalini** a Miroslava Knapková ve skifu žen, která dojela na nepopulárním čtvrtém místě.

Poslední, XXIX. olympijské hry v roce 2008 se konaly v čínském Pekingu. I tam startovali reprezentanti fakulty Univerzity Karlovy, která nese ve svém názvu podstatu olympijského klání, tedy sport. Na Olympijském stadionu se v hodu

Rychlostní kanoista Martin Doktor vybojoval na OH v Atlantě roku 1996 dokonce dvě zlaté medaile. (Foto: archiv autora)

oštěpem pokoušel navázat na svého trenéra Jana Železného **Vítězslav Veselý**. Probojoval se do finále, ale tam mu nervozita svázala ruce i nohy. Na tatami se příliš nedařilo judistům **Jaromíru Ježkovi** a **Pavlu Petříkovovi**. V rychlostní kanoistice se **Michala Mrůzková** s Janou Blahovou, jediná posádka z České republiky, rovněž probojovaly do finále, ale skončily v něm bohužel poslední. V plavání pak **Sandra Kazíková**, opět v nejkratší kraulařské trati, zůstala před branami finálového závodu. Dobře zahájené závody v moderním pětiboji nakonec pokazila jak **Lucie Grolichová**, tak **David Svoboda**, jež o medaili připravil hrůzostrašný pád jeho koně na rozmočeném terénu.

Londýn klepe na dveře

Nadějí na účast v kláních XXX. olympijských her 2012 v Londýně má rovněž řada studentů a absolventů FTVS UK. Štěstěnu v bojích o olympijské medaile budou opět pokoušet judisté **Jaromír Ježek** a **Pavel Petříkov**, zápasník **Marrek Švec**, atlet **Vítězslav Veselý** a moderní pětibojáři **Lucie Grolichová** a **David Svoboda**. Z nových jmen mohou překvapit plavkyně **Simona Baumrtová**, **Natalie Dianová** v moderním pětiboji, **Kristýna Kolocová**

Kajakářka Štěpánka Hilgertová, zlatá ve vodním slalomu na OH v Atlantě 1996 a v Sydney 2000. (Foto: archiv autora)

v plážovém volejbalu nebo **Jaroslav Radoň** v rychlostní kanoistice – ti se ostatně už mohou pochlubit výbornými vý-

sledky na světových a evropských mistrovstvích. Zřejmě největší nadějí je pak **Miroslava Knapková** ve veslařském skifu žen, poslední mistryně světa v této disciplíně. Věřme v jejich úspěšnou reprezentaci a v naplnění jejich olympijských snů!

Jedenatřicetiletá veslařka-skifařka Miroslava Knapková, ložská mistryně světa, skončila na OH v Athénách 2004 s bramborovou medailí za čtvrté místo. (Foto: archiv autora)

PhDr. FRANTIŠEK KOLÁŘ, CSc.

Autor článku je od roku 2002 ředitelem Olympijského studijního a informačního centra Českého olympijského výboru. V 90. letech krátce přednášel na FF UK, od roku 2002 je externím učitelem FTVS UK. Zabývá se dějinami sportu a olympijského hnutí.

Milí čtenáři,

kvíz tohoto čísla věnujeme sportu – aktivitě, která člověka provází odnepaměti. Výchova athénské občana i středověkého rytíře kladla důraz na tělesnou zdatnost; také středověcí rolníci dobrovolně utužovali svou fyzickou sportovními soutěžemi, z nichž se některé zachovaly dodnes. Avšak ne vždy byl sport vítán ve školách a na akademické půdě. Víte například, jaká dnes velmi populární hra byla v 16. století zapovězena studentům Oxfordu a Cambridge?

Sportem ku zdraví, co svět světem stojí

1. Ideál kalokagathie pochází z antického Řecka. Představa dokonalé mysli ve spojení s dokonalým tělem se však za Héródových dob pojila především s vojenskými dovednostmi. Jedinec oplývající ctnostmi kalokagathie mohl tedy být gentleman, válečný hrdina, nebo dokonce mučedník. Kalokagathii se v jednom ze svých spisů věnuje i Aristoteles. Víte ve kterém?

- a) Athénská ústava
- b) Etika Eudemova
- c) Politika
- d) O duši

2. Latinský citát mens sana in corpore sano (ve zdravém těle zdravý duch) navazuje na řeckou tradici kalokagathie, harmonického souladu tělesné a duševní krásy. Římský básník, který zmíněný citát poprvé použil ve své satirické skladbě, jej však nepovažoval za vznešený ideál, ale za praktický a rozumný cíl. Mens sana in corpore sano je v jeho pojetí tím jediným, co by jeho římsští spoluobčané měli žádat od bohů. Tužby po bohatství, moci, kráse, dětech a dlouhověkosti vedou jen ke strastem. Poznáte, o kterého římského poetu šlo?

- a) Decimus Junius Juvenalis
- b) Gaius Helvius Cinna
- c) Publius Ovidius Naso
- d) Quintus Horacius Flaccus

3. Sport měl ve starověkých kulturách i náboženský význam. Národy Jižní a Střední Ameriky pořádaly na speciálních hřištích soutěže ve hře s gumovým míčem; soupeřila dvě družstva se dvěma až jedenácti členy. Vědci se neshodují

v tom, jakou roli hra plnila – podle některých šlo o rituály spojené s bohem deště, kultem plodnosti nebo smrti. Jiní historikové zápasy interpretují jako symbol nekonečného boje světla a tmy. Víte, jak tyto hry nazývali Aztékové?

- a) pok-ta-pok
- b) tlachtli
- c) querehta
- d) taladzl

4. Tělesná výchova měla v historii rozmanité podoby. V Athénách existovala různá vzdělávací zařízení, jejich kurikula však nebyla standardizovaná a účast mládeže byla dobrovolná. Není tedy divu, že zodpovědnost za základní vzdělání svých dětí, včetně výcviku vedoucího k elementární fyzické zdatnosti, nesli rodiče. Jaké sportovní dovednosti museli naučit všichni athénští občané své syny?

- a) házení diskem
- b) pankration
- c) házení oštěpem
- d) plavání

5. Středověká výchova rytíře byla z velké části zaměřená na fyzické dovednosti. Podobně jako na univerzitách fungovala tradice sedmi svobodných umění, ve vzdělávání mladých rytířů hrálo tutéž roli sedm ctností. Mezi ně patřila třeba jízda na koni, lukostřelba, klání nebo správné stolování. Víte, kolik ze sedmi ctností se podle slavné didaktické básně *Der Ritterspiegel* z roku 1414 přímo vztahovalo k tělesným schopnostem?

- a) 6
- b) 5
- c) 4
- d) 3

Ilustrace ze středoamerického rukopisu Codex Yoalli Ehecatl zachycuje hráče s gumovým míčem. Jak tuto hru nazývali Aztékové, můžete hádat v otázce č. 3. (Foto: archiv UK)

6. Zatímco rytíři byli na vrcholu svých sil, rolníci ve středověku slábli. Šlechta jim vzala zbraně a z lovu udělala výsadu urozených. Podle kroniky Lamperta z Aschaffenburgu z roku 1075 rolníci brzo ztratili schopnosti potřebné k vojenské službě. Házení oštěpem a lukostřelbu nahradily jiné, méně militaristické sporty jako přetahování, závody v pytli, zápasení, hod kamenem nebo vrh pole-

1581 prosazoval řízenou pohybovou výchovu, která měla fungovat jako protiva- ha k běžnému, sedavému studiu. Jak se jmenoval?

- a) Roger Ascham
- b) Thomas Elyot
- c) Humphrey Gilbert
- d) Richard Mulcaster

9. Pierre de Frédy, baron de Coubertin, je znám především jako propagátor tradi- ce olympijských her, předtím se však sna- žil vylepšit systém tělesné výchovy ve Francii. Coubertin svaloval porážku v prusko- francouzské válce na nespor- tovní a podle jeho mínění dekadentní ži- votní styl Francouzů. Poté, co selhaly je- ho snahy o zvýšení kvality tělesné výchovy v jeho vlasti, pustil se do budo- vání principu olympismu. Coubertinův ideál měl tři základní složky. Která z ná- sledujících možností mezi ně nepa- tří?

- a) náboženství
- b) mír
- c) krása
- d) boj o přežití

10. Kořeny českého univerzitního sportu sahají do roku 1847. Tehdy posluchač práv Adolf Hájek spoluzaložil Akademický tělocvičný spolek, který však velmi brzy zanikl. Opravdový rozvoj nastal až ve 20. století a zasloužil se o něj především dr. František Smotlacha, který se později proslavil jako mykolog. Jeho přičiněním u nás vznikla první stálá sportovní orga- nizace sdružující vysokoškolské studenty. Víte, ve kterém roce byl založen Vysoko- školský spolek pro tělocvik, sport, hry, turistiku a skauting, později přejmenova- ný na Vysokoškolský sport Praha?

- a) 1907
- b) 1909
- c) 1910
- d) 1912

Výchova středověkého rytíře byla z velké části výchovou tělesnou; více v páté otázce. Malba neznámého mistra byla vytvořena ve 13. století. (Foto: archiv UK)

nem. Poslední jmenovaná disciplína je dodnes populární v jedné části Evropy. Uhodnete ve které?

- a) Bordeaux
- b) Bretaň
- c) Skotsko
- d) Wales

7. V 16. století byl na univerzitách v Cambridge a Oxfordu zakázán fotbal. Sport obecně neměl v tehdejších brit- ském vzdělávání dobré postavení. Jeden anglický učitel se snažil situaci zlepšit; svými novátorskými výchovnými postupy předběhl dobu, a bývá proto často při- rovnáván k J. A. Komenskému. Už v roce

8. Přelom 18. a 19. století přinesl po- krok ve sportovní výchově. Z velké části se o něj zasloužil německý učitel Johann Christoph Friedrich GutsMuths, který napsal mnoho praktických učeb- nic. Jeho nejslavnější kniha o gymnasti- ce byla brzy přeložena do největších evropských jazyků a díky ní byla tato tělocvičná disciplína postupně zařazová- na do rozvrhů. Víte, která evropská ze- mě jako první zavedla gymnastiku do všech svých škol?

- a) Francie
- b) Dánsko
- c) Norsko
- d) Velká Británie

Řešení:
10c, 9d, 8b, 7d, 6c, 5a, 4d, 3b, 2a, 1b, 10c

Autor: redakce

Podzim v Shakespeareově zemi

V Anglii prší celé dny, všichni se k snídani cpou párky a vajíčky, Angličané jsou k sobě odměření a opravdu elitářští – to je přece všeobecně známé. Jak ale člověka překvapí, když se tyhle mýty v průběhu poznávání anglické části Britských ostrovů začnou kácet...

Studuji ve třetím ročníku anglistiku s bohemistikou na FF UK, a tak jsem studijní pobyt ve Velké Británii považovala prakticky za nutnost. Kde jinde by měl člověk studovat anglickou literaturu a kdy jindy se vám poštěstí dostat na několikaměsíční cestování peníze od EU... Proto jsem v zimním semestru vyrazila na tři měsíce do Winchesteru, což je menší město na jihu Anglie nedaleko Londýna, které se dodnes pyšní tím, že bylo někdy v 10. a 11. století metropolí celé země. Však tu na vás také na první pohled z červených cihlových domů s pestrobarevnými dveřmi dýchne atmosféra starobylosti a jednou z největších místních turistických atrakcí je replika kulatého stolu krále Artuše vyrobená ve 13. století.

Městečko se rozkládá mezi několika kopci, ale zároveň je tak malé, že se nevyplatí jezdit městskou hromadnou dopravou (vyjde levněji nechat si nákup doručit z obchodu až domů než platit lístek za

autobus). Musím přiznat, že mě kopec z centra k naší koleji začal po měsíci opravdu ubíjet, ovšem pro Angličany to muselo být přímo ničivé, protože mnoho z nich opravdové hory nikdy nevidělo. Když jsme první týden vyrazili s místními studenty na St. Catherine's Hill kousek za městem, všichni se po překonání toho „strašného“ převýšení asi 50 metrů tvářili jako po opravdu náročném sportovním výkonu. Jen málo z nich se častěji dostane na sever země, kde jsou hory, a na kontinent taky nejezdí příliš často (zřejmě se drží hesla Všude dobře, doma nejlip). Petřín by se mým anglickým přátelům musel zdát jako pořádná hora.

Učitel? Průvodce na cestě

University of Winchester, na níž jsem strávila podzim, byla založena až v 19. století a vyučují se zde především humanitní a umělecké obory včetně tance, filmových studií či street artu. Literární předměty mě nadchly – učitelé byli skuteční odborníci, kteří semináře zaklá-

Foto: archiv autorky

dali na nejnovějším výzkumu v oboru, a výuka se odvíjela od diskuse se studenty ještě více, než jsem zvyklá z Prahy. Když jsem před odjezdem viděla svůj rozvrh, který se skládal jen ze čtyř předmětů po třech hodinách, dost mě zarazilo, že do školy musím jen v pondělí a v pátek. Pak jsem ale na každé hodiny dostala takové množství domácí přípravy, že jsem hodně často nestihla všechno udělat ani za celý týden poctivé práce. Když se později přidaly závěrečné eseje, které jsme na všech předmětech psali místo zkoušek, příprava na hodiny už se skoro stihnout nedala. Důraz je tedy kladen především na poctivé samostudium, učitel je spíše jen průvodcem na cestě, který ukazuje směr, místo aby vám sděloval své vlastní znalosti.

Studentský život

Ačkoliv pro mě bylo prioritou studium, jelikož jsem si chtěla z těch krátkých tří měsíců na anglické univerzitě odnést co

Foto: archiv autorky

Foto: archiv autorky

nejvíc nových vědomostí, studentského života typického pro Winchester jsem si užila víc než dost. Zdejší univerzita má totiž jednu z nejlépe hodnocených studentských unií v celé zemi a kromě toho velký tým pracovníků, kteří se starají o blaho svých svěřenců i mimo čas studia. Především zahraniční oddělení fungovalo perfektně - hned při příjezdu nás autobusem zdarma vyzvedli na letišti v Londýně a první týden byl nabitý přednáškami a programem určeným pro naše zabydlení ve městě, včetně „exkurze“ do obchodu, banky a seznámení se školním areálem. Zároveň s námi se do Winchesteru poprvé nastěhovali i všichni studenti prvních ročníků, a tak se v kampusu rozjela zábava a seznamování. Přímo v areálu školy má totiž studentská unie vyhrazenou celou novou moderní budovu, ve které se skrývají jídelna, internetová i obyčejná kavárna a taneční klub ve sklepě, kde se každou noc semestru, snad kromě pondělků, konala party.

Foto: archiv autorky

Co se klubů týče, mají angličtí studenti opravdu výdrž a nadšení. Slechny vyrážejí v sukních neuvěřitelně krátkých a na podpatcích neuvěřitelně vysokých několikrát týdně bez ohledu na počasí či školu

Foto: archiv autorky

– až do doby, kdy se začaly psát eseje, se všude pilo opravdu ve velkém. Ale studentská unie tu nebyla jen od organizování diskoték; zaštiťuje také několik desítek spolků ze všech koutů lidských zájmů. A tak jsem za maličký poplatek za pojiš-

Foto: archiv autorky

tění mohla chodit na step, hrát na hudební nástroje, vyzkoušet si *powerkiting* nebo koukat na velkém plátně na filmy. Do toho spolek mezinárodních studentů organizoval výlety a akce zaměřené na poznávání Anglie i seznamování se s lidmi z ostatních zemí. Jeli jsme na výlety do Bathu, Londýna a Southamptonu a účastnili se všech místních oslav v svátků jako Halloween, průvod s pochodněmi při Bonfire Night či otevíření slavných vánočních trhů. Každý den jsem měla na výběr z tolika aktivit, až mi bylo líto, že mám na vše jen tři měsíce.

Deštík, kari a vřelá srdce

A jak je to tedy s těmi známými „fakty“ o Anglii? Přijela jsem připravená na spoustu nepříjemností jako odtažitost, lijáky a nezdravé jídlo, ale tahle očekávání našťastí padla. Na jihu Anglie se fáma o anglických deštích zdála jako nehorázný podfuk – přišlo, pravda, poměrně často, ale obvykle ne déle než ho dinku, svítilo u toho sluníčko a nazývat to mrholení deštěm je urážkou lijavců, na které jsem zvyklá z domova. Při procházce příjemným podzimním deštíkem s teplem slunce na tváři mi konečně bylo jasné, jak vůbec mohl vzniknout muzikál o zpívání v dešti; v tomhle počasí člověku do zpěvu opravdu bylo, doma bych si k tanci musela vzít gumáky. Dovezený deštník jsem za celý podzim vytáhla jedinkrát. Přes zimu pravděpodobně prší víc, ale co je to proti závějším sněhu na kontinentu. S anglickou kuchyní je to ovšem trochu složitější – ono je totiž dost náročné ji někde najít. V restauracích člověk o tradiční jídlo skoro nezavádl, jen při speciál-

ních akcích ve školní jídelně jsem měla možnost ta jídla plná brambor a jehněčího ochutnat. Vždycky bylo jasné, že se podává něco tradičního, když ve frontě k pultu stáli jen samí mezinárodní studenti, zatímco domácí směřovali rovnou pro čínské nudle nebo mexickou tortillu. Však je prý také nejoblíbenějším pokrmem Angličanů kari, a musím říct, že mé anglické spolubydlící se ty tři měsíce opravdu živily jen indickým jídlem a neuvěřitelným množstvím toastového chle-

Foto: archiv autorky

Foto: archiv autorky

ba. Tradiční anglickou snídani jsem viděla někoho jíst snad jen jednou, a to jako údajně výborný lék na kocovinu po dlouhé noci. Hlavních chodů anglické kuchyně jsem tedy moc neochutnala, ale nedám dopustit na anglické zákusky, koláče a dorty; jít na čaj do ka várny, to byl pro mě pokaždé luxusní zážitek.

Co mě rozhodně příjemně překvapilo, byla anglická vstřícnost. Z historek z domova jsem čekala nepřístupné dámy a pány s buldočím výrazem a la Winston Churchill v očích, nicméně od prvního dne se všichni pořád mile usmívali, a hlavně neustále o všem vtipkovali. Od úředníka na poště, který mě pokaždé rozesmál, po řidiče autobusů jeden vtip za druhým, až bylo často náročné se orientovat v tom, co vlastně říkají, zvláště pokud mluvili s nějakým hodně nesrozumí-

telem přízvukem. I spolužáci ve škole byli milí a nápomocní, přestože jsem pro ně byla tak trochu vetřelcem, protože na mých kurzech žádný jiný cizinec nebyl. Nikdy jsem neměla problém najít si někoho na povídání, jen se mi zdá, že je přes všechnu tu vřelost těžké si z Angličanů udělat opravdové přátele – musela bych na to mít o něco víc času než těch pár týdnů. Zato jsem si z univerzity přivezla mnoho kontaktů na nové přátele ze všech ostatních koutů světa, od Finska přes USA až k Japonsku.

Zajímavé bylo sledovat, jak málo toho ostatní věděli o České republice, pokud vůbec zaregistrovali, že se od nás už Slovensko oddělilo. Ani to pivo z mé rodné Plzně s Čechami spojené neměli, tak jsem dělala, co jsem mohla, abych šířila naši slávu. Zvláště na mezinárodních večířkách, kam každý nosil něco dobrého z vlastní kuchyně, sklízela česká jídla jako

bramboráky a ovocné knedlíky velké úspěchy. Jen v jednu chvíli jsem zažila okamžik vlastenecké pýchy, když jsem uprostřed města v daleké Anglii zaslechla důvěrně známé tóny Smetanovy *Vltavy*. Až tak daleko se ta nádherná hudba pracovala... Jen škoda, že ty mohutné tóny opěvující krásu mé vlasti zněly na winchesterských veřejných záchodcích.

A nakonec...

Ačkoliv budu muset o rok prodloužit své bakalářské studium, ty tři měsíce nových zkušeností rozhodně stály za to. Odvezla jsem si spoustu skvělých zážitků a hlavně nových přátel z celého světa. Pokud někdo ještě váháte, zda odjet na nějakou dobu do ciziny, nebo ne, jednoznačně jeďte. Je to neocenitelná zkušenost a tím, že poznáte tolik jiných národů, zjistíte víc sami o sobě i o naší zemičce.

KRISTÝNA HOBLOVÁ

Autorka studuje třetím rokem anglistiku a bohemistiku na FF UK a doufá, že se úspěšně dopracuje k titulu bakaláře a bude moci pokračovat se stejnými obory i při studiu magisterském. Během něj by velice ráda jela na další studijní pobyt, protože by se chtěla věnovat především literatuře a cizím jazykům, ať už při práci v nakladatelství, nebo jako učitelka.

Rieka Aura má v letných mesiacoch romantický nádych. Ulice sú s ňou rovnobežné, alebo na ňu kolmé. (Foto: archiv autora)

Slovenské sólo vo Fínsku

Mal som tú česť vďaka programu Erasmus stráviť šesť mesiacov vo fínskom meste Turku (po švédsky Åbo) ako Erasmus študent. V tomto meste, ktoré má približne 170 000 obyvateľov, sa nachádzajú tri univerzity, dohromady majú 30 000 študentov. Mojim pôsobiskom bola lekárska fakulta univerzity Turun Yliopisto.

Turku sa pýši titulom Euroopan Kultuuri-pääkaupunki 2011, Európske hlavné mesto kultúry pre rok 2011. V meste sídli osem oficiálnych divadiel a nespočetné množstvo ďalších malých, undergroundových, ktoré väčšinou uvádzajú vystúpenia v angličtine. Za zmienku stojí Åbo Svenska Teater, švédske divadlo, ktoré je naj-

staršie vo Fínsku vôbec. Celkovo je tu až neuveriteľných pätnásť múzeí. Pri takejto prezentácii si človek bude myslieť, že ide o historické mesto. Z časti je to pravda, z časti nie. Fínsko sa v stredoveku nachádzalo pod švédskou nadvládou a práve Åbo bolo storočia hlavným mestom fínskej provincie. Lenže približne pred

200 rokmi v rusko-švédskej vojne fínska provincia pripadla Rusku. Cár daroval novému územiu veľkú autonómiu, ale presťahoval hlavné mesto z Åbo do Helsínk. Nový prístav a orientácia obchodu hlavne na východ spôsobili, že mesto postupne prestalo prosperovať, až začalo chátrať. V týchto podmienkach (o pätnásť rokov neskôr) zachvátil mesto požiar, ktorý ho úplne celé zničil. Zachovala sa len katedrála a časť hradu. Stredom mesta preteká rieka Aura, v ktorej je zákaz kúpania sa pod hrozbou tisíceurovej pokuty. Všetky ulice sú postavené podľa funkčnej logiky ciest rovnobežných s riekou a na ne kolmých. Tým pádom zabudovať nie je možné. Cudzincina môžu zmlúdiť nie je možné. Centrum mesta tvorí námestie zvané Kauppatori, v preklade ako mestské trhovisko. Každý deň je tu možné kúpiť remeselné výrobky a potraviny. Prvá rada cudzincom znie, že každý autobus ide cez Kauppatori. Cestujúci teda prestupuje maximálne jedenkrát, kamkoľvek chce ísť. Jazda autobusom je dosť drahá, a preto tak, ako všade v Škandinávii, sú aj tu obľúbené bicykle. Domácich

Turku School of Economics a ukážka bicyklového ducha Severanov. (Foto: archiv autora)

Mohutný program pre podporu kultúry. Podobných stánkov sa v meste nachádza mnoho. (Foto: archiv autora)

neodradí od jazdy bicyklom do školy či do práce ani mínus dvadsať stupňov.

K výuke

Je severským zvykom, že veľká časť výuky, v niektorých prípadoch takmer celá, prebieha v angličtine. Na lekárskej fakulte to však neplatí. Predmetov vyučovanych po anglicky je veľmi málo. To spôsobilo obmedzený výber. Výuka s fínskymi študentmi sa odlišovala od tej, ktorú poznám z Prahy. Jej princípom je *problem based learning*, kde sú študenti pripravení na nejakú tému seminára. Profesor potom prednesie problém a malá skupina študentov sa diskusiou snaží problém riešiť pod profesorovým dozorom. Predmet dizajnovaný špeciálne pre výmenných študentov pripomínal náš spôsob výuky. Asistent položil otázku, ale sám si na ňu musel aj odpovedať. Všetci erasmáci boli príliš zaneprázdnení inými aktivitami.

Výmenní študenti sa po príchode najskôr hlásia na Turku School of Economics a až potom na svojej hosťovskej fakulte. V prípade lekárskej fakulty sa jedná o budovu Villa Medica, ktorá viac pripomína lesnú chalupu než dekanát. Na fínske drevnice si však človek rýchlo zvykne.

Bývanie v party village a fínska kuchyňa

Turku je jedno z mála miest vo Fínsku, ktoré poskytuje študentské ubytovanie. Využívajú ho najmä cudzinci a prváci,

ostatní žijú v podnájdoch. Približne sto metrov od univerzitného kampusu je *student village*, ktorá mi bola predstavená ako *party village*. Môj byt sa nachádzal na okraji mesta v kludnej časti, takže som bol ukrátený o každodenné žúry. Celkovo majú internáty vysokú úroveň. Jednolôžkové izby sú štandard v každom internáte. Na byte sme boli traja: ja, dobrý kamarát z Nemecka a „party Holanďan“, ktorý za celých šesť mesiacov strávil možno len tri noci nežúrovaním.

Fíni sú veľmi milí, priateľskí. Po príchode a okamžitom skamarátení nasledovalo pozvanie do reštaurácie. Vraj si mám vy-

brať, na čo mám chuť. V Turku určite bude reštaurácia, ktorá takéto želanie splní. Samozrejme, túžil som ochutnať niečo typicky fínske. Po vyslovení tohto prania však nasledovalo ticho, dlhé zamyslenie a pár viet vo finčine. Následne mi s úsmevom bolo oznámené, že nič také ako tradičná fínska reštaurácia neexistuje. Po pár dňoch presvedčania pre mňa pripravili party s tradičným fínskym jedlom, ktoré sa udržuje v rodinách v prímorských oblastiach. Vždy je potrebné kúpiť vodku. Alkohol sa predáva len v špeciálnych obchodoch s názvom Alko. Vo fínskej kultúre má ešte väčší význam než samotné jedlo, ktoré je popri vodke drahšie. Nasledovala kúpa čerstvo ulovených heringov a mohlo sa začať s prípravou. Kým sa jedlo pripravilo, so severanmi sme degustovali z bohatých alko-zásob. Bolo nás približne dvadsať a s každým bolo nutné dať si pohárik. Každý z nich mi stihol zakázať jest druhýkrát ryby v tom týždni. Ministerstvo zdravotníctva to zakazuje, pretože Baltické more a hlavne Fínsky záliv sú tak znečistené, že častejšia konzumácia rýb spôsobuje zdravotné problémy.

Medzi Ruskom a Švédskom

Je ťažké nájsť niečo typicky fínske okrem saun, ktorými sú byty štandardne vybavené. Takmer všetky zvyky majú buď ruský,

Môj internat. (Foto: archiv autora)

STUDENTI NA CESTÁCH | OUR STUDENTS ABROAD

alebo švédsky pôvod. Hovorí o tom aj vyšší počet švédsky hovoriacich Fínov. Sami seba nepovažujú za Švédov a k Švédsku majú rovnako zdržanlivý postoj ako zvyšok Fínov. Jediný rozdiel je v tom, že ich materinským jazykom je švédčina. Majú vlastné školy a v Turku sa nachádza aj univerzita so švédskym vyučovacím jazykom. Švédčina je vo Fínsku aj úradným jazykom a je povinne vyučovaná na všetkých školách. Lenže väčšina ľudí má nechuť učiť sa ju. Keď sa ale na party zjaví pekná Švédka, každý ihneď vie plynule švédsky.

Samostatný príbeh je *Sitz party*, zrejme najlepšia spoločenská udalosť, akú som zažil. Tradícia pochádza zo Švédska a princípom párty sú pravidlá, spev a alkohol. Šéf, toastmaster, komanduje priebeh, kedy sa môže jesť, kedy sa spieva, kedy sa pripája a to hlavné – kto dostane trest a aký. Tí, čo spievajú, stoja a hocikto môže hocikoho vyzvať k spevu. Tak sa aj stalo. Oproti mne sedela kolegyňa medička z Nemecka, ktorá začala skandovať „Slovakian on the table! Slovakian on the table!“ Pridali sa aj ostatní. Takáto výzva znamená, že Slováci sa museli postaviť

Centrum mesta je postavené v socialistickej panelovej zástavbe. Jediná fotogenická budova v meste je starobylá katedrála, ktorá odolala požiaru. (Foto: archiv autora)

a spievať. Postavil som sa, obzrel okolo seba a zistil, že bude sólo. Podporený niekoľkými pivami a vínami, vodkami a keksami som zaspieval „Vodu, čo ma drží nad vodou“ bez toho, aby som presne poznal slová. Malá improvizácia však nikomu nevadila. Na druhý deň mnoho kamarátov ani nevedelo, že som spieval sám.

Za hranice Fínska

Keďže som mal dostať čas kvôli obmedzenej výuke v angličtine a neznalosti finčiny, rozhodol som sa veľa cestovať. Prvý veľký výlet smeroval do St. Petersburgu. Ubytovanie sme mali zaistené v trojhviezdičkovom hoteli v centre mesta. Mojim spolubývajúcim bol istý Nemeček, ktorý druhú petrohradskú noc vyhral kolekciu spodného prádla v striptíz súťaži... Prvý deň sme mali voľné poobede a ruskú folkovú večeru. Pri voľnej prehliadke mesta sa mojej skupinke úspešne podarilo stratiť – tak sme sa dostali do okrajových častí Petrohradu a uvideli mesto zo všetkých perspektív. Každopádne sa oplatí navštíviť Petrohrad a aj všetky pamiatky, ktoré turistom ponúka. Človek bude ohromený z pompéznosti niekdajšieho hlavného mesta. Moja srdcovka je aj napriek tomu Stockholm. Návštevou tohto mesta sa mi splnil detský sen, nachádzať sa v meste, v ktorom žije kráľ. Najvýhodnejšie je cestovať nočným trajektom v ucelenej sku-

pinke ľudí. K tejto ceste patrí zistenie, že približne 50 % cestujúcich na trajekte sa vydáva na cestu kvôli tax free obchodu a lacnému alkoholu na palube.

O kráse mesta kolujú chválospevy a môžem ich len potvrdiť. Jediné a dosť zásadné mínus sú ceny. Ak človek plánuje navštíviť všetko, čo Stockholm ponúka, musí pricestovať so slušnou finančnou rezervou. Veď len jedna pohľadnica s poštovou známkou vyšla v prepočte na 180 českých korún. Dobrou správou je, že v meste sú aj múzeá bez vstupného. Tým najlepším je Nobel Museum. Hovorí sa, že Erasmus mení človeka. Je to pravda. Človeku dá pohľad na realitu zo stovák odlišných očí, ukáže svet a ponúkne veľké množstvo príležitostí. Je už potom len na jedincovi, ako s tým všetkým naloží.

MARIÁN HAJNAL

Autor študuje štvrtý ročník všeobecného lekárstva na 1. lekárskej fakulte UK. V budúcnosti by sa chcel venovať chirurgii.

Z výletu v Rusku – Puškin a ja (Foto: archiv autora)

La Maison internationale v Cité internationale universitaire – společenská budova, v níž se nachází třeba restaurace, kavárna, banka, bazén, posilovna, divadlo či knihovna. (Foto: archiv autorky)

C'est la vie parisienne

Michaela Fedrová

Na počátku roku 2009 jsem se rozhodla vyjet studovat do zahraničí. Hlavním motivem bylo získat materiály pro psaní diplomové práce v oblasti zdravotnického práva. Náhoda tomu chtěla, že místo do švýcarského Lausanne mě Právnická fakulta UK vyslala na rok do Paříže, na Université Paris II. Panthéon-Assas.

Ubytování bylo nádherné...

Do Paříže jsem přijela v září 2009. Ubytování jsem měla zajištěné již od srpna (proces hledání bydlení by byl na samostatný článek), tak jsem jela přímo do Cité internationale universitaire de Paris – campus, umístěné na trase RER B, asi 45 minut cesty z letiště Charlese de Gaulla. Bydlela jsem v nádherném Maison du Cambodge; nebyla to úplně moderní budova, ale byla rekonstruovaná, velmi čistá a útulná. Pokoj byl malinký, ale měla jsem své vlastní WC a sprchový kout, navíc každý den uklizeno od pokojské. Náklady za ubytování (483 eur) víceméně pokrylo stipendium (472 eur). Výhodou tohoto bydlení byla jídelna, v níž třícho-
dové menu stálo 2,90 eur, dále sportovní zařízení (bazén, posilovna, tenisové kurty), knihovna, divadlo ve společenském domě a celkově velmi příjemný venkovní areál, kde bylo, především v teplých

dnech, hodně zábavy od pikniků přes sportovní akce až po večerní koncerty živé hudby. Cité universitaire dvakrát až

třikrát do týdne pořádalo večerní kulturní program – divadlo, výstavy, koncerty nebo večírky. Nezapomenutelným pro

Já a lekníny v Orangerie (Foto: archiv autorky)

mě byl Jarní svátek hudby (*Fete de la Musique*), kdy hrála po tři dny na několika místech kampusu živá hudba různých stylů, všichni se bavili a tancovali a pili a nikdo nepracoval, neučil se.

Studium práv ve Francii a ČR? Nesrovnatelné

Univerzitu jsem znala díky dvouletému kurzu základů francouzského práva, který byl organizován ve spolupráci s mou mateřskou Právnickou fakultou UK a jejíž jsem ještě před odjezdem absolvovala. Škola byla v centru Latinské čtvrti, poblíž Lucemburských zahrad, kde jsme při pěkném počasí stejně jako Francouzi trávili polední pauzu. Výuka měla dvě formy, samotné přednášky a TD, *travaux dirigés*. Jednalo se o semináře, které byly na rozdíl od těch našich dost náročné. Příprava

na jedno TD zabrala francouzskému studentovi několik hodin, mně osobně i dva dny; obnášela studium mnoha textů, analýzu problému a přípravu klauzurní práce či právní rozbor soudního rozhodnutí.

Výuka byla společná pro francouzské studenty a studenty ze zahraničí, bez rozdílů a bez jakýchkoli výhod pro nás.

Při zápisu předmětů mě studijní referentka upozornila, že není vhodné si vybírat předměty, které jsou zakončeny tříhodinovou písemnou zkouškou, neboť student, který není rodilý Francouz, nemá šanci ji složit na potřebný počet bodů. Nedbala jsem upozornění a zapsala jsem si základní předměty, které byly touto zkouškou zakončeny, avšak svou náplní nebyly náročné; jejich látku jsem dávno znala z pražského studia. Až po vyhodnocení jsem si uvědomila, jakou chybu

Návštěva v Musée Rodin (Foto: archiv autorky)

Podvečerní Eiffelova věž (Foto: archiv autorky)

Areal Cité internationale universitaire de Paris – pohled od mé ubytovny (Foto: archiv autorky)

jsem udělala. Ačkoli jsem v odpovědích testu měla velké množství správných informací, pro úspěšné absolvování zkoušky to nebylo dostatečné. Můj písemný projev se zkoušejícím nelíbil. Tehdy jsem pochopila, že studium práv ve Francii a v České republice nelze srovnávat. Kvůli nedostatku kreditů ze zimního semestru jsem si začala dělat starosti. Naše fakulta vyžadovala 60 kreditů za rok, po zimním semestru jsem měla kreditů 17. Na letní semestr jsem si zapsala pro mě zcela nezajímavé předměty, z prvního pohledu velmi náročné, které byly určeny pro studenty zhruba na úrovni našeho čtvrtého ročníku. Paradoxně byly mnohem jednodušší než ty v zimním semestru. Díky lepší znalosti jazyka a především systému se mi povedlo splnit všechny studijní povinnosti a vrátit se do ČR s 47 kredity, což nakonec stačilo.

Mí Francouzi mi rozumějí

Ze začátku jsem bojovala s jazykovou bariérou, která odpadla až po návratu do Francie po Vánocích. Tehdy jsem poprvé měla pocit, že Francouzům rozumím, a především, že oni rozumějí mně. Někdy bylo velmi těžké se s nimi domluvit, protože Francouzi cizincům rozumět prostě nechtějí. Fakulta mimochodem organizovala jazykový kurz, který byl zcela zdarma – nebyl na vysoké úrovni, ale posloužil jako integrační program pro studenty ze zahraničí. Bez něj bychom

o sobě nevěděli a vzájemně bychom se neseznámili.

Asi po dvou měsících života ve Francii jsem si našla opravdové přátele – z Finska, Japonska, Slovenska, Itálie a Libanonu, později i Francouze. Díky nim bylo odloučení od rodiny snazší. Stali se mou novou rodinou a o to horší pak bylo loučení, které přišlo v červnu. Společně jsme trávili sobotní večery ve víru velkoměsta, scházeli jsme se na pikniky, společně jsme vařili a podnikali výlety do okolí Paříže i za hranice Francie, nakupovali ve slevách. Přátelství, která tam

vznikla, jsou stále pevná, a i když nás dělí několik tisíc kilometrů, jsme stále v kontaktu. Dokonce se scházíme jednou za rok buď v Paříži, nebo v jedné z našich zemí.

Za všechny starosti, které se mi během pařížského dobrodružství občas nevyhnuly, jsem nyní vděčná. Byla to roční zkušenost, kterou žádné peníze nevyhradí; dlouhý sen, který bohužel skončil. Díky získaným materiálům a studiu zdravotnického práva v Paříži jsem napsala velmi úspěšnou diplomovou práci. Jednou bych se do Francie ráda vrátila, alespoň na krátký pobyt v rámci doktorského studia.

MICHAELA FEDROVÁ

Autorka článku dokončuje 1. ročník doktorského studia na Právnické fakultě UK v Praze, specializuje se na právo ve zdravotnictví. Pracuje v legislativě na Ministerstvu vnitra ČR. Stáž ve Francii si užila i přes komplikace dané těžkou slabozrakostí.

Vojenská přehlídka 14. července nad Champs-Élysées (Foto: archiv autorky)

Zasedání Akademického senátu UK

Daniel Feranc

Stránky novin a časopisů od začátku letošního roku zaplňují desítky článků týkajících se českých vysokých škol, Univerzitu Karlovu nevyjímaje. Příčinou tohoto zvýšeného zájmu médií o české vysoké školství byl další vývoj v přípravě věcných záměrů zákonů: zákona o vysokých školách a zákona o finanční pomoci studentům. Akademický senát UK nezůstal stát opodál, takže ani tento text o tom, co se v nejvyšším zastupitelském orgánu naší univerzity stalo, nemůže tyto informace opomenout. Zaměříme se nyní pouze na to nejdůležitější.

Činnost Akademického senátu Univerzity Karlovy (dále jen AS UK) se v období uplynulém od vydání posledního čísla časopisu *FORUM* netýkala pouze problematiky reformy vysokých škol navrhované ministerstvem školství, ale kvůli zmíněné nešťastné reformě můžeme o ostatním dění informovat pouze velmi krátce. Díky aktivitě studentské komory univerzitního senátu tak můžeme nahlédnout na zasedání Akademického senátu Právnické fakulty UK, které studentští členové AS UK navštívili 8. prosince 2011. Díky jednání senátu PF a setkání s děkanem fakulty prof. Alešem Gerlochem mohli členové univerzitního senátu na příkladu PF nahlédnout na způsob řešení problémů, se kterými se potýkají i jiné fakulty UK (např. podmínky přijetí ke studiu, otázky stipendií za vynikající studijní výsledky, hodnocení výuky studenty aj.).

Zasedání senátu

Od posledního vydání *FORA* se konala tři zasedání AS UK – 2. prosince 2011, 20. ledna 2012 a 10. února 2012 – a každé mělo své specifikum.

Na programu prosincového zasedání senátu bylo delegování nových zástupců UK do sněmu Rady vysokých škol a projednávání *Programu rozvoje vědních oblastí na UK* (zkráceně *PRVOUK*). Zatímco volba delegátů v Radě vysokých škol za UK ovlivňuje především vnější vystupování UK a její spolupráci s ostatními vysokými školami, *PRVOUK* má zásadní dopad na financování vědecké činnosti v dalších letech.

Specifickým bodem lednového zasedání senátu bylo projednávání *Principů rozdělování příspěvků a dotací na UK v roce 2012* a *Zásady udělování finančního bonusu za významné granty*. Oba body se dotýkaly způsobu nakládání UK s finančními prostředky, které získala; v případě návrhu na finanční ohodnocení projektů, které obdržely významné granty, bylo cílem podpořit zapojení pracovníků UK ve významných grantových projektech, a to zejména mezinárodních.

Únorovému zasedání senátu je každoročně vlastní volba předsednictva. Ve funkci předsedy byl volbou opět potvrzen prof. Jan Hála z MFF UK, ke změně došlo na pozici místopředsedy, kterým se nově stal MUDr. Josef Fontana z 3. LF UK. Na pozicích dalších členů předsednictva došlo k částečné obměně – k prof. Janu Roytovi z KTF UK a JUDr. Josefu Stašovi z PF UK, kteří byli členy předsednictva i v minulém volebním období, byli zvoleni PhDr. Jakub Jeřábek z FSV UK a Martin Holý z HTF

UK. Posledně jmenovaný se do předsednictva dostal zcela nově, PhDr. Jeřábek již v minulosti členem předsednictva byl.

Nešťastná reforma

Dalším významným bodem programu únorového zasedání senátu, tedy diskusí o rozdílných pohledech na reformu vysokých škol, se dostáváme k tématu přítomnému ve veškeré činnosti senátu v uplynulém období. Členové AS UK velmi dlouho diskutovali o reformě vysokých škol s náměstkem ministra školství pro vědu a vysoké školy prof. Ivanem Wilhelmem. Problematika věcných záměrů reformních zákonů týkajících se vysokých škol získala zvláštní náboj, když ministr školství v souvislosti se shromážděním akademické obce UK dne 19. ledna 2012 obvinil rektora UK z podněcování k sociálním nepokojům a pozval ho k podání vysvětlení na ministerstvo školství. Členové senátu se za svého rektora samozřejmě razantně postavili. Senát se na organizaci setkání akademické obce s rektorem podílel, a navíc sehrál významnou úlohu na počátku roku 2012, kdy nebyly ustavené orgány Rady vysokých škol. Prostřednictvím svého předsedy se tehdy senát připojil k dopisu předsedů akademických senátů vysokých škol členům vlády ze dne 5. ledna 2012 v souvislosti se způsobem vypořádání připomínek reprezentací vysokých škol.

Prosincové zasedání senátu se konalo krátce poté, co ministerstvo školství předložilo věcné záměry reformních zákonů do vnějšího připomínkového řízení (předloženy byly 16. listopadu 2011), proto nepřekvapí, že již na tomto zasedání členové senátu přijali usnesení týkající se věcných záměrů. Bohužel jsme se reformy vysokých škol mohli dotknout velmi krátce, tedy jen naznačit způsob, jakým nad touto problematikou bdí členové AS UK (podrobnější zpracování problematiky věcných záměrů by vydalo na celou monografii; zájemce o podrobnosti odkazujeme na již zveřejněné materiály, např. stanoviska reprezentací vysokých škol, popřípadě *Průvodce reformou vysokých škol*). Na závěr nám nezbývá než si přát, aby vedení UK spolu s AS UK věrně pracovali ve prospěch těch, které zastupují.

Usnesení přijatá na zasedání AS UK dne 2. prosince 2011

1. AS UK považuje předložený návrh věcného záměru zákona o vysokých školách za nepřijatelný a pro vysoké školství nebezpečný. Přijetí zákona podle navrhovaného věcného zámě-

Během Týdne neklidu šlo studentům o otevřenější diskusi o reformách, financování a autonomii VŠ – tedy o to též, čím se na svých posledních zasedáních zaobíral i AS UK.

ru by ohrozilo zdárný vývoj, který vysoké školy nastoupily po svržení totalitního režimu.

AS UK hluboce lituje toho, že navzdory nesmírnému úsilí, vynaloženému zástupci vysokých škol při objasňování svých stanovisek, MŠMT ČR nadále prosazuje ve věcném záměru principy pro veřejné vysoké školy zcela nepřijatelné. Zákon vzešlý z tohoto návrhu by zlikvidoval samosprávný charakter akademické obce, omezil by vliv studentů na rozhodování veřejných vysokých škol a přetvořil by veřejné vysoké školy v instituce řízené politiky a vydané všanc partikulárním komerčním zájmům.

2. AS UK protestuje proti způsobu, jakým ministr školství předložil návrh věcného záměru zákona o finanční pomoci studentům, nesouhlasí s jeho věcným obsahem, jakož i s jeho nízkou formální úrovní, a předložený návrh jako celek odmítá.
3. AS UK v návaznosti na výzvu obsaženou v usnesení 9. sněmu RVŠ ze dne 24. 11. 2011 pověřuje svého předsedu, aby svolal zasedání předsedů akademických senátů veřejných vysokých škol. Zasedání by mělo projednat další postup akademické obce vůči způsobu jednání ministra školství při přípravě věcných záměrů zákona o vysokých školách a zákona o finanční pomoci studentům.

AS UK je přesvědčen, že je potřeba vynaložit úsilí o nápravu tohoto protiprávního stavu, a doporučuje proto, aby zasedání předsedů akademických senátů veřejných vysokých škol zvažilo všechny energické kroky, včetně případných kroků

právních, které by vedly k řešení této situace. Zasedání by také mělo koordinovat další postup senátů proti snaze MŠMT závažným způsobem narušit systém samosprávy vysokých škol.

Usnesení přijaté na zasedání AS UK dne 20. ledna 2012

AS UK se ostře ohrazuje proti včerejšímu osočení rektora prof. Václava Hampla ministrem Josefem Dobešem z podněcování k nepokojům a považuje ministrovo prohlášení za hanebnost. Napětí ve společnosti vyvolávají ti, kdo dychtivě a bezostyšně prosazují nepromyšlené pseudoreformy, nikoli ti, kdo vnímají nebezpečí z toho vyplývající. Pozvat představitele samosprávné akademické obce „k podání vysvětlení“ na ministerstvo velice nepřijemně zavání totalitními manýrami.

Mgr. DANIEL FERANC

Autor článku je tajemníkem AS UK. Absolvoval Katolickou teologickou fakultu UK.

POMŮČKA: AŽURA HALALI YLO	POSTOJ NA NA- PJATÝCH NOHOU	UKAZATEL STAVU PALIVA	OSOBNÍ ZÁJMENO	VLÁKNO K ŠITI	TĚLOVĚDEC		SKRÝŠ ZVĚŘE	VYSOKÉ KARTY	INICIÁLY HERCE VETČEHO	OPRAVDU	DRUH VÝŠIVKY	HŘÍBY ROSTOUCÍ POD DUBY	ŠÍTSKÝ DUCHOVNÍ	SEKNOUTI
SVORKA						NEVAD- NOUT								
TŘÍSLOVI- NA						1. DÍL TAJENKY TENTO								
SPZ OLOMOUCE			ZNAČKA AUT LOVECKÉ FANFÁRY						KOPAT (uhlí) KLOVAT					
SVĚTOVÁ STRANA				DOMÁCKY TEODORA JEŠTĚR				VOJENŠTÍ KNĚŽÍ NESLYŠÍCÍ						
	ŽELEZNIČNÍ VŮZ ČESKÝ ZPĚVÁK						ZN. HEK- TOLITRU UHELNÝ PRACH		SLOVENSKY „JAK“ ZN. KILO- AMPÉRU					ZAKULA- CENY
UMĚLÝ ČLOVĚK Z HLÍNY						OBOJ- ŽIVELNIK INSEKTICID					AFRICKÝ SLON OTÁČIVÝ POHYB			
OHMATÁNÍ				MÍT NADĚJI ŘÍMSKÁ DVOJKA								INICIÁLY HEREČKY BAAROVÉ UVNITŘ		
2. DÍL TAJENKY										UZAVŘENÁ ELIPSOVITÁ KŘIVKA				
DUSIČNAN										POBÍDKA KŮČIHO K ZAHNUTÍ VLEVO				

Benjamin Franklin (1706–1790) byl všestrannou osobností. Dnes si ho pamatujeme především jako jednoho ze zakladatelů Spojených států amerických, diplomata, vědce a vynálezce. Franklin se zajímal i o ryze praktické aspekty života – založil první veřejnou knihovnu v Americe, která knihy půjčovala domů, nebo nejstarší hasičskou stanici ve státě Pennsylvania. Ačkoliv jej známe z ilustrací jako tlustého, starého, bělovlasého muže, Franklin se dlouho aktivně věnoval sportu, propagoval pití velkého množství tekutin, otužování se a zvedání činek. Byl také výborným plavcem a už ve své době poměřoval sportovní výkony nikoli vzdáleností a časem, ale teplem, které při nich tělo vydá. Ke sportu se váže i jeden z jeho výroků: „Sportovní hry...“ (dokončení najdete v tajence).

Tajenku zasílejte na adresu forum@cuni.cz
do 10. května 2012.

Dva výherce odměníme knihou
z Nakladatelství Karolinum.

V křížovce FORA číslo 3/11 jste se snažili
pomocí tajenky zjistit, jak se Edda, vrcholné dílo
staroseverské literatury, vyjadřuje o lidské
nedokonalosti: „Nikdo není tak dobrý, aby
chyby neměl, ni špatný tak, aby se k ničemu
nehodil.“

Z úspěšných řešitelů jsme vylosovali Hanu
Kačírkovou z Blatné a Evu Kodytkovou
z Mníšku pod Brdy. Výhercům blahopřejeme
a zasíláme jim knihu z Nakladatelství Karolinum.

UK POINT

obchod s univerzitními propagačními předměty

Celetná 14, Praha 1, tel.: +420 224 491 842, e-mail: point@cuni.cz, web: <http://point.cuni.cz>

Otevírací doba:
pondělí–čtvrtek 10.00–17.30
pátek 10.00–16.00
sobota–neděle 11.00–17.00

